

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 24 Φεβρουαρίου 2022
(OR. en)

6533/22

**Διοργανικός φάκελος:
2022/0051 (COD)**

**DRS 11
SUSTDEV 44
CODEC 207
IA 20
COMPET 118**

ΠΡΟΤΑΣΗ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	24 Φεβρουαρίου 2022
Αποδέκτης:	κ. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2022) 71 final
Θέμα:	Πρόταση ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα και για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2022) 71 final.

σνημμ.: COM(2022) 71 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 23.2.2022

COM(2022) 71 final

2022/0051 (COD)

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**σχετικά με την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα και για την
τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937**

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

{SEC(2022) 95 final} - {SWD(2022) 38 final} - {SWD(2022) 39 final} -
{SWD(2022) 42 final} - {SWD(2022) 43 final}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Η συμπεριφορά των εταιρειών σε όλους τους τομείς της οικονομίας έχει καίρια σημασία για την επιτυχή μετάβαση της Ένωσης σε μια κλιματικά ουδέτερη και πράσινη οικονομία¹, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία², και για την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, συμπεριλαμβανομένων των στόχων που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον. Για τον σκοπό αυτόν απαιτούνται η εφαρμογή, στις αξιακές αλυσίδες τους, ολοκληρωμένων διαδικασιών μετριασμού των δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον, η ενσωμάτωση της βιωσιμότητας στα συστήματα εταιρικής διακυβέρνησης και διαχείρισης και η εξέταση των επιχειρηματικών αποφάσεων με γνώμονα τις επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα, στο κλίμα και στο περιβάλλον, καθώς και τη μακροπρόθεσμη ανθεκτικότητα της εταιρείας.

Οι εταιρείες της ΕΕ δραστηριοποιούνται σε πολυσύνθετα περιβάλλοντα και ιδίως οι μεγάλες εταιρείες βασίζονται σε παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες. Δεδομένων του σημαντικού αριθμού των προμηθευτών τους στην Ένωση και σε τρίτες χώρες και της συνολικής πολυπλοκότητας των αξιακών αλυσίδων, οι εταιρείες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των μεγάλων, ενδέχεται να αντιμετωπίσουν δυσκολίες όσον αφορά τον προσδιορισμό και τον μετριασμό των κινδύνων στις αξιακές αλυσίδες τους οι οποίοι συνδέονται με τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή με περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Ο προσδιορισμός αυτών των δυσμενών επιπτώσεων στις αξιακές αλυσίδες θα διευκολυνθεί εάν περισσότερες εταιρείες επιδεικνύουν δέουσα επιμέλεια και, ως εκ τούτου, εάν καταστούν διαθέσιμα περισσότερα δεδομένα σχετικά με τις δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον.

Η σύνδεση της οικονομίας της ΕΕ με εκατομμύρια εργαζομένους σε ολόκληρο τον κόσμο μέσω των παγκόσμιων αξιακών αλυσίδων συνοδεύεται από ευθύνη για την αντιμετώπιση των δυσμενών επιπτώσεων στα δικαιώματα των εν λόγω εργαζομένων. Το σαφές αίτημα των πολιτών της Ένωσης, ιδίως στο πλαίσιο της Διάσκεψης για το μέλλον της Ευρώπης, να συμβάλει η οικονομία της ΕΕ στην αντιμετώπιση αυτών και άλλων δυσμενών επιπτώσεων αντικατοπτρίζεται στην υφιστάμενη ή επικείμενη εθνική νομοθεσία για τη δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον³, στις συζητήσεις που διεξάγονται σε εθνικό επίπεδο και στην πρόσκληση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1119 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση πλαισίου με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 401/2009 και (ΕΕ) 2018/1999 («ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα»), ο οποίος περιλαμβάνει επίσης δεσμευτικό στόχο για τη μείωση, έως το 2030, των καθαρών εγχώριων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55 % σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990.

² Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία» [COM(2019) 640 final].

³ Μέχρι στιγμής, η Γαλλία (*Loi relative au devoir de vigilance*, 2017) και η Γερμανία (*Sorgfaltspflichtengesetz*, 2021) έχουν θεσπίσει οριζόντιο νόμο για τη δέουσα επιμέλεια, άλλα κράτη μέλη (Βέλγιο, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο και Σουηδία) σχεδιάζουν να το πράξουν στο εγγύς μέλλον και οι Κάτω Χώρες έχουν θεσπίσει έναν πιο στοχευμένο νόμο για την παιδική εργασία (*Wet zorgplicht kinderarbeid* 2019).

για ανάληψη δράσης. Και τα δύο αυτά θεσμικά όργανα κάλεσαν την Επιτροπή να προτείνει ενωσιακούς κανόνες για τη θέσπιση διατομεακής υποχρέωσης εταιρικής δέουσας επιμέλειας⁴. Στην κοινή δήλωσή τους σχετικά με τις νομοθετικές προτεραιότητες της ΕΕ για το 2022⁵, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεσμεύτηκαν να διαμορφώσουν μια οικονομία στην υπηρεσία των ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης του κανονιστικού πλαισίου για τη βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση.

Με βάση τα υφιστάμενα διεθνή εθελοντικά πρότυπα για την υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά⁶, όλο και περισσότερες εταιρείες της ΕΕ χρησιμοποιούν τη δέουσα επιμέλεια στην αξιακή αλυσίδα ως εργαλείο για τον προσδιορισμό των κινδύνων στην αξιακή αλυσίδα τους και την ανάπτυξη ανθεκτικότητας στις αιφνίδιες αλλαγές που σημειώνονται στις αξιακές αλυσίδες, ωστόσο οι εταιρείες ενδέχεται επίσης να αντιμετωπίζουν δυσκολίες όταν εξετάζουν το ενδεχόμενο χρήσης της δέουσας επιμέλειας στην αξιακή αλυσίδα για τις δραστηριότητές τους. Οι δυσκολίες αυτές μπορεί να οφείλονται, για παράδειγμα, στην έλλειψη νομικής σαφήνειας όσον αφορά τις υποχρεώσεις εταιρικής δέουσας επιμέλειας, στην πολυπλοκότητα των αξιακών αλυσίδων, στην πίεση της αγοράς, στην ανεπαρκή πληροφόρηση και στο κόστος. Κατά συνέπεια, τα οφέλη της δέουσας επιμέλειας δεν είναι διάχυτα στις ευρωπαϊκές εταιρείες και σε όλους τους οικονομικούς τομείς.

Κυρίως οι μεγάλες εταιρείες εφαρμόζουν όλο και περισσότερο διαδικασίες δέουσας επιμέλειας, καθώς η εφαρμογή τέτοιων διαδικασιών μπορεί να τους παράσχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα⁷. Η επιλογή αυτή ανταποκρίνεται επίσης στην αυξανόμενη πίεση που ασκεί η αγορά στις εταιρείες να ενεργούν με βιώσιμο τρόπο, καθώς τις βοηθά να αποφεύγουν τους ανεπιθύμητους κινδύνους φήμης έναντι των καταναλωτών και των επενδυτών, οι οποίοι έχουν όλο και μεγαλύτερη επίγνωση των πτωχών βιωσιμότητας. Ωστόσο, οι διαδικασίες αυτές βασίζονται σε εθελοντικά πρότυπα και δεν οδηγούν σε ασφάλεια δικαίου ούτε για τις εταιρείες ούτε για τα θύματα σε περίπτωση ζημίας.

Η εθελοντική δράση δεν φαίνεται να οδήγησε σε μεγάλης κλίμακας βελτίωση σε όλους τους τομείς και, κατά συνέπεια, παρατηρούνται αρνητικές εξωτερικότητες από την παραγωγή και την κατανάλωση της ΕΕ τόσο εντός όσο και εκτός της Ένωσης. Ορισμένες εταιρείες της ΕΕ

⁴ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 10ης Μαρτίου 2021, που περιέχει συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με την εταιρική δέουσα επιμέλεια και την εταιρική λογοδοσία [2020/2129(INL)]· συμπεράσματα του Συμβουλίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αξιοπρεπή εργασία στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού, της 1ης Δεκεμβρίου 2020 (13512/20).

⁵ Κοινή δήλωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Νομοθετικές προτεραιότητες της ΕΕ για το 2022» (ΕΕ C 514I της 21.12.2021, σ. 1).

⁶ Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, «Guiding Principles on Business and Human Rights: Implementing the United Nations “Protect, Respect and Remedy” Framework» (2011), διατίθεται στη διεύθυνση https://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf.

Κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις (επικαιροποίηση 2011), διατίθενται στη διεύθυνση: <https://doi.org/10.1787/9789264115415-en>, με σειρά συστάσεων σχετικά με την υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά, καθώς και με ειδική καθοδήγηση του ΟΟΣΑ σχετικά με τη δέουσα επιμέλεια για υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά (2018) και τομεακή καθοδήγηση του ΟΟΣΑ, διατίθεται στη διεύθυνση: <https://mneguidelines.oecd.org/mneguidelines/>.

⁷ Βλ. την εκτίμηση των επιπτώσεων που συνοδεύει την παρούσα πρόταση, σ. 15, 23.

έχουν συνδεθεί με δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον, μεταξύ άλλων στις αξιακές αλυσίδες τους⁸. Οι δυσμενείς επιπτώσεις περιλαμβάνουν, ιδίως, ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως η καταναγκαστική εργασία, η παιδική εργασία, η ανεπαρκής υγεία και ασφάλεια στον χώρο εργασίας, η εκμετάλλευση των εργαζομένων, και περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, η ρύπανση ή η απώλεια βιοποικιλότητας και η υποβάθμιση των οικοσυστημάτων.

Τα τελευταία χρόνια τα νέα νομικά πλαίσια που θεσπίζονται για την εταιρική δέουσα επιμέλεια στα κράτη μέλη⁹ αντικατοπτρίζουν την αυξανόμενη επιθυμία στήριξης των εταιρειών στην προσπάθειά τους να επιδεικνύουν δέουσα επιμέλεια στις αξιακές αλυσίδες τους και να προωθούν την επιχειρηματική συμπεριφορά που σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα δικαιώματα των παιδιών και το περιβάλλον. Από την άλλη πλευρά, προκαλούν επίσης κατακερματισμό και ενέχουν τον κίνδυνο υπονόμησης της ασφάλειας δικαίου και των ίσων όρων ανταγωνισμού για τις εταιρείες στην ενιαία αγορά.

Η ενωσιακή νομοθεσία σχετικά με την εταιρική δέουσα επιμέλεια θα προωθήσει τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την προστασία του περιβάλλοντος, θα δημιουργήσει ίσους όρους ανταγωνισμού για τις εταιρείες εντός της Ένωσης και θα αποτρέψει τον κατακερματισμό που προκαλείται όταν τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν δράση μεμονωμένα. Θα καλύπτει επίσης εταιρείες τρίτων χωρών που δραστηριοποιούνται στην αγορά της Ένωσης, με βάση παρόμοιο κριτήριο κύκλου εργασιών.

Στο πλαίσιο αυτό, η παρούσα οδηγία θα καθορίσει οριζόντιο πλαίσιο που θα προωθεί τη συμβολή των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην ενιαία αγορά στον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του περιβάλλοντος, στις δραστηριότητές τους και μέσω των αξιακών αλυσίδων τους, με τον προσδιορισμό, την πρόληψη, τον μετριασμό και τη λογοδοσία για τις δυσμενείς επιπτώσεις τους στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον, καθώς και με την εφαρμογή κατάλληλων συστημάτων διακυβέρνησης και διαχείρισης και σχετικών μέτρων για τον σκοπό αυτόν.

Ειδικότερα, με την παρούσα οδηγία:

⁸ Η μελέτη για τη δέουσα επιμέλεια [Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών, Smit, L., Bright, C., et al., «Study on due diligence requirements through the supply chain: final report (Μελέτη σχετικά με τις απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας μέσω της αλυσίδας εφοδιασμού: τελική έκθεση), Υπηρεσία Εκδόσεων, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2838/39830>, σ. 221] επισημαίνει ότι οι διαδικασίες αξιολόγησης των εταιρικών κινδύνων εξακολουθούν να επικεντρώνονται στη σημαντικότητα των κινδύνων για την εταιρεία, παρά τις διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές (κατευθυντήριες γραμμές των Ηνωμένων Εθνών, ΟΟΣΑ) που καθιστούν σαφές ότι οι σχετικοί κίνδυνοι για τη δέουσα επιμέλεια δεν πρέπει να περιορίζονται στους κινδύνους που αντιμετωπίζει η εταιρεία αλλά να περιλαμβάνουν και τους κινδύνους για τα επηρεαζόμενα άτομα (τους δικαιούχους). Οι αρνητικές εταιρικές επιπτώσεις λόγω της παγκοσμιοποίησης και της μη επίδειξης δέουσας επιμέλειας, οι οποίες ποικίλλουν από περιβαλλοντικές καταστροφές (βλ. <https://www.business-humanrights.org/en/blog/brumadinho-dam-collapse-lessons-in-corporate-due-diligence-and-remedy-for-harm-done/>) και αρπαγή γαιών (βλ. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/578007/EXPO_STU\(2016\)578007_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/578007/EXPO_STU(2016)578007_EN.pdf)) έως σοβαρές παραβιάσεις των εργασιακών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων (βλ. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2014/538222/EPRS_BRI\(2014\)538222_REV1_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2014/538222/EPRS_BRI(2014)538222_REV1_EN.pdf)) είναι επαρκώς τεκμηριωμένες.

⁹ Βλ. υποσημείωση 3.

- 1) θα βελτιωθούν οι πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης για την καλύτερη ενσωμάτωση, στις εταιρικές στρατηγικές, των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων και μετριασμού των κινδύνων και των επιπτώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων που απορρέουν από τις αξιακές αλυσίδες·
- 2) θα αποφευχθεί ο κατακερματισμός των απαιτήσεων δέουσας επιμέλειας στην ενιαία αγορά και θα δημιουργηθεί ασφάλεια δικαίου για τις επιχειρήσεις και τους ενδιαφερομένους όσον αφορά την αναμενόμενη συμπεριφορά και ευθύνη·
- 3) θα αυξηθεί η εταιρική λογοδοσία για τις δυσμενείς επιπτώσεις και θα διασφαλιστεί η συνοχή των υποχρεώσεων που υπέχουν οι εταιρείες στο πλαίσιο των υφιστάμενων και προτεινόμενων πρωτοβουλιών της ΕΕ σχετικά με την υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά·
- 4) θα βελτιωθεί η πρόσβαση σε μέσα επανόρθωσης όσων επηρεάζονται από τις δυσμενείς επιπτώσεις εταιρικής συμπεριφοράς στα ανθρώπινα δικαιώματα και στο περιβάλλον·
- 5) δεδομένου ότι η παρούσα οδηγία αποτελεί οριζόντιο μέσο που επικεντρώνεται στις επιχειρηματικές διαδικασίες και εφαρμόζεται επίσης στην αξιακή αλυσίδα, θα συμπληρώσει άλλα μέτρα που βρίσκονται σε ισχύ ή προτείνονται, τα οποία αντιμετωπίζουν άμεσα ορισμένες ειδικές προκλήσεις βιωσιμότητας ή εφαρμόζονται σε συγκεκριμένους τομείς, κυρίως εντός της Ένωσης.

Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής

Σε επίπεδο ΕΕ, η βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση έχει προωθηθεί κυρίως έμμεσα με την επιβολή απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων, μέσω της [οδηγίας για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών \(στο εξής: οδηγία για τις ΜΧΠ\)](#)¹⁰, σε περίπου 12 000 εταιρείες¹¹, σχετικά με τους κινδύνους, τις επιπτώσεις, τα μέτρα (συμπεριλαμβανομένης της δέουσας επιμέλειας) και τις πολιτικές που σχετίζονται με το περιβάλλον, την κοινωνία και τα

¹⁰ Οδηγία 2014/95/ΕΕ για την τροποποίηση της οδηγίας 2013/34/ΕΕ όσον αφορά τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών και πληροφοριών για την πολυμορφία από ορισμένες μεγάλες επιχειρήσεις και ομίλους (ΕΕ L 330 της 15.11.2014, σ. 1). Ως εκ τούτου, η οδηγία για τις ΜΧΠ συνιστά τροποποίηση της λογιστικής οδηγίας, δηλαδή της οδηγίας 2013/34/ΕΕ σχετικά με τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και συναφείς εκθέσεις επιχειρήσεων ορισμένων μορφών, την τροποποίηση της οδηγίας 2006/43/ΕΚ και την κατάργηση των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 182 της 29.6.2013).

¹¹ Μεγάλες οντότητες δημόσιου συμφέροντος που απασχολούν περισσότερους από 500 εργαζομένους (και των οποίων ο συνολικός ισολογισμός ή ο καθαρός κύκλος εργασιών υπερβαίνει το όριο της λογιστικής οδηγίας για τις μεγάλες επιχειρήσεις), συμπεριλαμβανομένων των εισηγμένων εταιρειών, των τραπεζών και των ασφαλιστικών εταιρειών. Βλ. μελέτη του Κέντρου Μελετών Ευρωπαϊκής Πολιτικής (CEPS) σχετικά με την οδηγία για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών, η οποία εκπονήθηκε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με σκοπό την υποστήριξη της επανεξέτασης της οδηγίας για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών, Νοέμβριος 2020, διαθέσιμη στη διεύθυνση <https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/1ef8fe0e-98e1-11eb-b85c-01aa75ed71a1>.

ανθρώπινα δικαιώματα¹². Η οδηγία για τις ΜΧΠ είχε κάποιο θετικό αντίκτυπο στη βελτίωση της υπεύθυνης επιχειρηματικής δραστηριότητας, αλλά δεν είχε ως αποτέλεσμα την επαρκή συνεκτίμηση, εκ μέρους της πλειονότητας των εταιρειών, των δυσμενών επιπτώσεών τους στις αξιακές αλυσίδες τους¹³.

Η πρόσφατη πρόταση της Επιτροπής για οδηγία σχετικά με την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες (στο εξής: οδηγία CSRD), η οποία αναθεωρεί την οδηγία για τις ΜΧΠ¹⁴, θα επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής ως προς τις εταιρείες που καλύπτονται σε όλες τις μεγάλες και σε όλες τις εισηγμένες εταιρείες¹⁵, θα επιβάλει τον έλεγχο (διασφάλιση) των υποβαλλόμενων πληροφοριών και θα ενισχύσει την τυποποίηση των υποβαλλόμενων πληροφοριών, εξουσιοδοτώντας την Επιτροπή να εκδώσει πρότυπα υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας¹⁶. Η παρούσα οδηγία θα συμπληρώσει την ισχύουσα οδηγία για τις ΜΧΠ και τις προτεινόμενες τροποποιήσεις της (πρόταση οδηγίας CSRD) επιβάλλοντας σε ορισμένες εταιρείες ουσιαστικό εταιρικό καθήκον επίδειξης δέουσας επιμέλειας για τον προσδιορισμό, την πρόληψη, τον μετριασμό και τη λογοδοσία για τις εξωτερικές ζημίες που προκαλούνται από δυσμενείς επιπτώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον στις δραστηριότητες της ίδιας της εταιρείας, των θυγατρικών της και στην αξιακή αλυσίδα. Ιδιαίτερο σημαντικό στοιχείο της πρότασης για την οδηγία CSRD είναι ότι επιβάλλει τη δημοσιοποίηση των σχεδίων που καταρτίζουν οι επιχειρήσεις για να διασφαλίζουν ότι το επιχειρηματικό μοντέλο και η στρατηγική τους συνάδουν με τη μετάβαση σε βιώσιμη οικονομία και με τον περιορισμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη στον 1,5 °C σύμφωνα με τη συμφωνία του Παρισιού. Οι δύο πρωτοβουλίες είναι στενά συνυφασμένες και θα οδηγήσουν σε συνέργειες. Πρώτον, για την ορθή συλλογή πληροφοριών για τους σκοπούς της υποβολής εκθέσεων στο πλαίσιο της προτεινόμενης οδηγίας CSRD απαιτείται η θέσπιση διαδικασιών οι οποίες να συνδέονται στενά με τον προσδιορισμό των δυσμενών επιπτώσεων σύμφωνα με το καθήκον δέουσας επιμέλειας που θεσπίζει η παρούσα οδηγία. Δεύτερον, η

¹² Βλ. επίσης ορισμένες διατάξεις της οδηγίας για τα δικαιώματα των μετόχων (SRD) II, δηλαδή της οδηγίας (ΕΕ) 2017/828 για την τροποποίηση της οδηγίας 2007/36/ΕΚ όσον αφορά την ενθάρρυνση της μακροπρόθεσμης ενεργού συμμετοχής των μετόχων (ΕΕ L 132 της 20.5.2017, σ. 1).

¹³ Η εκτίμηση των επιπτώσεων που συνοδεύει την πρόταση της Επιτροπής για την οδηγία σχετικά με την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες (SWD/2021/150 final) και η μελέτη του CEPS σχετικά με την οδηγία για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών (τμήμα 2) διαπίστωσαν περιορισμένη μεταβολή των εταιρικών πολιτικών ως αποτέλεσμα της οδηγίας για τις ΜΧΠ, διαπίστωση η οποία συνάδει με την άποψη των κύριων ενδιαφερόμενων μερών, τα οποία δεν μπόρεσαν να εντοπίσουν σαφές μοτίβο μεταβολής της εταιρικής συμπεριφοράς λόγω των εν λόγω κανόνων υποβολής εκθέσεων.

¹⁴ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2013/34/ΕΕ, της οδηγίας 2004/109/ΕΚ, της οδηγίας 2006/43/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 537/2014, όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες [COM(2021) 189 final].

¹⁵ Η υποχρέωση υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας θα ισχύει για όλες τις μεγάλες εταιρείες, όπως ορίζονται στη λογιστική οδηγία (την οποία θα τροποποιήσει η οδηγία CSRD), και, από το 2026, για τις εταιρείες (συμπεριλαμβανομένων των εταιρειών τρίτων χωρών, αλλά εξαιρουμένων όλων των πολύ μικρών επιχειρήσεων) που είναι εισηγμένες σε ρυθμιζόμενες αγορές της ΕΕ.

¹⁶ Η κατάρτιση σχεδίων προτύπων υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας ξεκίνησε παράλληλα με τη νομοθετική διαδικασία στο πλαίσιο ειδικής ομάδας έργου που συστάθηκε από την Ευρωπαϊκή Συμβουλευτική Ομάδα για Θέματα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (EFRAG) κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής.

οδηγία CSRD θα καλύπτει το τελευταίο στάδιο του καθήκοντος δέουσας επιμέλειας, συγκεκριμένα το στάδιο υποβολής εκθέσεων, για τις εταιρείες που καλύπτονται επίσης από την οδηγία CSRD. Τρίτον, η παρούσα οδηγία θα επιβάλλει στις εταιρείες υποχρέωση να διαθέτουν σχέδιο που θα διασφαλίζει ότι το επιχειρηματικό μοντέλο και η στρατηγική τους συνάδουν με τη μετάβαση σε βιώσιμη οικονομία και με τον περιορισμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη στον 1,5 °C, σύμφωνα με τη συμφωνία του Παρισιού, στοιχεία σε σχέση με τα οποία απαιτείται υποβολή εκθέσεων σύμφωνα με την οδηγία CSRD. Ως εκ τούτου, η παρούσα οδηγία θα οδηγήσει σε πληρέστερη και αποτελεσματικότερη υποβολή εκθέσεων από τις εταιρείες. Κατά συνέπεια, η συμπληρωματικότητα θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα και των δύο μέτρων και θα αποτελέσει κινητήριο μοχλό αλλαγής της εταιρικής συμπεριφοράς των εν λόγω εταιρειών.

Η παρούσα οδηγία θα ενισχύσει επίσης τον [κανονισμό περί γνωστοποιήσεων αειφορίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών](#)¹⁷ (στο εξής: κανονισμός SFDR), ο οποίος άρχισε να ισχύει πρόσφατα και εφαρμόζεται στους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές (όπως οι διαχειριστές οργανισμών επενδύσεων και χαρτοφυλακίων, οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις που πωλούν επενδυτικά προϊόντα βασιζόμενα σε ασφάλιση και οι επιχειρήσεις που παρέχουν διάφορα συνταξιοδοτικά προϊόντα) και στους χρηματοοικονομικούς συμβούλους. Σύμφωνα με τον κανονισμό SFDR, οι εν λόγω επιχειρήσεις υποχρεούνται να δημοσιεύουν, μεταξύ άλλων, δήλωση σχετικά με τις πολιτικές δέουσας επιμέλειας που εφαρμόζουν σε σχέση με τις κύριες δυσμενείς επιπτώσεις των επενδυτικών τους αποφάσεων στους παράγοντες αειφορίας σε βάση συμμόρφωσης ή αιτιολόγησης. Παράλληλα, για τις εταιρείες που απασχολούν περισσότερους από 500 εργαζομένους η δημοσίευση τέτοιας δήλωσης είναι υποχρεωτική και η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εγκρίνει ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα σχετικά με τους δείκτες βιωσιμότητας όσον αφορά τα διάφορα είδη δυσμενών επιπτώσεων¹⁸.

Ομοίως, η παρούσα οδηγία θα συμπληρώσει τον πρόσφατο [κανονισμό περί ταξινόμησης](#)¹⁹, ένα εργαλείο διαφάνειας που διευκολύνει τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τις επενδύσεις και συμβάλλει στην αντιμετώπιση της προβολής ψευδοοικολογικής ταυτότητας, με την κατηγοριοποίηση των περιβαλλοντικά βιώσιμων επενδύσεων σε οικονομικές δραστηριότητες που πληρούν επίσης μια ελάχιστη κοινωνική διασφάλιση²⁰. Η υποβολή εκθέσεων καλύπτει επίσης τις ελάχιστες διασφαλίσεις που θεσπίζονται στο άρθρο 18 του κανονισμού περί ταξινόμησης, οι οποίες αφορούν διαδικασίες τις οποίες θα πρέπει να εφαρμόζουν οι εταιρείες προκειμένου να διασφαλίζουν την ευθυγράμμιση με τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις και τις κατευθυντήριες αρχές των Ηνωμένων Εθνών για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των

¹⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/2088 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2019, περί γνωστοποιήσεων αειφορίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (ΕΕ L 317 της 9.12.2019, σ. 1).

¹⁸ Οι τρεις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές δημοσίευσαν στις 4 Φεβρουαρίου 2021 την τελική τους έκθεση (διατίθεται στη διεύθυνση <https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/three-european-supervisory-authorities-publish-final-report-and-draft-rtss>) προς την Επιτροπή, συμπεριλαμβανομένων των σχεδίων ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων για τις γνωστοποιήσεις στο πλαίσιο του κανονισμού SFDR.

¹⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2020, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 (ΕΕ L 198 της 22.6.2020, σ. 13).

²⁰ Η ταξινόμηση θα αναπτυχθεί σταδιακά. Για όλες τις επιλέξιμες για την ταξινόμηση επενδύσεις ισχύουν ελάχιστες κοινωνικές διασφαλίσεις.

αρχών και των δικαιωμάτων που καθορίζονται στις οχτώ θεμελιώδεις συμβάσεις που προσδιορίζονται στη διακήρυξη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για τις θεμελιώδεις αρχές και τα δικαιώματα εργασίας και στον Διεθνή Χάρτη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κατά την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας που κατηγοριοποιείται ως «βιώσιμη». Όπως και η οδηγία για τις ΜΧΠ και η πρόταση για την οδηγία CSRD, ο κανονισμός περί ταξινόμησης δεν επιβάλλει στις εταιρείες ουσιαστικές υποχρεώσεις πέραν των απαιτήσεων δημοσίευσης εκθέσεων, και οι επενδυτές μπορούν να χρησιμοποιούν τις πληροφορίες αυτές κατά την κατανομή κεφαλαίων στις εταιρείες. Η παρούσα οδηγία, επιβάλλοντας στις εταιρείες υποχρέωση προσδιορισμού των δυσμενών τους επιπτώσεων σε όλες τις δραστηριότητες και τις αξιακές αλυσίδες τους, μπορεί να συμβάλει στην παροχή λεπτομερέστερων πληροφοριών στους επενδυτές. Ως εκ τούτου, συμπληρώνει τον κανονισμό περί ταξινόμησης, καθώς έχει τη δυνατότητα να βοηθήσει περαιτέρω τους επενδυτές να διαθέτουν κεφάλαια σε υπεύθυνες και βιώσιμες εταιρείες. Επιπλέον, ο κανονισμός περί ταξινόμησης (καθώς παρέχει κοινή γλώσσα για βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες για επενδυτικούς σκοπούς) μπορεί να χρησιμεύσει ως κατευθυντήριο εργαλείο ώστε οι εταιρείες να προσελκύουν βιώσιμη χρηματοδότηση για τα σχέδια διορθωτικής δράσης και τους χάρτες πορείας τους.

Η παρούσα οδηγία θα συμπληρώσει την [οδηγία 2011/36/ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της](#)²¹, η οποία συνιστά ένα ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο για την αποτελεσματική καταπολέμηση όλων των μορφών εκμετάλλευσης στην Ένωση από φυσικά και νομικά πρόσωπα, ιδίως της καταναγκαστικής εργασίας, της σεξουαλικής εκμετάλλευσης, καθώς και της επαιτείας, της δουλείας ή άλλων πρακτικών παρεμφερών προς τη δουλεία, της οικιακής δουλείας, της εκμετάλλευσης εγκληματικών δραστηριοτήτων ή της αφαίρεσης οργάνων. Θεμελιώνει επίσης ευθύνη των νομικών προσώπων για τα αδικήματα που αναφέρονται στην εν λόγω οδηγία τα οποία διαπράττονται προς όφελός τους από οποιοδήποτε πρόσωπο το οποίο κατέχει ιθύνουσα θέση εντός του νομικού προσώπου ή στις περιπτώσεις όπου η απουσία εποπτείας ή ελέγχου κατέστησε δυνατή τη διάπραξη του αδικήματος. Η οδηγία 2011/36/ΕΕ προβλέπει επίσης κυρώσεις κατά του νομικού προσώπου που υπέχει ευθύνη.

Επιπλέον, η παρούσα οδηγία θα συμπληρώσει την [οδηγία για τις κυρώσεις κατά των εργοδοτών](#)²², η οποία απαγορεύει την απασχόληση παράτυπα διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων. Η οδηγία για τις κυρώσεις κατά των εργοδοτών θεσπίζει ελάχιστα πρότυπα όσον αφορά τις κυρώσεις και άλλα μέτρα που πρέπει να εφαρμόζονται στα κράτη μέλη κατά των εργοδοτών που παραβιάζουν την οδηγία.

Η παρούσα οδηγία θα συμπληρώσει επίσης τα υφιστάμενα ή σχεδιαζόμενα μέσα δέουσας επιμέλειας στις τομεακές αξιακές αλυσίδες και στις αξιακές αλυσίδες που αφορούν προϊόντα σε επίπεδο ΕΕ λόγω του διατομεακού πεδίου εφαρμογής της και του ευρέος φάσματος επιπτώσεων στη βιωσιμότητα που καλύπτονται.

Ο λεγόμενος [κανονισμός για τα ορυκτά από περιοχές συγκρούσεων](#)²³ εφαρμόζεται σε τέσσερα συγκεκριμένα ορυκτά και μέταλλα. Απαιτεί από τις εταιρείες της ΕΕ στην αλυσίδα εφοδιασμού να

²¹ Οδηγία 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 101 της 15.4.2011, σ. 1).

²² Οδηγία 2009/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2009, σχετικά με την επιβολή ελάχιστων προτύπων όσον αφορά τις κυρώσεις και τα μέτρα κατά των εργοδοτών που απασχολούν παράνομα διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών (ΕΕ L 168 της 30.6.2009).

²³ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/821 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Μαΐου 2017, για τον προσδιορισμό υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας στην αλυσίδα εφοδιασμού των ενωσιακών

διασφαλίζουν ότι εισάγουν κασσίτερο, βολφράμιο, ταντάλιο και χρυσό μόνο από υπεύθυνες πηγές που δεν τροφοδοτούν συγκρούσεις και να θεσπίσουν πιο συγκεκριμένους μηχανισμούς για την άσκηση δέουσας επιμέλειας, π.χ. ελέγχους από ανεξάρτητα τρίτα μέρη της δέουσας επιμέλειας στην αλυσίδα εφοδιασμού. Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας για τη δέουσα επιμέλεια αφορούν επίσης τις δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον και θα εφαρμόζονται στις αξιακές αλυσίδες πρόσθετων ορυκτών που δεν καλύπτονται από τον κανονισμό για τα ορυκτά από περιοχές συγκρούσεων, αλλά προκαλούν δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα, το κλίμα και το περιβάλλον.

Η [πρόταση κανονισμού της Επιτροπής για τις αλυσίδες εφοδιασμού μηδενικής αποψίλωσης](#)²⁴ επικεντρώνεται σε ορισμένα βασικά προϊόντα και αλυσίδες εφοδιασμού προϊόντων. Ο στόχος της είναι πολύ συγκεκριμένος, και ειδικότερα η μείωση των επιπτώσεων της κατανάλωσης και της παραγωγής της ΕΕ στην αποψίλωση και την υποβάθμιση των δασών παγκοσμίως. Οι απαιτήσεις της θα είναι, σε ορισμένους τομείς, πιο περιοριστικές σε σύγκριση με τα γενικά καθήκοντα δέουσας επιμέλειας βάσει της παρούσας οδηγίας. Περιλαμβάνει επίσης απαγόρευση της διάθεσης ορισμένων βασικών προϊόντων και παράγωγων προϊόντων στην αγορά, εάν η απαίτηση για «νόμιμα» και «μηδενικής αποψίλωσης» προϊόντα δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί μέσω δέουσας επιμέλειας. Η εν λόγω απαγόρευση θα ισχύει για όλους τους φορείς που διαθέτουν τα σχετικά παράγωγα προϊόντα στην αγορά της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων τόσο των ενωσιακών όσο και των μη ενωσιακών εταιρειών, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή και το μέγεθός τους. Ως εκ τούτου, παρότι οι γενικοί στόχοι των δύο πρωτοβουλιών αλληλοϋποστηρίζονται, οι ειδικοί τους στόχοι διαφέρουν. Η παρούσα οδηγία θα συμπληρώσει τον κανονισμό για τα προϊόντα μηδενικής αποψίλωσης με την καθιέρωση δέουσας επιμέλειας στην αξιακή αλυσίδα σε σχέση με δραστηριότητες που δεν καλύπτονται από τον κανονισμό για τα προϊόντα μηδενικής αποψίλωσης, αλλά ενδέχεται να οδηγήσουν άμεσα ή έμμεσα στην αποψίλωση δασών.

Οι ειδικοί στόχοι της [πρότασης της Επιτροπής για έναν νέο κανονισμό για τις μπαταρίες](#)²⁵ είναι η μείωση των περιβαλλοντικών, κλιματικών και κοινωνικών επιπτώσεων σε όλα τα στάδια του κύκλου ζωής των μπαταριών, η ενίσχυση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και η εξασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού μέσω ενός κοινού συνόλου κανόνων. Επιβάλλει στους οικονομικούς φορείς που διαθέτουν στην αγορά της Ένωσης μπαταρίες βιομηχανικού τύπου ή μπαταρίες ηλεκτρικών οχημάτων (συμπεριλαμβανομένων των μπαταριών που είναι ενσωματωμένες σε οχήματα) χωρητικότητας άνω των 2 kWh υποχρέωση να θεσπίσουν πολιτικές δέουσας επιμέλειας στην αλυσίδα εφοδιασμού. Επικεντρώνεται στις πρώτες ύλες των οποίων σημαντικό μέρος της παγκόσμιας παραγωγής διοχετεύεται στην κατασκευή μπαταριών και οι οποίες ενδέχεται να έχουν δυσμενείς κοινωνικές ή περιβαλλοντικές επιπτώσεις (κοβάλτιο, φυσικός γραφίτης, λίθιο και νικέλιο). Οι οικονομικοί φορείς πρέπει να υποβάλλουν τεκμηρίωση της συμμόρφωσης για επαλήθευση από τρίτους και συγκεκριμένα από κοινοποιημένους οργανισμούς, και υπόκεινται σε ελέγχους από τις εθνικές αρχές εποπτείας της αγοράς. Η παρούσα οδηγία θα συμπληρώσει τον κανονισμό για τις μπαταρίες με την καθιέρωση δέουσας επιμέλειας στην αξιακή αλυσίδα σε σχέση με τις πρώτες ύλες που δεν καλύπτονται από τον εν λόγω κανονισμό, αλλά χωρίς να απαιτείται πιστοποίηση για τη διάθεση των προϊόντων στην αγορά της ΕΕ.

24 εισαγωγέων κασσιτέρου, τανταλίου και βολφραμίου, των μεταλλευμάτων τους, καθώς και χρυσού, που προέρχονται από περιοχές συγκρούσεων και υψηλού κινδύνου (ΕΕ L 130 της 19.5.2017, σ. 1).

24 Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη διαθεσιμότητα στην αγορά της Ένωσης και την εξαγωγή από την Ένωση ορισμένων βασικών και παράγωγων προϊόντων που συνδέονται με την αποψίλωση και την υποβάθμιση των δασών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 995/2010 [COM(2021) 706 final].

25 Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις μπαταρίες και τα απόβλητα μπαταριών, για την κατάργηση της οδηγίας 2006/66/ΕΚ και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1020 [COM(2020) 798 final].

Η μελλοντική [πρωτοβουλία για τα βιώσιμα προϊόντα](#) αποσκοπεί στην αναθεώρηση της ισχύουσας [οδηγίας για τον οικολογικό σχεδιασμό](#)²⁶ και αφορά γενικότερα τη βιωσιμότητα των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά της ΕΕ και τη διαφάνεια των σχετικών πληροφοριών.

Η παρούσα πρόταση θα διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στην αντιμετώπιση της χρήσης καταναγκαστικής εργασίας στις παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες. Όπως ανακοινώθηκε στην ανακοίνωση για την αξιοπρεπή εργασία παγκοσμίως²⁷, η Επιτροπή προετοιμάζει νέα νομοθετική πρόταση η οποία θα απαγορεύει ουσιαστικά τη διάθεση στην αγορά της Ένωσης προϊόντων που παράγονται με καταναγκαστική εργασία, συμπεριλαμβανομένης της καταναγκαστικής παιδικής εργασίας. Η νέα πρωτοβουλία θα καλύπτει τόσο τα εγχώρια όσο και τα εισαγόμενα προϊόντα και θα συνδυάζει την απαγόρευση με ισχυρό πλαίσιο επιβολής βάσει κινδύνου. Το νέο μέσο θα βασίζεται στα διεθνή πρότυπα και θα συμπληρώνει τις οριζόντιες και τομεακές πρωτοβουλίες, ιδίως τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας όπως καθορίζονται στην παρούσα πρόταση.

Η παρούσα οδηγία δεν θίγει την εφαρμογή άλλων απαιτήσεων στους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της προστασίας του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής βάσει άλλων ενωσιακών νομοθετικών πράξεων. Σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ των διατάξεων της παρούσας οδηγίας και διάταξης άλλης ενωσιακής νομοθετικής πράξης που επιδιώκει τους ίδιους στόχους και προβλέπει εκτενέστερες ή ειδικότερες υποχρεώσεις, οι διατάξεις της άλλης ενωσιακής νομοθετικής πράξης θα πρέπει να υπερισχύουν στον βαθμό που υφίσταται σύγκρουση και να εφαρμόζονται στις εν λόγω ειδικές υποχρεώσεις.

Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης

Η παρούσα οδηγία είναι σημαντική για την εκπλήρωση των στόχων διαφόρων υφιστάμενων και σχεδιαζόμενων ενωσιακών μέτρων στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των εργασιακών δικαιωμάτων, και του περιβάλλοντος.

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, η Επιτροπή συμπεριέλαβε πρωτοβουλία για τη βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση στα παραδοτέα του [σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία](#), της [στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα](#), της [στρατηγικής «από το αγρόκτημα στο πιάτο»](#), της [στρατηγικής για τα χημικά προϊόντα](#), της [επικαιροποίησης της νέας βιομηχανικής στρατηγικής του 2020: προς μια ισχυρότερη ενιαία αγορά για την ανάκαμψη της Ευρώπης](#) και της [στρατηγικής για τη χρηματοδότηση της μετάβασης προς τη βιώσιμη οικονομία](#).

Η περιβαλλοντική νομοθεσία της ΕΕ θεσπίζει διάφορες περιβαλλοντικές απαιτήσεις για τις εταιρείες και τα κράτη μέλη ή καθορίζει στόχους για την Ένωση²⁸. Ωστόσο, εν γένει δεν εφαρμόζεται στις αξιακές αλυσίδες εκτός της Ένωσης, όπου μπορεί να προκαλείται έως και το 80-90 % της ζημίας που προκαλεί η παραγωγή της ΕΕ στο περιβάλλον²⁹. Η [Οδηγία για την περιβαλλοντική ευθύνη](#)³⁰ θεσπίζει

²⁶ Οδηγία 2009/125/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, για τη θέσπιση πλαισίου για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού όσον αφορά τα συνδεδεμένα με την ενέργεια προϊόντα (ΕΕ L 285 της 31.10.2009, σ. 10).

²⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή σχετικά με την αξιοπρεπή εργασία παγκοσμίως για την παγκόσμια δίκαιη μετάβαση και τη βιώσιμη ανάκαμψη [COM(2022) 66 final].

²⁸ Για παράδειγμα, επιβάλλει περιορισμούς στην έκλυση ορισμένων ρύπων, καθορίζει ενωσιακούς στόχους (όπως το ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα) ή θέτει στόχους για τα κράτη μέλη (όπως για την ενεργειακή απόδοση), καθορίζει υποχρεώσεις για τα κράτη μέλη (π.χ. για την προστασία των φυσικών οικοτόπων), θεσπίζει ελάχιστο περιεχόμενο στις διαδικασίες αδειοδότησης για ορισμένες οικονομικές δραστηριότητες (π.χ. εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων) κ.λπ.

²⁹ Βλ. π.χ. Jungmichel, Norbert, Christina Schampel και Daniel Weiss (2017): Atlas on Environmental Impacts — Supply Chains — Environmental Impacts and Hot Spots in the Supply Chain,

πλαίσιο περιβαλλοντικής ευθύνης όσον αφορά την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας με βάση την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» για τις δραστηριότητες των ιδίων των εταιρειών. Δεν καλύπτει τις αξιακές αλυσίδες των εταιρειών. Η αστική ευθύνη που σχετίζεται με τις δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις της παρούσας οδηγίας θα είναι συμπληρωματική προς την οδηγία για την περιβαλλοντική ευθύνη.

Η παρούσα οδηγία θα συμπληρώσει την ενωσιακή νομοθεσία για το κλίμα, συμπεριλαμβανομένου του ευρωπαϊκού νομοθετήματος για το κλίμα, καθιστώντας δεσμευτική την κλιματική φιλοδοξία της Ένωσης, με τον ενδιάμεσο στόχο της μείωσης των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030, ώστε να πορευτεί η Ευρώπη με υπευθυνότητα προς την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050. Ειδικότερα, η παρούσα οδηγία θα συμπληρώσει τη [δέσμη προσαρμογής στον στόχο του 55 % \(«Fit for 55»\)](#)³¹ και τις διάφορες βασικές δράσεις της, όπως ο καθορισμός πιο φιλόδοξων στόχων ενεργειακής απόδοσης και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για τα κράτη μέλη έως το 2030 ή η αναβάθμιση του [συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της ΕΕ](#)³², το οποίο πρέπει να υποστηριχθεί από τον ευρύτερο μετασχηματισμό των διαδικασιών παραγωγής για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050 σε ολόκληρη την οικονομία και σε όλες τις αξιακές αλυσίδες. Η δέσμη προσαρμογής στον στόχο του 55 % θα εφαρμοστεί μόνο έμμεσα σε ορισμένες μη ενωσιακές αξιακές αλυσίδες εταιρειών της ΕΕ μέσω του [μηχανισμού συνοριακής προσαρμογής άνθρακα \(ΜΣΠΑ\)](#)³³, ο οποίος αποσκοπεί στην πρόληψη της «διαρροής άνθρακα»³⁴ με την επιβολή τιμής προσαρμογής άνθρακα για επιλεγμένα εισαγόμενα προϊόντα που δεν υπόκεινται στην τιμή του άνθρακα που προκύπτει από το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της ΕΕ.

Η υφιστάμενη [ενωσιακή νομοθεσία για την υγεία και την ασφάλεια και τα θεμελιώδη δικαιώματα](#) στοχεύει πολύ συγκεκριμένες δυσμενείς επιπτώσεις (όπως παραβιάσεις του δικαιώματος στην ιδιωτικότητα και την προστασία των δεδομένων, διακρίσεις, ειδικές πτυχές της υγείας που σχετίζονται με επικίνδυνες ουσίες, απειλές για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων, παραβιάσεις των

Adephi/Systain, διατίθεται στη διεύθυνση <https://www.adelphi.de/en/system/files/mediathek/bilder/Umweltatlas%20Lieferkette%20-%20adelphi-Systain-englisch.pdf>.

³⁰ Οδηγία 2004/35/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την περιβαλλοντική ευθύνη όσον αφορά την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας (ΕΕ L 143 της 30.4.2004, σ. 56).

³¹ Η δέσμη προσαρμογής στον στόχο του 55 % είναι μια σειρά προτάσεων που ενέκρινε η Επιτροπή στις 14 Ιουλίου 2021 με στόχο να προσαρμοστούν κατάλληλα οι ενωσιακές πολιτικές για το κλίμα, την ενέργεια, τη χρήση γης, τις μεταφορές και τη φορολογία, ώστε να επιτευχθεί μείωση των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990.

³² Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/EK σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Ένωσης, της απόφασης (ΕΕ) 2015/1814 σχετικά με τη θέσπιση και τη λειτουργία αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς όσον αφορά το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου, και του κανονισμού (ΕΕ) 2015/757 [COM(2021) 551 final].

³³ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση μηχανισμού συνοριακής προσαρμογής άνθρακα [COM(2021) 564 final].

³⁴ Η «διαρροή άνθρακα» ως αποτέλεσμα της αυξημένης φιλοδοξίας της ΕΕ για το κλίμα θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση των συνολικών παγκόσμιων εκπομπών. Η τιμή προσαρμογής άνθρακα του ΜΣΠΑ για επιλεγμένους τύπους εισαγόμενων προϊόντων στους τομείς του σιδήρου και χάλυβα, του αλουμινίου, του τσιμέντου, της ηλεκτρικής ενέργειας και των λιπασμάτων θα εξασφαλίζει ίσους όρους ανταγωνισμού μεταξύ των προϊόντων της ΕΕ και των εισαγόμενων προϊόντων.

δικαιωμάτων του παιδιού κ.λπ.) εντός της Ένωσης³⁵, αλλά δεν εφαρμόζεται σε όλες τις περιπτώσεις στις αξιακές αλυσίδες των εταιρειών εκτός της Ένωσης.

Η πρωτοβουλία συνάδει με το [σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία 2020-2024](#)³⁶, το οποίο περιλαμβάνει δέσμευση της Ένωσης και των κρατών μελών να ενισχύσουν τη δράση τους για να προωθήσουν ενεργά την εφαρμογή των διεθνών προτύπων για την υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά, όπως οι κατευθυντήριες αρχές των Ηνωμένων Εθνών για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις και τη δέουσα επιμέλεια. Είναι συνεπής με τη [στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού](#)³⁷, η οποία δεσμεύει την Ένωση να υιοθετήσει προσέγγιση μηδενικής ανοχής έναντι της παιδικής εργασίας και να εξασφαλίσει την απαλλαγή των αλυσίδων εφοδιασμού των εταιρειών της ΕΕ από παιδική εργασία. Στη [στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων 2021-2025](#)³⁸, η Επιτροπή δεσμεύτηκε να υποβάλει νομοθετική πρόταση για τη βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση με σκοπό την προώθηση μακροπρόθεσμα βιώσιμης και υπεύθυνης εταιρικής συμπεριφοράς. Η πρωτοβουλία συμβάλλει επίσης στην επίτευξη των στόχων της ανακοίνωσης της Επιτροπής για την αξιοπρεπή εργασία παγκοσμίως³⁹, η οποία εκδίδεται μαζί με την παρούσα πρόταση.

Η παρούσα οδηγία θα συμβάλει στον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, καθώς τόσο η οδηγία όσο και ο εν λόγω πυλώνας προάγουν δικαιώματα όπως οι δίκαιες συνθήκες εργασίας⁴⁰. Η οδηγία θα αντιμετωπίσει —πέρα από την εξωτερική της διάσταση— την παραβίαση των διεθνών εργασιακών προτύπων όταν οι παραβιάσεις αυτές λαμβάνουν χώρα στην Ένωση (π.χ. περιπτώσεις καταναγκαστικής εργασίας στη γεωργία). Ως εκ τούτου, σε εσωτερικό επίπεδο, θα ενισχύσει επίσης την προστασία των εργαζομένων στην Ένωση, παράλληλα με το υφιστάμενο κοινωνικό κεκτημένο, και θα συμβάλει στην πρόληψη και την αντιμετώπιση των καταχρήσεων εντός και μεταξύ των κρατών μελών.

Ως εκ τούτου, η παρούσα οδηγία θα συμπληρώσει το κανονιστικό περιβάλλον της ΕΕ, το οποίο επί του παρόντος δεν περιλαμβάνει διαφανές και προβλέψιμο πλαίσιο σε ενωσιακό επίπεδο που να βοηθά τις εταιρείες της ΕΕ σε όλους τους τομείς της οικονομίας να αξιολογούν και να διαχειρίζονται τους κινδύνους και τις επιπτώσεις στη βιωσιμότητα σε σχέση με τους κινδύνους για τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον, μεταξύ άλλων σε ολόκληρες τις αξιακές αλυσίδες τους.

³⁵ Σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο, κάθε εργαζόμενος στην ΕΕ έχει ορισμένα ελάχιστα δικαιώματα όσον αφορά την προστασία από τις διακρίσεις λόγω φύλου, φυλής, θρησκείας, ηλικίας, αναπηρίας και γενετήσιου προσανατολισμού και προστατεύεται από διατάξεις το εργατικού δικαίου (εργασία μερικής απασχόλησης, συμβάσεις ορισμένου χρόνου, ωράριο εργασίας, ενημέρωση των εργαζομένων και διαβούλευση μαζί τους). Περίληψη διατίθεται στη διεύθυνση https://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/employment_and_social_policy.html?root_default=SUM_1_CODED%3D17&locale=el.

³⁶ Κοινή ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με τίτλο «Σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία 2020-2024» [JOIN(2020) 5 final].

³⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού [COM(2021) 142 final].

³⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων 2021-2025 [COM(2021) 171].

³⁹ COM(2022) 66 final.

⁴⁰ Π.χ. πυλώνας 10 του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων για ένα υγιές, ασφαλές και κατάλληλα προσαρμοσμένο εργασιακό περιβάλλον και άρθρο 7 στοιχείο β) του Διεθνούς Συμφώνου για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα (βλ. παράρτημα της παρούσας οδηγίας) για δίκαιους και ευνοϊκούς όρους εργασίας, συμπεριλαμβανομένων ασφαλών και υγιεινών συνθηκών εργασίας.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

Νομική βάση

Η πρόταση βασίζεται στα άρθρα 50 και 114 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ).

Το άρθρο 50 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ και, ιδίως, το άρθρο 50 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) της ΣΛΕΕ αναθέτουν στην ΕΕ αρμοδιότητα να αναλαμβάνει δράση για την πραγματοποίηση της ελευθερίας εγκατάστασης σε ορισμένη δραστηριότητα, ιδίως « με το συντονισμό, κατά το αναγκαίο μέτρο και με το σκοπό να τις καταστήσουν ισοδύναμες, των απαιτούμενων εγγυήσεων υπό των κρατών μελών εκ μέρους των εταιρειών, κατά την έννοια του άρθρου 54, δεύτερη παράγραφος, για την προστασία των συμφερόντων των εταίρων και των τρίτων ». Συναφές παράδειγμα μπορεί να είναι η λήψη μέτρων συντονισμού για την προστασία των συμφερόντων των εταίρων εταιρειών και άλλων ενδιαφερομένων με σκοπό την εξασφάλιση ισοδύναμης ανάλογης προστασίας σε ολόκληρη την Ένωση, όταν οι διαφορές μεταξύ των εθνικών κανόνων είναι τέτοιες ώστε να εμποδίζουν την ελευθερία εγκατάστασης⁴¹. Προσφυγή στη διάταξη αυτή είναι δυνατή προκειμένου να προληφθούν υφιστάμενα ή μελλοντικά εμπόδια στην ελευθερία εγκατάστασης λόγω της αποκλίνουσας εξέλιξης των εθνικών νομοθεσιών. Η εμφάνιση των εμποδίων αυτών πρέπει να είναι πιθανή και το οικείο μέτρο πρέπει να έχει ως αντικείμενο την πρόληψή τους⁴².

Η παρούσα πρόταση ρυθμίζει τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας των εταιρειών όσον αφορά τη βιωσιμότητα και, ταυτόχρονα, καλύπτει —στον βαθμό που συνδέονται με την εν λόγω δέουσα επιμέλεια— τα καθήκοντα των διευθυντών εταιρειών και τα συστήματα εταιρικής διαχείρισης για την εφαρμογή της δέουσας επιμέλειας. Ως εκ τούτου, η πρόταση αφορά διαδικασίες και μέτρα για την προστασία των συμφερόντων των μελών και των ενδιαφερομένων μερών των εταιρειών. Αρκετά κράτη μέλη θέσπισαν πρόσφατα νομοθεσία για τη δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα⁴³, ενώ άλλα βρίσκονται στη διαδικασία θέσπισης νομοθεσίας ή εξετάζουν το ενδεχόμενο ανάληψης δράσης⁴⁴. Επίσης, όλο και περισσότερα κράτη μέλη ξεκίνησαν πρόσφατα να ρυθμίζουν το θέμα επιβάλλοντας στους διευθυντές υποχρέωση να λαμβάνουν υπόψη τις εξωτερικές επιπτώσεις της εταιρείας⁴⁵, να δίνουν προτεραιότητα, στο πλαίσιο των αποφάσεών τους, στα συμφέροντα των ενδιαφερομένων μερών⁴⁶ ή να εκδίδουν δήλωση πολιτικής σχετικά με τη στρατηγική της εταιρείας για τα ανθρώπινα δικαιώματα⁴⁷. Οι νέοι και οι αναδυόμενοι νόμοι για τη δέουσα επιμέλεια διαφέρουν σημαντικά στην Ένωση, παρά την πρόθεση όλων των κρατών μελών να βασιστούν στα υφιστάμενα διεθνή πρότυπα (κατευθυντήριες αρχές των Ηνωμένων Εθνών για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα, πρότυπα του ΟΟΣΑ για την υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά), και, ως εκ τούτου, οδηγούν σε αποκλίνουσες απαιτήσεις. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει, ή είναι πιθανό να

⁴¹ Υπενθυμίζεται ότι, όσον αφορά τα μέτρα εταιρικής διακυβέρνησης, η ΕΕ έχει ήδη νομοθετήσει με βάση την ίδια νομική βάση, π.χ. τις οδηγίες για τα δικαιώματα των μετόχων I και II.

⁴² Βλ. π.χ. υπόθεση C 380/03, Γερμανία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, Συλλογή 2006, σ. I-11573, σκέψη 38 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία.

⁴³ Βλ. υποσημείωση 3. Όσον αφορά τις χώρες του ΕΟΧ, η Νορβηγία έχει θεσπίσει νομοθεσία για τη δέουσα επιμέλεια.

⁴⁴ Αυστρία, Βέλγιο, Δανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο, Φινλανδία (όσον αφορά την ευρύτερη νομοθεσία για την υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά). Στην Ιρλανδία, την Ισπανία και τη Σουηδία διεξάγονται εκστρατείες της κοινωνίας των πολιτών υπέρ της θέσπισης νομοθεσίας για τη δέουσα επιμέλεια. Το παράρτημα 8 της εκτίμησης των επιπτώσεων που συνοδεύει την παρούσα πρόταση παρέχει λεπτομερή επισκόπηση των νόμων και των πρωτοβουλιών των κρατών μελών / του ΕΟΧ.

⁴⁵ Ο γαλλικός νόμος *Loi Pacte*.

⁴⁶ Για παράδειγμα οι Κάτω Χώρες.

⁴⁷ Βλ. τον γερμανικό νόμο *Sorgfaltspflichtengesetz*.

θεσπίσουν, νομοθεσία που περιορίζεται σε συγκεκριμένα ζητήματα βιωσιμότητας στις αξιακές αλυσίδες⁴⁸. Το προσωπικό πεδίο εφαρμογής, οι ουσιαστικές απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας, τα καθεστώτα επιβολής και τα σχετικά καθήκοντα των διευθυντών διαφέρουν και ενδέχεται να διαφέρουν ακόμη περισσότερο στο μέλλον⁴⁹. Αναμένεται ότι άλλα κράτη μέλη θα αποφασίσουν να μη νομοθετήσουν στον τομέα αυτόν. Ως εκ τούτου, οι σημαντικές διαφορές των απαιτήσεων μεταξύ των κρατών μελών δημιουργούν κατακερματισμό της εσωτερικής αγοράς. Ο κατακερματισμός αυτός είναι πιθανό να αυξηθεί με την πάροδο του χρόνου.

Ο κατακερματισμός αυτός ενέχει επίσης τον κίνδυνο να οδηγήσει σε άνισους όρους ανταγωνισμού για τις εταιρείες εντός της εσωτερικής αγοράς. Πρώτον, οι εταιρείες και οι διευθυντές τους —ιδίως οι εταιρείες με διασυννοριακές αξιακές αλυσίδες— υπόκεινται ήδη σε διαφορετικές απαιτήσεις και είναι πιθανό να υπόκεινται στο μέλλον σε ακόμη πιο διαφορετικές απαιτήσεις ανάλογα με τον τόπο της καταστατικής τους έδρας. Η ύπαρξη των διαφορών αυτών δημιουργεί στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Επιπλέον, ορισμένες εταιρείες, ανάλογα με τον τρόπο με τον οποίο διαρθρώνουν τις δραστηριότητές τους στην εσωτερική αγορά, ενδέχεται να εμπίπτουν ταυτόχρονα στο πεδίο εφαρμογής δύο ή περισσότερων διαφορετικών εθνικών νομικών πλαισίων που αφορούν τη βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση⁵⁰. Αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε αλληλεπικάλυψη απαιτήσεων, δυσκολίες συμμόρφωσης, έλλειψη ασφάλειας δικαίου για τις εταιρείες, ακόμη και σε ασύμβατες μεταξύ τους παράλληλες νομικές απαιτήσεις. Αντιστρόφως, ορισμένες εταιρείες ενδέχεται να μην εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής κανενός εθνικού πλαισίου, απλώς και μόνο επειδή δεν έχουν δεσμούς που να είναι συναφείς, βάσει του εθνικού δικαίου, με τη δικαιοδοσία του κράτους μέλους το οποίο εφαρμόζει κανόνες δέουσας επιμέλειας, και, ως εκ τούτου, να αποκτούν πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών τους.

Η προτεινόμενη πράξη αποσκοπεί στην πρόληψη και την άρση των εν λόγω εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία και των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού μέσω της εναρμόνισης των απαιτήσεων για την άσκηση δέουσας επιμέλειας από τις εταιρείες στις δραστηριότητες των ιδίων των εταιρειών, στις θυγατρικές τους και στις αξιακές αλυσίδες τους, καθώς και στα συναφή καθήκοντα των διευθυντών. Θα δημιουργηθούν ίσοι όροι ανταγωνισμού, στο πλαίσιο των οποίων οι εταιρείες παρόμοιου μεγέθους και οι διευθυντές τους θα υπόκεινται στις ίδιες απαιτήσεις για την ενσωμάτωση μέτρων βιώσιμης εταιρικής διακυβέρνησης και εταιρικής δέουσας επιμέλειας στα εσωτερικά τους συστήματα διαχείρισης και, ως εκ τούτου, για την προστασία των συμφερόντων των ενδιαφερόμενων μερών της εταιρείας με παρόμοιο τρόπο. Η εναρμόνιση των όρων θα είναι επωφελής για τη διασυννοριακή εγκατάσταση, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων των εταιρειών και των επενδύσεων, δεδομένου ότι θα διευκολύνει τη σύγκριση των απαιτήσεων εταιρικής βιωσιμότητας και θα καταστήσει ευκολότερη και, ως εκ τούτου, λιγότερο δαπανηρή τη συμμετοχή.

Το άρθρο 50 της ΣΛΕΕ αποτελεί *lex specialis* για τα μέτρα που λαμβάνονται με σκοπό την πραγματοποίηση της ελευθερίας εγκατάστασης. Μεταξύ των προτεινόμενων μέτρων, τα μέτρα που αφορούν την εταιρική διακυβέρνηση των εταιρειών εμπίπτουν στην εν λόγω νομική βάση, ιδίως η ενσωμάτωση της δέουσας επιμέλειας στις πολιτικές των εταιρειών, τα μέτρα σχετικά με το σχέδιο που

⁴⁸ Για παράδειγμα, ο προαναφερθείς νόμος των Κάτω Χωρών θεσπίζει οριζόντια υποχρέωση δέουσας επιμέλειας για τα ζητήματα παιδικής εργασίας σε ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα. Στην Αυστρία, ένα πολιτικό κόμμα προώθησε πρόταση νόμου για την κοινωνική ευθύνη όσον αφορά την καταναγκαστική και την παιδική εργασία στον τομέα της ένδυσης.

⁴⁹ Ο γαλλικός νόμος *Loi relative au devoir de vigilance* και ο γερμανικός νόμος *Sorgfaltspflichtengesetz* διαφέρουν σημαντικά ως προς το προσωπικό πεδίο εφαρμογής και το καθεστώς επιβολής.

⁵⁰ Για παράδειγμα, σύμφωνα με τον γερμανικό νόμο *Sorgfaltspflichtengesetz*, κάθε εταιρεία με υποκατάστημα και τουλάχιστον 3 000 εργαζομένους στη Γερμανία (1 000 από το 2024) εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του νόμου.

καταρτίζουν οι εταιρείες για να διασφαλίζουν ότι το επιχειρηματικό μοντέλο και η στρατηγική τους συνάδουν με τη μετάβαση σε βιώσιμη οικονομία και με τον περιορισμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη στον 1,5 °C σύμφωνα με τη συμφωνία του Παρισιού, και τα σχετικά μέτρα για τις αποδοχές, καθώς και οι διατάξεις σχετικά με το καθήκον μέριμνας των διευθυντών και τα καθήκοντα των διευθυντών όσον αφορά την καθιέρωση και την εποπτεία της δέουσας επιμέλειας.

Προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα περιγραφόμενα εμπόδια στην εσωτερική αγορά με ολοκληρωμένο τρόπο, το άρθρο 50 της ΣΛΕΕ συνδυάζεται στην προκειμένη περίπτωση με τη γενική διάταξη του άρθρου 114 της ΣΛΕΕ. Το άρθρο 114 της ΣΛΕΕ προβλέπει την έκδοση μέτρων σχετικά με την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που έχουν ως αντικείμενο την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Ο ενωσιακός νομοθέτης μπορεί να προσφύγει στο άρθρο 114 της ΣΛΕΕ ιδίως όταν οι διαφορές μεταξύ των εθνικών κανόνων είναι ικανές να παρεμποδίσουν τις θεμελιώδεις ελευθερίες ή να προκαλέσουν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και, ως εκ τούτου, να έχουν άμεση επίπτωση στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Όπως προαναφέρθηκε, οι διαφορές μεταξύ των εθνικών κανόνων για τη βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση και τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας έχουν άμεσο αντίκτυπο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και ο αντίκτυπος αυτός είναι πιθανό να αυξηθεί στο μέλλον. Πέρα από τα θέματα που ρυθμίζονται στο άρθρο 50 της ΣΛΕΕ, η παρούσα πράξη αφορά και άλλους τομείς της εγκαθίδρυσης και της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς. Ειδικότερα, αν ο ενωσιακός νομοθέτης δεν αναλάβει δράση, η παραγωγή και η κυκλοφορία αγαθών και υπηρεσιών θα μετατοπιστούν προς όφελος δικαιοδοσιών χωρίς καθεστώτα δέουσας επιμέλειας ή με λιγότερο απαιτητικά καθεστώτα ή προς όφελος εταιρειών που είναι εγκατεστημένες σε τέτοιες δικαιοδοσίες, με σημαντικό αντίκτυπο στη ροή αγαθών και υπηρεσιών. Επιπλέον, οι εταιρείες που προμηθεύουν αγαθά ή υπηρεσίες, ιδίως οι ΜΜΕ, θα βρεθούν αντιμέτωπες με αποκλίνοντες κανόνες και προσδοκίες από πελάτες εγκατεστημένους σε διαφορετικά κράτη μέλη. Για παράδειγμα, ενώ η νομοθεσία ενός κράτους μέλους μπορεί να απαιτεί από τον προμηθευτή να προβαίνει σε ελέγχους από τρίτα μέρη, ένα άλλο κράτος μέλος μπορεί να απαιτεί από τον ίδιο προμηθευτή να συμμετέχει σε αναγνωρισμένα κλαδικά συστήματα και σε πολυμερείς πρωτοβουλίες. Ένα κράτος μέλος μπορεί να απαιτεί από την εταιρεία να επιδεικνύει δέουσα επιμέλεια σε σχέση με τις εδραιωμένες επιχειρηματικές σχέσεις, ενώ το άλλο κράτος μέλος μπορεί να καλύπτει μόνο τους άμεσους προμηθευτές. Με τον τρόπο αυτόν θα πολλαπλασιαστούν οι διαφορετικές εν μέρει ασύμβατες απαιτήσεις με αποτέλεσμα να προκληθούν στρεβλώσεις της ελεύθερης ροής αγαθών και υπηρεσιών στην Ένωση.

Μπορεί να προβλεφθεί ότι οι εν λόγω στρεβλώσεις και επιπτώσεις θα καταστούν σοβαρότερες με την πάροδο του χρόνου, καθώς όλο και περισσότερα κράτη μέλη θα θεσπίζουν αποκλίνουσες εθνικές νομοθεσίες, ή ενδέχεται ακόμη και να οδηγήσουν σε ανταγωνισμό προς τα κάτω στις επικείμενες νομοθεσίες για τη δέουσα επιμέλεια.

Οι στρεβλώσεις είναι επίσης σημαντικές για την αστική ευθύνη σε περίπτωση ζημίας που προκαλείται στην αξιακή αλυσίδα μιας εταιρείας. Ορισμένα εθνικά νομικά πλαίσια για τη δέουσα επιμέλεια περιλαμβάνουν ρητό καθεστώς αστικής ευθύνης που συνδέεται με τη μη άσκηση δέουσας επιμέλειας, ενώ άλλα αποκλείουν ρητά την ύπαρξη ειδικού καθεστώτος αστικής ευθύνης⁵¹. Ορισμένες εταιρείες έχουν προσαχθεί ενώπιον δικαστηρίων για πρόκληση ή μη πρόληψη δυσμενών επιπτώσεων στο επίπεδο των θυγατρικών τους ή των αξιακών αλυσίδων τους. Σήμερα οι αποφάσεις για τις υποθέσεις

⁵¹ Ο γαλλικός νόμος *Loi relative au devoir de vigilance* περιλαμβάνει διάταξη για την αστική ευθύνη. Ο γερμανικός νόμος *Sorgfaltspflichtengesetz* διευκρινίζει ότι η παραβίαση υποχρέωσης προβλεπόμενης από τη νομοθεσία δεν θεμελιώνει αστική ευθύνη, ενώ δεν τίγονται οι γενικοί κανόνες περί ευθύνης. Επιπλέον, οι εθνικές νομοθεσίες για την αστική ευθύνη δεν είναι εναρμονισμένες.

αυτές λαμβάνονται με βάση διαφορετικούς κανόνες. Ελλείπει κοινών κανόνων, τα αποκλίνοντα εθνικά καθεστώτα ευθύνης μπορεί να οδηγήσουν σε διαφορετικά αποτελέσματα ανάλογα με το αν υπάρχει ιδιοκτησιακός έλεγχος (όσον αφορά τις θυγατρικές) ή πραγματικός έλεγχος [είτε μέσω απευθείας συμβάσεων είτε μέσω ελέγχου που μπορούσε να ασκήσει η εταιρεία με τη χρήση της πρακτικής της αλυσιδωτής επιβολής συμβατικών υποχρεώσεων είτε μέσω άλλης επιρροής στις έμμεσες επιχειρηματικές σχέσεις]. Ο κατακερματισμός αυτός θα οδηγήσει σε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά, καθώς μια εταιρεία εγκατεστημένη σε ένα κράτος μέλος θα υπόκειται σε απαιτήσεις αποζημίωσης λόγω ζημίας που προκλήθηκε στην αξιακή αλυσίδα της, ενώ μια άλλη εταιρεία με την ίδια αξιακή αλυσίδα δεν θα αντιμετωπίζει αυτόν τον οικονομικό κίνδυνο και τον κίνδυνο φήμης λόγω αποκλινόντων εθνικών κανόνων.

Το προτεινόμενο καθεστώς αστικής ευθύνης θα αποφασιστεί ποιοι κανόνες εφαρμόζονται σε περίπτωση πρόκλησης ζημίας στο επίπεδο της ίδιας της λειτουργίας μιας εταιρείας, στο επίπεδο των θυγατρικών της και στο επίπεδο των άμεσων και έμμεσων επιχειρηματικών σχέσεων στην αξιακή αλυσίδα. Επιπλέον, η προτεινόμενη διάταξη σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο εξυπηρετεί τον σκοπό της διασφάλισης της εφαρμογής των εναρμονισμένων κανόνων, μεταξύ άλλων για την αστική ευθύνη, και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το εφαρμοστέο δίκαιο στην εν λόγω απαίτηση δεν είναι το δίκαιο κράτους μέλους. Ως εκ τούτου, θα είναι σημαντικό να εξασφαλιστούν οι απαραίτητοι ίσοι όροι ανταγωνισμού.

Επικουρικότητα

Πρώτον, η θέσπιση νομοθεσίας μεμονωμένα από τα κράτη μέλη στον τομέα αυτόν είναι απίθανο να είναι επαρκής και αποτελεσματική. Όσον αφορά ειδικά διασυνοριακά προβλήματα, όπως η ρύπανση, η κλιματική αλλαγή, η βιοποικιλότητα κ.λπ., η μεμονωμένη δράση παρεμποδίζεται σε περίπτωση αδράνειας των άλλων κρατών μελών. Δεν είναι πιθανό να επιτευχθούν οι διεθνείς δεσμεύσεις, όπως οι στόχοι της συμφωνίας του Παρισιού της UNFCCC⁵² για την κλιματική αλλαγή, της σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα, καθώς και άλλων πολυμερών περιβαλλοντικών συμφωνιών, με μεμονωμένη δράση των κρατών μελών. Επιπλέον, οι κίνδυνοι που απορρέουν από τις δυσμενείς επιπτώσεις που προκαλούν οι αξιακές αλυσίδες των εταιρειών στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον έχουν συχνά διασυνοριακά αποτελέσματα (π.χ. ρύπανση, διεθνικές αλυσίδες εφοδιασμού και αξιακές αλυσίδες).

Δεύτερον, πολλές εταιρείες δραστηριοποιούνται σε επίπεδο ΕΕ ή σε παγκόσμιο επίπεδο· οι αξιακές αλυσίδες επεκτείνονται σε άλλα κράτη μέλη της Ένωσης και όλο και περισσότερο σε τρίτες χώρες. Οι θεσμικοί επενδυτές που επενδύουν σε διασυνοριακό επίπεδο κατέχουν μεγάλο μέρος (38 %⁵³) της συνολικής χρηματιστηριακής αξίας μεγάλων ευρωπαϊκών εισηγμένων εταιρειών και, ως εκ τούτου, πολλές εταιρείες έχουν διασυνοριακή ιδιοκτησία και οι δραστηριότητές τους επηρεάζονται από τους κανονισμούς που ισχύουν σε ορισμένες χώρες ή από τη μη ανάληψη δράσης σε άλλες. Αυτός είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι οι πρωτοπόρες εταιρείες είναι απρόθυμες να κάνουν περαιτέρω βήματα για την αντιμετώπιση των ζητημάτων βιωσιμότητας, συμπεριλαμβανομένων των ζητημάτων που ανακύπτουν σήμερα στις αξιακές αλυσίδες⁵⁴, και ζητούν ίσους όρους ανταγωνισμού σε διασυνοριακό επίπεδο.

⁵² Σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή.

⁵³ Το ποσοστό αυτό προέρχεται από την εκτίμηση των επιπτώσεων της οδηγίας για τα δικαιώματα των μετόχων II.

⁵⁴ Π.χ. η εταιρεία παραγωγής τροφίμων Danone υποχρεώθηκε πρόσφατα από επενδυτές να προβεί σε περικοπές δαπανών λόγω έλλειψης βραχυπρόθεσμης κερδοφορίας, βλ. άρθρο *Can Anglo-Saxon activist investors whip Danone into shape?*, διαθέσιμο στη διεύθυνση

Τρίτον, οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε ολόκληρη την εσωτερική αγορά και πέρα από αυτήν χρειάζονται ασφάλεια δικαίου και ίσους όρους ανταγωνισμού για τη βιώσιμη ανάπτυξή τους. Ορισμένα κράτη μέλη θέσπισαν πρόσφατα νομοθεσία για τη δέουσα επιμέλεια⁵⁵, ενώ άλλα βρίσκονται στη διαδικασία θέσπισης νομοθεσίας ή εξετάζουν το ενδεχόμενο ανάληψης δράσης⁵⁶. Οι υφιστάμενοι κανόνες των κρατών μελών και οι κανόνες που βρίσκονται στο στάδιο της προετοιμασίας περιέχουν ήδη αποκλίνουσες απαιτήσεις και θα οδηγήσουν σε ακόμη πιο αποκλίνουσες απαιτήσεις, με κίνδυνο να καταστούν μη αποδοτικές και να οδηγήσουν σε άνισους όρους ανταγωνισμού. Οι αποκλίσεις των νόμων για τη δέουσα επιμέλεια έχουν σημαντικές έμμεσες επιπτώσεις στους προμηθευτές που προμηθεύουν τις διάφορες εταιρείες που εμπίπτουν σε διαφορετικούς νόμους, καθώς οι υποχρεώσεις μεταφράζονται στην πράξη σε συμβατικές ρήτρες. Εάν οι απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών, δημιουργούνται ανασφάλεια δικαίου, κατακερματισμός της ενιαίας αγοράς, πρόσθετο κόστος και πολυπλοκότητα για τις εταιρείες και τους επενδυτές τους που δραστηριοποιούνται σε διασυνοριακό επίπεδο, καθώς και για άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Η ανάληψη δράσης από την ΕΕ μπορεί να αποτρέψει τις επιπτώσεις αυτές και, ως εκ τούτου, έχει προστιθέμενη αξία.

Τέλος, σε σύγκριση με την ατομική δράση των κρατών μελών, η παρέμβαση της ΕΕ μπορεί να εξασφαλίσει ισχυρή ευρωπαϊκή φωνή στις εξελίξεις πολιτικής σε παγκόσμιο επίπεδο⁵⁷.

Αναλογικότητα

Η επιβάρυνση των εταιρειών που απορρέει από το κόστος συμμόρφωσης προσαρμόστηκε στο μέγεθος, τους διαθέσιμους πόρους και το προφίλ κινδύνου τους. Οι εταιρείες θα χρειάζεται να λαμβάνουν μόνο κατάλληλα μέτρα τα οποία να είναι ανάλογα με τον βαθμό σοβαρότητας και την πιθανότητα πρόκλησης των δυσμενών επιπτώσεων και εύλογα διαθέσιμα στην εταιρεία, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης, συμπεριλαμβανομένων των χαρακτηριστικών του οικονομικού τομέα και της συγκεκριμένης επιχειρηματικής σχέσης, και της επιρροής της εταιρείας σ' αυτήν, καθώς και της ανάγκης να διασφαλίζεται η ιεράρχηση των δράσεων. Για τον σκοπό αυτόν, το καθ' ύλην και το προσωπικό πεδίο εφαρμογής και οι διατάξεις επιβολής περιορίστηκαν, όπως εξηγείται περαιτέρω κατωτέρω.

Όσον αφορά το «προσωπικό πεδίο εφαρμογής» των υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας (δηλαδή ποιες κατηγορίες επιχειρήσεων καλύπτονται), οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), που περιλαμβάνουν τις πολύ μικρές επιχειρήσεις και αντιπροσωπεύουν συνολικά περίπου το 99 % του συνόλου των εταιρειών στην Ένωση, εξαιρούνται από το καθήκον δέουσας επιμέλειας. Για την εν λόγω κατηγορία εταιρειών, η οικονομική και διοικητική επιβάρυνση που συνεπάγεται η καθιέρωση και η εφαρμογή διαδικασίας δέουσας επιμέλειας θα ήταν σχετικά υψηλή. Ως επί το πλείστον, οι εταιρείες αυτές δεν διαθέτουν προϋπάρχοντες μηχανισμούς δέουσας επιμέλειας, δεν διαθέτουν τεχνογνωσία και εξειδικευμένο προσωπικό και το κόστος της εφαρμογής δέουσας επιμέλειας θα τους

<https://www.economist.com/business/2021/02/20/can-anglo-saxon-activist-investors-whip-danone-into-shape>.

⁵⁵ Βλ. υποσημείωση 3.

⁵⁶ Βλ. υποσημείωση 44.

⁵⁷ Το 2014 το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών αποφάσισε να συγκροτήσει ανοικτή διακυβερνητική ομάδα εργασίας (OEIGWG) για τις διεθνικές εταιρείες και άλλες επιχειρήσεις όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, η εντολή της οποίας είναι η εκπόνηση διεθνούς νομικά δεσμευτικού μέσου για τη ρύθμιση, στο πλαίσιο του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα, των δραστηριοτήτων των διεθνικών εταιρειών και άλλων επιχειρήσεων. Το 2021 η OEIGWG δημοσίευσε τρίτο αναθεωρημένο σχέδιο νομικά δεσμευτικού μέσου σχετικά με τις επιχειρηματικές δραστηριότητες και τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων μέτρων δέουσας επιμέλειας και εταιρικής ευθύνης για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

έπληττε δυσανάλογα. Ωστόσο, θα εκτεθούν σε μέρος του κόστους και της επιβάρυνσης μέσω των επιχειρηματικών σχέσεων με εταιρείες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής, καθώς οι μεγάλες εταιρείες αναμένεται να μετακυλίσουν απαιτήσεις στους προμηθευτές τους. Ως εκ τούτου, θα χρειαστούν υποστηρικτικά μέτρα για να βοηθηθούν οι ΜΜΕ να αναπτύξουν επιχειρησιακή και χρηματοοικονομική ικανότητα. Οι εταιρείες των οποίων επιχειρηματικός εταίρος είναι ΜΜΕ υποχρεούνται επίσης να τη στηρίζουν στην εκπλήρωση των απαιτήσεων δέουσας επιμέλειας, σε περίπτωση που οι απαιτήσεις αυτές θα έθεταν σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα της ΜΜΕ. Επιπλέον, η αξιακή αλυσίδα του χρηματοπιστωτικού τομέα δεν καλύπτει τις ΜΜΕ που λαμβάνουν δάνεια, πιστώσεις, χρηματοδότηση, ασφάλιση ή αντασφάλιση. Παράλληλα, η έκθεση μιας μεμονωμένης ΜΜΕ σε δυσμενείς επιπτώσεις στη βιωσιμότητα θα είναι κατά κανόνα χαμηλότερη από την έκθεση των μεγαλύτερων εταιρειών. Ως εκ τούτου, οι πολύ μεγάλες εταιρείες⁵⁸ θα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της υποχρέωσης πλήρους δέουσας επιμέλειας, μεταξύ άλλων επειδή πολλές από αυτές εφαρμόζουν ήδη ορισμένες διαδικασίες, π.χ. λόγω υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων. Ειδικότερα, τα επιλεγμένα κριτήρια όσον αφορά τον κύκλο εργασιών θα φιλτράρουν τις εταιρείες που έχουν τον μεγαλύτερο αντίκτυπο στην οικονομία της Ένωσης. Επιπλέον, η παρούσα οδηγία θεσπίζει μέτρα για τον περιορισμό της μετακύλισης της επιβάρυνσης από τις εν λόγω μεγάλες εταιρείες στους μικρότερους προμηθευτές στην αξιακή αλυσίδα και για τη χρήση δίκαιων, εύλογων, αμερόληπτων και αναλογικών απαιτήσεων έναντι των ΜΜΕ.

Όσον αφορά τις εταιρείες με χαμηλότερο κύκλο εργασιών και λιγότερους εργαζομένους⁵⁹, η υποχρέωση δέουσας επιμέλειας περιορίζεται στις εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε τομείς ιδιαίτερα υψηλού αντικτύπου, οι οποίες καλύπτονται ταυτόχρονα από τις υφιστάμενες τομεακές κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ⁶⁰. Επιπλέον, παρά το γεγονός ότι οι κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ καλύπτουν τον χρηματοπιστωτικό τομέα, ο τομέας αυτός δεν περιλαμβάνεται στους τομείς υψηλού αντικτύπου λόγω των ιδιομορφιών του. Ο περιορισμός αυτός αποσκοπεί στην εξισορρόπηση της μέριμνας για την επίτευξη των στόχων της οδηγίας με τη μέριμνα για την ελαχιστοποίηση της οικονομικής και διοικητικής επιβάρυνσης των εταιρειών. Η υποχρέωση δέουσας επιμέλειας για τις εν λόγω εταιρείες θα είναι απλουστευμένη, καθώς αυτές θα επικεντρώνονται μόνο στις σοβαρές δυσμενείς επιπτώσεις που είναι συναφείς για τον τομέα τους. Επιπλέον, η υποχρέωση δέουσας επιμέλειας θα ισχύει για τις εταιρείες αυτές μόνο 2 έτη μετά τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο, ούτως ώστε να καταστεί δυνατή η θέσπιση των αναγκαίων διεργασιών και διαδικασιών και η αξιοποίηση της συνεργασίας του κλάδου, των τεχνολογικών εξελίξεων, των προτύπων κ.λπ. που είναι πιθανό να προκύψουν από την προγενέστερη ημερομηνία εφαρμογής για τις μεγαλύτερες εταιρείες.

Στον βαθμό που η παρούσα οδηγία καλύπτει επίσης εταιρείες τρίτων χωρών, τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής ως προς τις καλυπτόμενες ενωσιακές και μη ενωσιακές εταιρείες δεν είναι τα ίδια, αλλά διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες τρίτων χωρών δεν είναι πιθανότερο να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής. Για τις εταιρείες αυτές χρησιμοποιείται κατώτατο

⁵⁸ Μεγάλες κεφαλαιουχικές εταιρείες με περισσότερους από 500 εργαζομένους και καθαρό κύκλο εργασιών άνω των 150 εκατ. EUR.

⁵⁹ Μεγάλες κεφαλαιουχικές εταιρείες με περισσότερους από 250 εργαζομένους και καθαρό κύκλο εργασιών άνω των 40 εκατ. EUR, οι οποίες, ωστόσο, δεν υπερβαίνουν ταυτόχρονα τόσο το κατώτατο όριο των 500 εργαζομένων όσο και το κατώτατο όριο του καθαρού κύκλου εργασιών των 150 εκατ. EUR, καθώς και εταιρείες τρίτων χωρών συγκρίσιμης νομικής μορφής με καθαρό κύκλο εργασιών στην ΕΕ από 40 έως 150 εκατ. EUR.

⁶⁰ Ο ΟΟΣΑ ανέπτυξε αυτές τις τομεακές κατευθυντήριες γραμμές προκειμένου να προωθήσει την αποτελεσματική τήρηση των κατευθυντήριων γραμμών του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις. Βλ. τον κατάλογο των τομεακών εγγράφων καθοδήγησης στη διεύθυνση: <http://mneguidelines.oecd.org/sectors/>.

όριο καθαρού κύκλου εργασιών (150 εκατ. EUR για την ομάδα 1 και 40 εκατ. EUR για την ομάδα 2), αλλά το σύνολο αυτού του κύκλου εργασιών πρέπει να παράγεται στην Ένωση. Οι ενωσιακές εταιρείες πρέπει, με τη σειρά τους, να έχουν καθαρό κύκλο εργασιών 150 εκατ. EUR σε παγκόσμιο επίπεδο και πρέπει επίσης να πληρούν το κριτήριο των εργαζομένων (άνω των 500 εργαζομένων για την ομάδα 1 και άνω των 250 εργαζομένων για την ομάδα 2). Η διαφορά αυτή στα χρησιμοποιούμενα κριτήρια δικαιολογείται για τους ακόλουθους λόγους:

- Το κριτήριο του κύκλου εργασιών στην ΕΕ για τις εταιρείες τρίτων χωρών δημιουργεί σύνδεση με την ΕΕ. Η συμπερίληψη μόνο του κύκλου εργασιών που παράγεται στην Ένωση δικαιολογείται, δεδομένου ότι το όριο αυτό, κατάλληλα προσαρμοσμένο, δημιουργεί εδαφική σύνδεση μεταξύ των εταιρειών τρίτων χωρών και της Ένωσης λόγω των επιπτώσεων που ενδέχεται να έχουν οι δραστηριότητες των εν λόγω εταιρειών στην εσωτερική αγορά της ΕΕ, γεγονός που επαρκεί για την εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου στις εταιρείες τρίτων χωρών.
- Επίσης, η οδηγία για την υποβολή εκθέσεων ανά χώρα —μία τροποποίηση της λογιστικής οδηγίας— έχει ήδη καθορίσει τις μεθόδους για τον υπολογισμό του καθαρού κύκλου εργασιών για τις εταιρείες τρίτων χωρών, ενώ δεν υπάρχει τέτοια μεθοδολογία για τον υπολογισμό του αριθμού των εργαζομένων εταιρειών τρίτων χωρών. Η εμπειρία με τη γαλλική νομοθεσία που ρυθμίζει τη δέουσα επιμέλεια δείχνει ότι, ελλείψει κοινού ορισμού του εργαζομένου⁶¹, είναι δύσκολο να υπολογιστεί ο αριθμός των εργαζομένων (σε παγκόσμιο επίπεδο), γεγονός που δυσχεραίνει τον προσδιορισμό των εταιρειών τρίτων χωρών που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής, εμποδίζοντας την αποτελεσματική επιβολή των κανόνων.
- Η χρήση τόσο του κριτηρίου για τους εργαζομένους όσο και του κριτηρίου για τον κύκλο εργασιών για τις εταιρείες της ΕΕ θα εξασφαλίσει καλύτερη εναρμόνιση με την πρόταση οδηγίας σχετικά με την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες, η οποία θα πρέπει να χρησιμοποιείται για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα μέτρα και την πολιτική δέουσας επιμέλειας για τις εταιρείες της ΕΕ.
- Ενώ η οδηγία θα καλύψει περίπου 13 000 εταιρείες της ΕΕ⁶², με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, θα καλύψει μόνο περίπου 4 000 εταιρείες τρίτων χωρών⁶³. Το γεγονός ότι οι εταιρείες της ΕΕ θα καλύπτονται μόνο εάν φθάσουν επίσης το ελάχιστο όριο του αριθμού των εργαζομένων είναι πολύ απίθανο να μεταβάλει τους όρους ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά της ΕΕ: τα δύο κριτήρια μεγέθους που ισχύουν για τις εταιρείες της ΕΕ, ακόμη και αν είναι σωρευτικά, και πάλι θα έχουν ως αποτέλεσμα την κάλυψη σχετικά μικρότερων εταιρειών σε σύγκριση με τις εταιρείες τρίτων χωρών, καθώς, στην περίπτωσή τους, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το σύνολο του καθαρού κύκλου εργασιών της εταιρείας σε παγκόσμιο επίπεδο.

Τέλος, οι μεγάλες εταιρείες τρίτων χωρών με υψηλό κύκλο εργασιών στην Ένωση έχουν την ικανότητα να ασκούν δέουσα επιμέλεια και θα επωφεληθούν από τα πλεονεκτήματα που απορρέουν από την εφαρμογή δέουσας επιμέλειας και στις δραστηριότητες που ασκούν σε άλλες χώρες. Από

⁶¹ Για την Ένωση βλ., για παράδειγμα, άρθρο 5 της σύστασης της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (2003/361/ΕΚ) (ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36).

⁶² Στην ομάδα 1: 9 400 εταιρείες, στην ομάδα 2: 3 400 εταιρείες.

⁶³ Στην ομάδα 1: 2 600 εταιρείες, στην ομάδα 2: 1 400 εταιρείες. Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό του αριθμού των εταιρειών τρίτων χωρών εξηγείται στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

κάθε άλλη άποψη, οι εταιρείες τρίτων χωρών καλύπτονται από τους κανόνες δέουσας επιμέλειας με τον ίδιο τρόπο που καλύπτονται και οι αντίστοιχες εταιρείες της ΕΕ (για παράδειγμα, όσον αφορά το καθεστώς που εφαρμόζεται στις εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε τομείς υψηλού αντικτύπου και την ίδια περίοδο σταδιακής εφαρμογής για τις εν λόγω εταιρείες). Η εναρμόνιση των καθηκόντων των διευθυντών περιορίζεται μόνο στις εταιρείες της ΕΕ και, ως εκ τούτου, οι υποχρεώσεις των εταιρειών τρίτων χωρών θα είναι πιο περιορισμένες.

Το «καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής» επικεντρώνεται και διαρθρώνεται κυρίως στην εταιρική υποχρέωση δέουσας επιμέλειας και καλύπτει τις δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και στο περιβάλλον που μπορούν να προσδιοριστούν σαφώς σε επιλεγμένες διεθνείς συμβάσεις. Τα προτεινόμενα καθήκοντα των διευθυντών διασφαλίζουν τη στενή σύνδεση με τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας και, ως εκ τούτου, είναι αναγκαία για την αποτελεσματικότητα της δέουσας επιμέλειας. Στο πλαίσιο του καθορισμού των καθηκόντων των διευθυντών διευκρινίζεται επίσης, μεταξύ άλλων, ο τρόπος με τον οποίο αναμένεται να συμμορφώνονται οι διευθυντές με το καθήκον να μεριμνούν ότι θα ενεργούν προς το βέλτιστο συμφέρον της εταιρείας.

Η αποτελεσματική επιβολή του καθήκοντος δέουσας επιμέλειας έχει καίρια σημασία για την επίτευξη των στόχων της πρωτοβουλίας. Η παρούσα οδηγία θα προβλέπει συνδυασμό κυρώσεων και αστικής ευθύνης.

Όσον αφορά την επιβολή από ιδιώτες μέσω της αστικής ευθύνης, χρησιμοποιείται διαφορετική προσέγγιση σε σχέση με τις δραστηριότητες της ίδιας της εταιρείας και των θυγατρικών της, αφενός, και σε σχέση με τις επιχειρηματικές σχέσεις, αφετέρου. Ειδικότερα, η αστική ευθύνη αφορά μόνο τις εδραιωμένες επιχειρηματικές σχέσεις οι οποίες αναμένονται από την εταιρεία να είναι σταθερές, λόγω της έντασης ή της διάρκειάς τους, και οι οποίες δεν αντιπροσωπεύουν αμελητέο ή απλώς βοηθητικό τμήμα της αξιακής αλυσίδας της εταιρείας. Η εταιρεία δεν θα πρέπει να είναι υπεύθυνη για τη μη πρόληψη ή τη μη παύση ζημίας στο επίπεδο των έμμεσων επιχειρηματικών σχέσεων, εάν χρησιμοποιήσει την πρακτική της αλυσιδωτής επιβολής συμβατικών υποχρεώσεων και ζητήσει εγγυήσεις, καθώς και αν έλαβε μέτρα για την επαλήθευση της συμμόρφωσης μ' αυτές, εκτός εάν ήταν παράλογο, υπό τις περιστάσεις της υπόθεσης, να αναμένεται ότι τα μέτρα που όντως ελήφθησαν, μεταξύ άλλων όσον αφορά την επαλήθευση της συμμόρφωσης, θα ήταν επαρκή για την πρόληψη, τον μετριασμό, τον τερματισμό ή την ελαχιστοποίηση της έκτασης των δυσμενών επιπτώσεων. Επίσης, κατά την αξιολόγηση της ύπαρξης και της έκτασης της ευθύνης, πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι προσπάθειες της εταιρείας, στον βαθμό που σχετίζονται άμεσα με τη σχετική ζημία, να συμμορφωθεί με τυχόν επανορθωτικά μέτρα που απαιτήθηκαν από εποπτική αρχή, οι τυχόν επενδύσεις που πραγματοποίησε και η τυχόν στοχευμένη στήριξη που παρείχε, καθώς και η τυχόν συνεργασία με άλλες οντότητες για την αντιμετώπιση των δυσμενών επιπτώσεων στις αξιακές αλυσίδες της.

Αυτή η προσέγγιση της αστικής ευθύνης θα περιορίσει επίσης τον κίνδυνο υπερβολικών δικαστικών προσφυγών.

Τα μέτρα που σχετίζονται με τη δημόσια επιβολή του καθήκοντος δέουσας επιμέλειας δεν υπερβαίνουν τα αναγκαία όρια. Η παρούσα οδηγία καθιστά σαφές ότι κάθε κύρωση που επιβάλλεται λόγω μη συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας πρέπει να είναι αναλογική. Εάν οι δημόσιες αρχές που διερευνούν τη συμμόρφωση της εταιρείας με την παρούσα οδηγία διαπιστώσουν μη συμμόρφωση, θα πρέπει πρώτα να δώσουν στην εταιρεία κατάλληλο χρονικό διάστημα για να λάβει επανορθωτικά μέτρα. Η οδηγία περιγράφει περιορισμένο αριθμό κυρώσεων που θα πρέπει να εφαρμόζονται σε όλα τα κράτη μέλη, αλλά αναθέτει στα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι η διαδικασία επιβολής θα είναι αναλογική, σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο. Όταν επιβάλλονται χρηματικές κυρώσεις, αυτές θα βασίζονται στον κύκλο εργασιών της εταιρείας, ώστε να διασφαλίζεται το αναλογικό τους επίπεδο.

Επιπλέον, η παρούσα οδηγία δεν συνεπάγεται περιττές δαπάνες για την Ένωση, τις εθνικές κυβερνήσεις, τις περιφερειακές ή τοπικές αρχές. Βάσει της οδηγίας, θα εναπόκειται στα κράτη μέλη να αποφασίσουν τον τρόπο οργάνωσης της επιβολής. Η εποπτεία μπορεί να ασκείται από υφιστάμενες αρχές. Για τη μείωση του κόστους (για παράδειγμα κατά την εποπτεία εταιρειών τρίτων χωρών που δραστηριοποιούνται σε διάφορα κράτη μέλη) και για τη βελτίωση της εποπτείας, του συντονισμού,

της έρευνας και της ανταλλαγής πληροφοριών, η Επιτροπή θα δημιουργήσει ευρωπαϊκό δίκτυο εποπτικών αρχών.

Η παρούσα οδηγία επιτρέπει τη συνεργασία των εταιρειών, τη χρήση κλαδικών συστημάτων και πολυμερών πρωτοβουλιών για τη μείωση του κόστους συμμόρφωσης των εταιρειών με την παρούσα οδηγία.

Επιλογή της νομικής πράξης

Η προτεινόμενη πράξη είναι οδηγία, δεδομένου ότι το άρθρο 50 της ΣΛΕΕ αποτελεί τη νομική βάση των νομοθετημάτων εταιρικού δικαίου που αφορούν την προστασία των συμφερόντων των εταίρων και των τρίτων με σκοπό να εξασφαλιστεί η ισοδυναμία της προστασίας αυτής σε ολόκληρη την Ένωση. Το άρθρο 50 της ΣΛΕΕ ορίζει ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θεσπίζουν μέτρα μέσω οδηγιών.

Η Επιτροπή θα εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις για τον καθορισμό των κριτηρίων που θα διέπουν την υποβολή εκθέσεων από τις εταιρείες τρίτων χωρών σχετικά με τη δέουσα επιμέλεια.

Η Επιτροπή, προκειμένου να παράσχει στήριξη στις εταιρείες και στις αρχές των κρατών μελών σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι εταιρείες θα πρέπει να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους δέουσας επιμέλειας, μπορεί να εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές, όταν είναι αναγκαίο σε διαβούλευση με τους αρμόδιους ευρωπαϊκούς φορείς, τους διεθνείς φορείς που διαθέτουν εμπειρογνώσια στην εφαρμογή της δέουσας επιμέλειας, καθώς και με άλλους. Μπορούν επίσης να καταρτιστούν κατευθυντήριες γραμμές για την περιγραφή μη δεσμευτικών πρότυπων συμβατικών ρητρών που μπορούν να χρησιμοποιούν οι εταιρείες κατά την αλυσιδωτή μετακύλιση της υποχρέωσης στην αξιακή αλυσίδα τους.

Επιπλέον, η Επιτροπή μπορεί να θεσπίσει και άλλα υποστηρικτικά μέτρα με βάση τις υφιστάμενες δράσεις και εργαλεία της ΕΕ για τη στήριξη της εφαρμογής της δέουσας επιμέλειας εντός της Ένωσης και σε τρίτες χώρες, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης κοινών πρωτοβουλιών ενδιαφερομένων, που θα βοηθήσουν τις εταιρείες να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους και θα στηρίξουν τις ΜΜΕ που επηρεάζονται από την παρούσα οδηγία με άλλους τρόπους. Τα μέτρα αυτά μπορούν να συμπληρωθούν περαιτέρω από ενωσιακά μέτρα αναπτυξιακής συνεργασίας για τη στήριξη των κυβερνήσεων τρίτων χωρών και των ανάντη οικονομικών φορέων σε τρίτες χώρες, ώστε να αντιμετωπίσουν τις δυσμενείς επιπτώσεις των δραστηριοτήτων τους και των ανάντη επιχειρηματικών τους σχέσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και στο περιβάλλον.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη

Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας, διεξήχθησαν διάφορες δραστηριότητες διαβούλευσης:

- η αρχική εκτίμηση των επιπτώσεων (χάρτης πορείας), η οποία έλαβε 114 παρατηρήσεις·

- η ανοικτή δημόσια διαβούλευση⁶⁴, η οποία έλαβε 473 461 απαντήσεις και 122 785 υπογραφές πολιτών, η συντριπτική πλειονότητα των οποίων υποβλήθηκε μέσω εκστρατειών με τη χρήση προσυμπληρωμένων ερωτηματολογίων, και 149 έγγραφα θέσης·
- ειδική διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους·
- σειρά εργαστηρίων και συναντήσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη, π.χ. συνεδρίαση της άτυπης ομάδας εμπειρογνομόνων για το εταιρικό δίκαιο, η οποία αποτελείται κυρίως από μέλη της νομικής πανεπιστημιακής κοινότητας στον τομέα του εταιρικού δικαίου (ICLEG), συνάντηση με εκπροσώπους των κρατών μελών στο πλαίσιο της ομάδας εμπειρογνομόνων για το εταιρικό δίκαιο (CLEG)· και
- συνέδρια και συναντήσεις με επιχειρηματικές ενώσεις, μεμονωμένες επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων εκπροσώπων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (MME), την κοινωνία των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων μη κυβερνητικών και μη κερδοσκοπικών οργανώσεων, καθώς και με διεθνείς οργανισμούς, όπως ο ΟΟΣΑ.

Συνολικά, οι δραστηριότητες διαβούλευσης έδειξαν ότι εν γένει τα ενδιαφερόμενα μέρη αναγνωρίζουν ευρέως την ανάγκη θέσπισης ενωσιακού νομικού πλαισίου για τη δέουσα επιμέλεια⁶⁵. Ιδίως, οι μεγάλες εταιρείες σε όλους τους τομείς ζήτησαν μεγαλύτερη εναρμόνιση στον τομέα της δέουσας επιμέλειας, ώστε να βελτιωθεί η ασφάλεια δικαίου και να δημιουργηθούν ίσοι όροι ανταγωνισμού. Οι πολίτες και οι ενώσεις της κοινωνίας των πολιτών θεώρησαν το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο αναποτελεσματικό για τη διασφάλιση της εταιρικής λογοδοσίας για τις αρνητικές επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον.

Η συντριπτική πλειονότητα όσων απάντησαν στην ανοικτή δημόσια διαβούλευση, συμπεριλαμβανομένων των περισσότερων κρατών μελών που συμμετείχαν, τάχθηκαν υπέρ της υιοθέτησης οριζόντιας προσέγγισης όσον αφορά τη δέουσα επιμέλεια έναντι μιας ειδικής ανά τομέα ή θεματικής προσέγγισης⁶⁶. Οι εταιρείες ανέφεραν ότι φοβούνται τον κίνδυνο ανταγωνιστικών μειονεκτιμάτων έναντι των εταιρειών τρίτων χωρών που δεν έχουν τα ίδια καθήκοντα. Ως εκ τούτου, οι περισσότεροι από όσους απάντησαν συμφώνησαν ότι οι κανόνες δέουσας επιμέλειας θα πρέπει να εφαρμόζονται και στις εταιρείες τρίτων χωρών που δεν είναι εγκατεστημένες στην ΕΕ αλλά ασκούν δραστηριότητες ορισμένης κλίμακας στην ΕΕ⁶⁷.

Όσον αφορά τον μηχανισμό επιβολής που θα συνοδεύει το υποχρεωτικό καθήκον δέουσας επιμέλειας, όλες οι ομάδες ενδιαφερόμενων μερών που απάντησαν στην ανοικτή δημόσια διαβούλευση ανέφεραν

⁶⁴ Περίληψη της ανοικτής δημόσιας διαβούλευσης για την πρωτοβουλία σχετικά με τη βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση, διαθέσιμη στη διεύθυνση https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12548-Sustainable-corporate-governance/public-consultation_el.

⁶⁵ Για παράδειγμα, απαντώντας στην ανοικτή δημόσια διαβούλευση, το 95,9 % των ΜΚΟ, το 68,4 % των εταιρειών (75,5 % των μεγάλων εταιρειών, 58,7 % των ΜΜΕ) και το 59,6 % των επιχειρηματικών ενώσεων υποστήριξαν ότι υπάρχει ανάγκη για ανάληψη δράσης.

⁶⁶ Ενώ το 97,2 % των ΜΚΟ εκδήλωσε την προτίμησή του για μια οριζόντια προσέγγιση, το αντίστοιχο ποσοστό των εταιρειών συνολικά ανήλθε σε 86,8 %, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ (81,8 %), και των επιχειρηματικών ενώσεων σε 85,3 %. Το ίδιο ισχύει και για τα κράτη μέλη που απάντησαν.

⁶⁷ Το 97 % όσων απάντησαν συμφώνησε με τη δήλωση αυτή (το 96,1 % των ΜΚΟ, το 96,5 % των επιχειρηματικών ενώσεων, το 93,8 % των εταιρειών, συμπεριλαμβανομένου ποσοστού 86,4 % των ΜΜΕ). Όλα τα κράτη μέλη που απάντησαν συμφωνούν επίσης με τη δήλωση αυτή.

στην πλειονότητά τους ότι η εποπτεία από τις αρμόδιες εθνικές αρχές σε συνδυασμό με μηχανισμό συνεργασίας/συντονισμού σε επίπεδο ΕΕ είναι η καταλληλότερη επιλογή⁶⁸.

Η πλειονότητα όσων απάντησαν από όλες τις ομάδες ενδιαφερόμενων μερών θεώρησε ότι η θέσπιση δεσμευτικών κανόνων σε συνδυασμό με τον καθορισμό στόχων αποτελεί την επιλογή που συνεπάγεται το μεγαλύτερο κόστος, αλλά και τα μεγαλύτερα οφέλη συνολικά. Παρότι ο θετικός αντίκτυπος στις τρίτες χώρες ήταν ορατός στους περισσότερους από όσους απάντησαν, ένα υποσύνολο των απαντησάντων φοβάται τον πιθανό αρνητικό αντίκτυπο των κανόνων δέουσας επιμέλειας στις τρίτες χώρες, εάν οι εταιρείες που επενδύουν σε τρίτες χώρες με ανεπαρκή προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών και εργασιακών δικαιωμάτων, καθώς και προστασία του περιβάλλοντος, αποσυρθούν από τις εν λόγω χώρες.

Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τη στρατηγική διαβούλευσης και τα συμπεράσματα των διαβουλεύσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη παρέχονται στο παράρτημα 2 της έκθεσης εκτίμησης των επιπτώσεων.

Συλλογή και χρήση εμπειρογνώσις

Για να στηρίξει την ανάλυση των διαφόρων επιλογών, η Επιτροπή ανέθεσε σε εξωτερικούς εμπειρογνώμονες συμβάσεις υποστήριξης για την εκπόνηση μελέτης σχετικά με τις απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας μέσω της αλυσίδας εφοδιασμού⁶⁹ και μελέτης σχετικά με τα καθήκοντα των διευθυντών και τη βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση⁷⁰. Οι εμπειρογνώμονες αυτοί συνεργάστηκαν στενά με την Επιτροπή καθ' όλη τη διάρκεια των διαφόρων φάσεων της μελέτης.

Πέρα από τις εν λόγω μελέτες υποστήριξης, αντλήθηκε πρόσθετη εμπειρογνώσις από βιβλιογραφική έρευνα και από τις απαντήσεις στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Παράλληλα με τις προαναφερθείσες μελέτες υποστήριξης, τις συνεδριάσεις των ομάδων εμπειρογνώμονων και τις διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη, η Επιτροπή έδωσε επίσης ιδιαίτερη προσοχή στο σχετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και στα συμπεράσματα του Συμβουλίου. Το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 10ης Μαρτίου 2021 περιείχε συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με την εταιρική δέουσα επιμέλεια και την εταιρική λογοδοσία και καλούσε την Επιτροπή να προτείνει ενωσιακούς κανόνες για μια ευρεία εταιρική υποχρέωση δέουσας επιμέλειας. Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 1ης Δεκεμβρίου 2020 σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αξιοπρεπή εργασία στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού, η Επιτροπή κλήθηκε να υποβάλει πρόταση σχετικά με νομικό πλαίσιο της ΕΕ για τη βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένων των διατομεακών υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας των επιχειρήσεων κατά μήκος των παγκόσμιων αλυσίδων εφοδιασμού.

Εκτίμηση επιπτώσεων

Στο πλαίσιο της ανάλυσης που περιλαμβάνεται στην εκτίμηση των επιπτώσεων εξετάστηκε με την ευρεία έννοια το πρόβλημα που προκύπτει από την ανάγκη ενίσχυσης της βιωσιμότητας των συστημάτων εταιρικής διακυβέρνησης και διαχείρισης, με δύο διαστάσεις: 1) τα συμφέροντα των ενδιαφερόμενων μερών και οι κίνδυνοι (βιωσιμότητας) για τις εταιρείες οι οποίοι σχετίζονται με τα

⁶⁸ Οι αμέσως επόμενες επιλογές ήταν η δικαστική επιβολή σε συνδυασμό με ευθύνη (49 %) και η εποπτεία από τις αρμόδιες εθνικές αρχές βάσει καταγγελιών για μη συμμόρφωση σε συνδυασμό με αποτελεσματικές κυρώσεις (44 %).

⁶⁹ Βλ. αναφορά στην υποσημείωση 8.

⁷⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών, Study on directors' duties and sustainable corporate governance: final report (Μελέτη σχετικά με τα καθήκοντα των διευθυντών και τη βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση: τελική έκθεση), Υπηρεσία Εκδόσεων, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2838/472901>. <https://data.europa.eu/doi/10.2838/472901>.

ενδιαφερόμενα μέρη δεν λαμβάνονται επαρκώς υπόψη στα συστήματα και τις αποφάσεις διαχείρισης κινδύνων των εταιρειών· 2) οι εταιρείες δεν μετριάζουν επαρκώς τις δυσμενείς επιπτώσεις τους στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον, δεν διαθέτουν κατάλληλα συστήματα διακυβέρνησης και διαχείρισης και δεν εφαρμόζουν σχετικά μέτρα για τον μετριασμό των επιβλαβών επιπτώσεών τους.

Αφού εξετάστηκαν οι διάφορες επιλογές πολιτικής, κυρίως στους τομείς του εταιρικού καθήκοντος δέουσας επιμέλειας και των καθηκόντων των διευθυντών, η εκτίμηση των επιπτώσεων πρότεινε μια προτιμώμενη δέσμη επιλογών πολιτικής που καλύπτει τρία στοιχεία: την εταιρική δέουσα επιμέλεια, τα καθήκοντα των διευθυντών και τις αποδοχές, στοιχεία τα οποία αλληλοσυμπληρώνονται.

Το σχέδιο εκτίμησης των επιπτώσεων υποβλήθηκε στην επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου της Επιτροπής στις 9 Απριλίου 2021. Μετά την αρνητική γνώμη της επιτροπής ρυθμιστικού ελέγχου, στις 8 Νοεμβρίου 2021 υποβλήθηκε στην εν λόγω επιτροπή αναθεωρημένη εκτίμηση των επιπτώσεων για δεύτερη γνώμη. Η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου, παρότι επισήμανε τη σημαντική αναθεώρηση της έκθεσης σε απάντηση στην πρώτη γνώμη της, εξέδωσε, ωστόσο, στις 26 Νοεμβρίου 2021⁷¹, δεύτερη αρνητική γνώμη, στην οποία υπογράμμισε την ανάγκη πολιτικής καθοδήγησης σχετικά με το αν και υπό ποιες προϋποθέσεις θα μπορούσε να προχωρήσει περαιτέρω η πρωτοβουλία για τη βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση. Η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου ενέμεινε στην αρνητική της γνώμη διότι έκρινε ότι η έκθεση εκτίμησης των επιπτώσεων 1) δεν εξέτασε επαρκώς την περιγραφή του προβλήματος ούτε παρείχε πειστικά στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι οι επιχειρήσεις της ΕΕ, ιδίως οι ΜΜΕ, δεν λαμβάνουν ήδη επαρκώς υπόψη τις πτυχές βιωσιμότητας ή δεν διαθέτουν επαρκή κίνητρα για να το πράξουν· 2) δεν παρουσίασε πεδίο επιλογών πολιτικής και δεν προσδιόρισε ούτε αξιολόγησε πλήρως τις βασικές επιλογές πολιτικής· 3) δεν αξιολόγησε τις επιπτώσεις με πλήρη, ισόρροπο και ουδέτερο τρόπο και δεν αποτύπωσε την αβεβαιότητα που σχετίζεται με την επίτευξη των οφελών, και 4) δεν κατέδειξε την αναλογικότητα της προτιμώμενης επιλογής.

Ως εκ τούτου, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι παρατηρήσεις της δεύτερης αρνητικής γνώμης της επιτροπής ρυθμιστικού ελέγχου, η εκτίμηση των επιπτώσεων συμπληρώνεται από έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με τη συνέχεια που δόθηκε στη γνώμη της επιτροπής ρυθμιστικού ελέγχου, το οποίο παρέχει πρόσθετες διευκρινίσεις και στοιχεία σχετικά με τους τομείς για τους οποίους η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου είχε υποβάλει συγκεκριμένες προτάσεις βελτίωσης.

Σύμφωνα με τους κανόνες της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας, προκειμένου να μεταβεί ο φάκελος στο στάδιο της έγκρισης απαιτείται θετική γνώμη της επιτροπής ρυθμιστικού ελέγχου. Ωστόσο, ο αντιπρόεδρος για τις Διοργανικές Σχέσεις και τη Διερεύνηση Προοπτικών μπορεί να επιτρέψει τη συνέχιση των προετοιμασιών για πρωτοβουλία που αποτέλεσε αντικείμενο δεύτερης αρνητικής γνώμης από την επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου. Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι οι γνώμες της επιτροπής ρυθμιστικού ελέγχου αξιολογούν την ποιότητα της εκτίμησης των επιπτώσεων και όχι τη σχετική νομοθετική πρόταση.

Η Επιτροπή, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τη συμφωνία του αντιπροέδρου για τις Διοργανικές Σχέσεις και τη Διερεύνηση Προοπτικών, έκρινε σκόπιμο να προχωρήσει την πρωτοβουλία για τους ακόλουθους λόγους:

- την *πολιτική σημασία* της πρωτοβουλίας αυτής για την πολιτική προτεραιότητα της Επιτροπής «Μια οικονομία στην υπηρεσία των ανθρώπων», μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων για τη βιώσιμη χρηματοδότηση και της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, και
- τον *επείγοντα χαρακτήρα της ανάληψης δράσης* στον τομέα της δέουσας επιμέλειας στην αξιακή αλυσίδα ως συμβολής στη μετάβαση προς τη βιωσιμότητα και για την αντιμετώπιση

⁷¹ SEC(2022) 95.

του κινδύνου αυξανόμενου κατακερματισμού της ενιαίας αγοράς, καθώς και για τον λόγο ότι

- οι πρόσθετες διευκρινίσεις και τα στοιχεία που παρασχέθηκαν αντιμετώπισαν ικανοποιητικά τις ελλείψεις της εκτίμησης των επιπτώσεων που εντόπισε η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου και ελήφθησαν υπόψη στην προσαρμοσμένη νομική πρόταση.

Όσον αφορά τη σημασία και τον επείγοντα χαρακτήρα της, η Επιτροπή σημείωσε επίσης ότι η πρωτοβουλία συμπεριλήφθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις κοινές πολιτικές προτεραιότητες για το 2022.

Η Επιτροπή, αφού ανέλυσε προσεκτικά τα πορίσματα της επιτροπής ρυθμιστικού ελέγχου και λαμβάνοντας υπόψη τις σκέψεις σχετικά με τις πρόσθετες διευκρινίσεις και τα στοιχεία που παρασχέθηκαν, θεωρεί ότι η πρόταση, η οποία έχει αναθεωρηθεί σημαντικά σε σύγκριση με τη δέσμη επιλογών πολιτικής που προτείνονται στην εκτίμηση των επιπτώσεων, επιτρέπει ακόμη την πραγματοποίηση αποφασιστικής προόδου προς την επίτευξη του γενικού στόχου της καλύτερης αξιοποίησης των δυνατοτήτων της ενιαίας αγοράς με σκοπό τη συμβολή στη μετάβαση σε βιώσιμη οικονομία και την προώθηση της μακροπρόθεσμης βιώσιμης και υπεύθυνης εταιρικής συμπεριφοράς. Η οδηγία είναι πιο εστιασμένη και στοχευμένη σε σύγκριση με την προτιμώμενη επιλογή που περιγράφεται στο σχέδιο εκτίμησης των επιπτώσεων. Ο πυρήνας της είναι η υποχρέωση δέουσας επιμέλειας, με παράλληλη σημαντική μείωση των καθηκόντων των διευθυντών μέσω της στενής σύνδεσής τους με την υποχρέωση δέουσας επιμέλειας. Επιπλέον, προσαρμόζεται το πεδίο εφαρμογής της δέουσας επιμέλειας. Λεπτομερής περιγραφή των προσαρμογών που έγιναν στην προτιμώμενη δέσμη επιλογών της εκτίμησης των επιπτώσεων παρέχεται στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, στο οποίο παρουσιάζονται η συνέχεια που δόθηκε στη γνώμη της επιτροπής ρυθμιστικού ελέγχου και πρόσθετες πληροφορίες.

Εν συντομία, το «προσωπικό πεδίο εφαρμογής», δηλαδή ποιες κατηγορίες επιχειρήσεων καλύπτονται, έχει μειωθεί σημαντικά μετά από σκέψεις που πυροδότησαν οι παρατηρήσεις της επιτροπής ρυθμιστικού ελέγχου σχετικά με την περιγραφή του προβλήματος, ιδίως όσον αφορά τις ΜΜΕ, και σχετικά με την αναλογικότητα της προτιμώμενης επιλογής. Συγκεκριμένα, οι ΜΜΕ έχουν εξαιρεθεί πλήρως από το πεδίο εφαρμογής και η κάλυψη των τομέων υψηλού αντικτύπου έχει μετατοπιστεί μόνο στις εταιρείες που απασχολούν περισσότερους από 250 εργαζομένους και έχουν καθαρό κύκλο εργασιών άνω των 40 εκατ. EUR σε παγκόσμιο επίπεδο (ενώ οι μεγάλες εταιρείες που υπερβαίνουν ταυτόχρονα τόσο το όριο των 500 εργαζομένων όσο και το όριο των 150 εκατ. EUR καθαρού κύκλου εργασιών σε παγκόσμιο επίπεδο καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής ανεξάρτητα από τους τομείς των οικονομικών δραστηριοτήτων τους). Οι τομείς υψηλού αντικτύπου ορίζονται άμεσα στο κείμενο και, ως εκ τούτου, λαμβάνονται επίσης υπόψη οι παρατηρήσεις της επιτροπής ρυθμιστικού ελέγχου όσον αφορά τη νομοτεχνική. Ο ορισμός των τομέων υψηλού αντικτύπου περιορίστηκε στους τομείς με υψηλό κίνδυνο δυσμενών επιπτώσεων και για τους οποίους υπάρχουν κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ. Για τις επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης σε τομείς υψηλού αντικτύπου, οι κανόνες θα αρχίσουν να εφαρμόζονται μετά από μεταβατική περίοδο δύο ετών, ώστε να παρασχεθεί μεγαλύτερη περίοδος προσαρμογής. Επιπλέον, οι υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας των εν λόγω εταιρειών περιορίζονται μόνο στις σοβαρές επιπτώσεις που είναι συναφείς για τον τομέα τους.

Για να επιτευχθούν αποτελεσματικά οι στόχοι της πρωτοβουλίας, το πεδίο εφαρμογής της παρούσας πρότασης επεκτείνεται σε εταιρείες τρίτων χωρών. Καλύπτονται μόνο οι εταιρείες τρίτων χωρών που συνδέονται άμεσα με την αγορά της Ένωσης και πληρούν το ίδιο όριο κύκλου εργασιών με τις εταιρείες της ΕΕ αλλά εντός της αγοράς της Ένωσης. Επιπλέον, θα υπόκεινται στις ίδιες υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας με τις αντίστοιχες εταιρείες της ΕΕ.

Στην οδηγία επισημαίνεται επίσης ότι είναι αναγκαίο να παρασχεθεί στις εταιρείες, ιδίως στις ΜΜΕ στην αξιακή αλυσίδα, προσβάσιμη και πρακτική υποστήριξη προκειμένου να προετοιμαστούν για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων (ή των επακόλουθων απαιτήσεων που ενδέχεται να μετακυλιστούν έμμεσα σ' αυτές). Η υποστήριξη θα μπορούσε να περιλαμβάνει πρακτική καθοδήγηση και υποστηρικτικά εργαλεία, όπως ανοικτές τηλεφωνικές γραμμές, βάσεις δεδομένων ή κατάρτιση, καθώς και τη δημιουργία παρατηρητηρίου για την παροχή βοήθειας στις επιχειρήσεις όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας. Επιπλέον, η ρήτρα επανεξέτασης περιλαμβάνει ρητή αναφορά στο προσωπικό

πεδίο εφαρμογής της οδηγίας (δηλαδή την κάλυψη των κατηγοριών επιχειρήσεων), το οποίο θα πρέπει να επανεξεταστεί με βάση τις πρακτικές εμπειρίες από την εφαρμογή της νομοθεσίας. Μεταξύ των υποχρεώσεων των εταιρειών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας περιλαμβάνονται και άλλα μέτρα μετριασμού για τη μείωση των έμμεσων επιπτώσεων στις ΜΜΕ.

Όσον αφορά το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής (δηλαδή τι καλύπτεται), διατηρήθηκε η επιλογή για ένα οριζόντιο μέσο που θα καλύπτει τις επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον. Η επιλογή αυτή αντικατοπτρίζει την ισχυρή συναίνεση μεταξύ των ομάδων ενδιαφερόμενων μερών ότι απαιτείται ένα οριζόντιο πλαίσιο για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που εντοπίστηκαν.

Επιπλέον, η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου έκρινε ότι η εκτίμηση των επιπτώσεων δεν είναι επαρκώς σαφής σχετικά με την ανάγκη ρύθμισης των καθηκόντων των διευθυντών επιπλέον των απαιτήσεων δέουσας επιμέλειας. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή αποφάσισε να αντιμετωπίσει το ζήτημα αυτό αποκλίνοντας από τη δέσμη προτιμώμενων επιλογών της εκτίμησης των επιπτώσεων και εστιάζοντας στο στοιχείο των καθηκόντων των διευθυντών, υπό το πρίσμα και των υφιστάμενων διεθνών προτύπων⁷², στη δέουσα επιμέλεια και στο καθήκον μέριμνας. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνονται τα καθήκοντα των διευθυντών για την καθιέρωση και την εποπτεία της εφαρμογής διαδικασιών και μέτρων εταιρικής δέουσας επιμέλειας, η κατάρτιση κώδικα δεοντολογίας για τον σκοπό αυτόν, καθώς και η ενσωμάτωση της δέουσας επιμέλειας στην εταιρική στρατηγική. Προκειμένου να αντικατοπτρίζεται πλήρως ο ρόλος των διευθυντών υπό το πρίσμα των υποχρεώσεων εταιρικής δέουσας επιμέλειας, αποσαφηνίζεται επίσης το γενικό καθήκον μέριμνας των διευθυντών για την εταιρεία, το οποίο περιλαμβάνεται στο εταιρικό δίκαιο όλων των κρατών μελών, καθώς προβλέπεται ότι, κατά την εκπλήρωση του καθήκοντός τους να ενεργούν προς το βέλτιστο συμφέρον της εταιρείας, οι διευθυντές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα ζητήματα βιωσιμότητας της πρότασης οδηγίας για την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των συνεπειών στα ανθρώπινα δικαιώματα, στην κλιματική αλλαγή και στο περιβάλλον, τόσο σε βραχυπρόθεσμο όσο και σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Η περαιτέρω επέκταση των ειδικών καθηκόντων των διευθυντών που είχε προταθεί στην εκτίμηση των επιπτώσεων δεν προκρίνεται. Με τον τρόπο αυτόν θα διασφαλιστεί ότι η πρόταση επιτυγχάνει τον στόχο της παραμένοντας παράλληλα αναλογική.

Όσον αφορά τις παρατηρήσεις της επιτροπής ρυθμιστικού ελέγχου, η παρούσα αιτιολογική έκθεση, καθώς και οι αιτιολογικές σκέψεις της νομοθετικής πρότασης, περιέχουν εκτενείς εξηγήσεις σχετικά με τις επιλογές πολιτικής που έγιναν. Ενώ η εκτίμηση των επιπτώσεων που υποβλήθηκε στην επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου και η γνώμη της επιτροπής ρυθμιστικού ελέγχου έχουν δημοσιευτεί αμετάβλητες, εκπονήθηκε χωριστό συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής το οποίο παρέχει πρόσθετα στοιχεία και διευκρινίσεις ως απάντηση στις παρατηρήσεις της επιτροπής ρυθμιστικού ελέγχου, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα στοιχεία. Το εν λόγω έγγραφο αφορά ειδικότερα τα εξής:

1. Περιγραφή του προβλήματος:
 - η κλίμακα και η εξέλιξη των περιβαλλοντικών προβλημάτων και των προβλημάτων βιωσιμότητας που συνδέονται άμεσα με την εμφανή απουσία ή την ανεπαρκή χρήση πρακτικών διαχείρισης της εταιρικής βιωσιμότητας από τις εταιρείες της ΕΕ τα οποία πρέπει να αντιμετωπιστούν από την παρούσα οδηγία και η προστιθέμενη αξία της οδηγίας σε σχέση με την ολοκληρωμένη δέσμη μέτρων για την προώθηση της βιωσιμότητας στο πλαίσιο της Πράσινης Συμφωνίας·

⁷² Βλ. υποσημείωση 6.

- οι λόγοι για τους οποίους η δυναμική της αγοράς και του ανταγωνισμού σε συνδυασμό με την περαιτέρω εξέλιξη των εταιρικών στρατηγικών και των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων των εταιρειών θεωρούνται ανεπαρκείς και η εικαζόμενη αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της χρήσης εργαλείων εταιρικής βιωσιμότητας και της πρακτικής τους επίδρασης στην αντιμετώπιση των προβλημάτων.
- 2. Επιπτώσεις της προτιμώμενης επιλογής:
 - ζητήματα που σχετίζονται με τις τρίτες χώρες, με την ενσωμάτωση παρατηρήσεων i) σχετικά με τις αναμενόμενες εξελίξεις στις τρίτες χώρες (συμπεριλαμβανομένης της συνεκτίμησης των ενωσιακών και διεθνών μέτρων στήριξης του εμπορίου και της ανάπτυξης), ii) σχετικά με τις επιπτώσεις στις τρίτες χώρες και στους προμηθευτές τρίτων χωρών·
 - ο μηχανισμός επιβολής, με περαιτέρω ανάπτυξη της προστιθέμενης αξίας ενός συστήματος επιβολής δύο πυλώνων που θα βασίζεται στη διοικητική επιβολή και την αστική ευθύνη·
 - επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και την ανταγωνιστικότητα.

Καταλληλότητα και απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου

Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των πολύ μικρών επιχειρήσεων, δεν περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής και οι έμμεσες επιπτώσεις σ' αυτές θα μετριαστούν μέσω μέτρων στήριξης και κατευθυντήριων γραμμών σε επίπεδο Ένωσης και κρατών μελών, καθώς και στις σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων με τη χρήση πρότυπων συμβατικών ρητρών και με απαιτήσεις αναλογικότητας για τον μεγαλύτερο επιχειρηματικό εταίρο.

Θεμελιώδη δικαιώματα

Όπως εξηγείται στην εκτίμηση των επιπτώσεων και με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία, οι υποχρεωτικές απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας μπορούν να έχουν σημαντικά οφέλη για την προστασία και την προώθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Δεν υπάρχουν άμεσες επιπτώσεις στον προϋπολογισμό της Ένωσης.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων

Η Επιτροπή θα προβεί στη δημιουργία ευρωπαϊκού δικτύου εποπτικών αρχών, το οποίο θα βοηθά στην εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Το δίκτυο αυτό θα απαρτίζεται από τους εκπροσώπους των εποπτικών αρχών που ορίζονται από τα κράτη μέλη και, όταν είναι αναγκαίο, θα συμπληρώνεται με εκπροσώπους και άλλων οργανισμών της Ένωσης με σχετική εμπειρογνώσια στους τομείς που καλύπτει η παρούσα οδηγία, ώστε να διασφαλίζεται η συμμόρφωση των εταιρειών με τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας που υπέχουν, προκειμένου να διευκολύνονται και να διασφαλίζονται ο συντονισμός και η σύγκλιση των κανονιστικών πρακτικών και των πρακτικών έρευνας, επιβολής κυρώσεων και εποπτείας, καθώς και η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εν λόγω εποπτικών αρχών.

Επτά έτη μετά τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, συμπεριλαμβανομένης, μεταξύ άλλων πτυχών, της αποτελεσματικότητάς της. Η έκθεση θα συνοδεύεται, αν συντρέχει ανάγκη, από νομοθετική πρόταση.

Η Επιτροπή, προκειμένου να εξασφαλίσει σαφήνεια και να παράσχει στήριξη στις εταιρείες και στα κράτη μέλη όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας, θα εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές, όπου απαιτείται.

Επεξηγηματικά έγγραφα

Για να διασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, είναι απαραίτητο επεξηγηματικό έγγραφο, π.χ. με τη μορφή πινάκων αντιστοιχίας.

Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης

Το άρθρο 1 καθορίζει το αντικείμενο της οδηγίας, το οποίο συνίσταται στη θέσπιση κανόνων σχετικά με τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας των εταιρειών όσον αφορά τις πραγματικές και δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον, σε σχέση με τις δικές τους δραστηριότητες, τις δραστηριότητες των θυγατρικών τους και τις δραστηριότητες της αξιακής αλυσίδας που εκτελούνται από εδραιωμένες επιχειρηματικές σχέσεις· η διάταξη ορίζει επίσης ότι η παρούσα οδηγία θεσπίζει κανόνες σχετικά με την ευθύνη για παραβιάσεις της υποχρέωσης δέουσας επιμέλειας.

Το άρθρο 2 καθορίζει το προσωπικό πεδίο εφαρμογής της οδηγίας και προβλέπει τα κριτήρια βάσει των οποίων ένα κράτος μέλος είναι αρμόδιο να ρυθμίζει θέματα που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία.

Το άρθρο 3 περιέχει ορισμούς για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας.

Το άρθρο 4 επιβάλλει στα κράτη μέλη υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες επιδεικνύουν δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον, μέσω της συμμόρφωσής τους προς τις ειδικές απαιτήσεις που παρατίθενται στα άρθρα 5 έως 11 της οδηγίας.

Το άρθρο 5 επιβάλλει στα κράτη μέλη υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες ενσωματώνουν τη δέουσα επιμέλεια σε όλες τις εταιρικές πολιτικές και εφαρμόζουν πολιτική δέουσας επιμέλειας, η οποία επικαιροποιείται σε ετήσια βάση. Η διάταξη ορίζει ότι η πολιτική αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει περιγραφή της προσέγγισης της εταιρείας όσον αφορά τη δέουσα επιμέλεια, του κώδικα δεοντολογίας που πρέπει να ακολουθούν οι εργαζόμενοι και οι θυγατρικές της εταιρείας και των διαδικασιών που εφαρμόζονται για την άσκηση δέουσας επιμέλειας.

Το άρθρο 6 θεσπίζει την υποχρέωση των κρατών μελών να διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για τον προσδιορισμό των πραγματικών ή δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον στις δικές τους δραστηριότητες, στις θυγατρικές τους και στις εδραιωμένες άμεσες ή έμμεσες επιχειρηματικές τους σχέσεις στην αξιακή αλυσίδα τους.

Το άρθρο 7 ορίζει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη των δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων που προσδιορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 6 ή για τον επαρκή μετριασμό των εν λόγω επιπτώσεων, όταν η πρόληψη δεν είναι δυνατή ή απαιτεί σταδιακή εφαρμογή.

Το άρθρο 8 θεσπίζει την υποχρέωση των κρατών μελών να διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για τον τερματισμό των πραγματικών δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον που προσδιόρισαν ή θα μπορούσαν να έχουν προσδιορίσει σύμφωνα με το άρθρο 6. Όταν δεν μπορεί να τερματιστούν δυσμενείς επιπτώσεις που έχουν προκύψει στο επίπεδο των εδραιωμένων άμεσων ή έμμεσων επιχειρηματικών σχέσεων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες ελαχιστοποιούν την έκταση των επιπτώσεων.

Το άρθρο 9 επιβάλλει στα κράτη μέλη υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες παρέχουν τη δυνατότητα υποβολής καταγγελιών στην εταιρεία σε περίπτωση εύλογων ανησυχιών σχετικά με τις εν λόγω δυνητικές ή πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις, μεταξύ άλλων στην αξιακή αλυσίδα της εταιρείας. Οι εταιρείες υποχρεούνται να παρέχουν τη δυνατότητα αυτή στα πρόσωπα που επηρεάζονται ή έχουν βάσιμους λόγους να πιστεύουν ότι ενδέχεται να επηρεαστούν από δυσμενείς επιπτώσεις, στις συνδικαλιστικές οργανώσεις και άλλους εκπροσώπους των εργαζομένων που εκπροσωπούν άτομα που εργάζονται στην οικεία αξιακή αλυσίδα, καθώς και στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στον συγκεκριμένο τομέα.

Το άρθρο 10 θεσπίζει την υποχρέωση των κρατών μελών να απαιτούν από τις εταιρείες να αξιολογούν περιοδικά την εφαρμογή των μέτρων δέουσας επιμέλειας που έχουν λάβει, προκειμένου να επαληθεύουν τον ορθό προσδιορισμό των δυσμενών επιπτώσεων και την εφαρμογή προληπτικών ή

διορθωτικών μέτρων, καθώς και να διακριβώνουν τον βαθμό στον οποίο έχουν προληφθεί ή τερματιστεί οι δυσμενείς επιπτώσεις ή έχει ελαχιστοποιηθεί η έκτασή τους.

Το άρθρο 11 θεσπίζει την υποχρέωση των κρατών μελών να διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες που δεν υπόκεινται σε απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων βάσει της οδηγίας 2013/34/ΕΕ υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με τα θέματα που καλύπτει η παρούσα οδηγία και δημοσιεύουν ετήσια κατάσταση στον δικτυακό τόπο τους.

Το άρθρο 12 επιβάλλει στην Επιτροπή υποχρέωση να εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με μη δεσμευτικές πρότυπες συμβατικές ρήτρες για να βοηθήσει τις εταιρείες να συμμορφωθούν με το άρθρο 7 παράγραφος 2 στοιχείο β) και το άρθρο 8 παράγραφος 3 στοιχείο γ).

Το άρθρο 13 προβλέπει ότι η Επιτροπή, προκειμένου να παράσχει στήριξη στις εταιρείες ή στις αρχές των κρατών μελών σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι εταιρείες θα πρέπει να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους δέουσας επιμέλειας, έχει τη δυνατότητα να εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές, για συγκεκριμένους τομείς ή συγκεκριμένες δυσμενείς επιπτώσεις, σε διαβούλευση με τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος και, κατά περίπτωση, με διεθνείς οργανισμούς που διαθέτουν εμπειρογνώσια στον τομέα της δέουσας επιμέλειας.

Το άρθρο 14 απαιτεί από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να παρέχουν συνοδευτικά μέτρα στις εταιρείες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας και σε φορείς κατά μήκος των παγκόσμιων αξιακών αλυσίδων που επηρεάζονται έμμεσα από τις υποχρεώσεις της οδηγίας. Η στήριξη αυτή μπορεί να ποικίλλει, από τη λειτουργία ειδικών δικτυακών τόπων, πυλών ή πλατφορμών έως τη χρηματοδοτική στήριξη των ΜΜΕ και τη διευκόλυνση κοινών πρωτοβουλιών ενδιαφερομένων. Η εν λόγω διάταξη διευκρινίζει περαιτέρω ότι οι εταιρείες μπορούν να βασίζονται σε κλαδικά συστήματα και σε πολυμερείς πρωτοβουλίες για τη στήριξη της εφαρμογής της δέουσας επιμέλειας και ότι η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, μπορεί να εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση της καταλληλότητας των εν λόγω καθεστώτων.

Το άρθρο 15 απαιτεί από τα κράτη μέλη να μεριμνούν ώστε ορισμένες εταιρείες να καταρτίζουν σχέδιο προκειμένου να διασφαλίσουν ότι το επιχειρηματικό μοντέλο και η στρατηγική της εταιρείας συνάδουν με τη μετάβαση σε βιώσιμη οικονομία και με τον περιορισμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη στον 1,5 °C σύμφωνα με τη συμφωνία του Παρισιού.

Το άρθρο 16 επιβάλλει στις εταιρείες που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία τρίτης χώρας και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 2 απαίτηση να ορίζουν εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο στην Ένωση με επαρκώς ισχυρή εντολή, στον οποίο θα απευθύνονται οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών για όλα τα θέματα που είναι αναγκαία για την παραλαβή, τη συμμόρφωση και την επιβολή των νομικών πράξεων που εκδίδονται σε σχέση με την παρούσα οδηγία.

Το άρθρο 17 επιβάλλει στα κράτη μέλη υποχρέωση να ορίζουν μία ή περισσότερες εθνικές εποπτικές αρχές προκειμένου να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση των εταιρειών με τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας που υπέχουν, καθώς και με την υποχρέωση που υπέχουν βάσει του άρθρου 15 παράγραφοι 1 και 2, και να ασκούν τις εξουσίες επιβολής των εν λόγω υποχρεώσεων σύμφωνα με το άρθρο 18.

Το άρθρο 18 καθορίζει τις κατάλληλες εξουσίες και τους πόρους των εποπτικών αρχών που ορίζουν τα κράτη μέλη για την εκτέλεση των καθηκόντων εποπτείας και επιβολής.

Το άρθρο 19 επιβάλλει στα κράτη μέλη υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει λόγους να πιστεύει, βάσει αντικειμενικών περιστάσεων, ότι μια εταιρεία δεν συμμορφώνεται δεόντως με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας, δικαιούται να εγείρει στις εποπτικές αρχές τεκμηριωμένες ανησυχίες του, ιδίως στο κράτος μέλος της συνήθους διαμονής του, της καταστατικής του έδρας, του τόπου εργασίας του ή του τόπου της εικαζόμενης παράβασης.

Το άρθρο 20 ορίζει ότι τα κράτη μέλη θεσπίζουν κανόνες για τις κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παραβιάσεων των εθνικών διατάξεων που έχουν θεσπιστεί βάσει της παρούσας οδηγίας, και ότι λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν την εφαρμογή τους. Οι κυρώσεις είναι αποτελεσματικές, αποτρεπτικές και αναλογικές. Τα κράτη μέλη θα διασφαλίζουν ότι

δημοσιεύεται κάθε απόφαση των εποπτικών αρχών που προβλέπει κυρώσεις σε σχέση με παραβίαση των διατάξεων της παρούσας οδηγίας.

Το άρθρο 21 θεσπίζει ευρωπαϊκό δίκτυο εποπτικών αρχών, το οποίο απαρτίζεται από τους εκπροσώπους των εθνικών εποπτικών αρχών που αναφέρονται στο άρθρο 16, με στόχο τη διευκόλυνση και τη διασφάλιση του συντονισμού και της εναρμόνισης των κανονιστικών πρακτικών και των πρακτικών έρευνας, εποπτείας και επιβολής κυρώσεων, καθώς και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εν λόγω εποπτικών αρχών.

Το άρθρο 22 επιβάλλει στα κράτη μέλη υποχρέωση να θεσπίσουν κανόνες που θα διέπουν την αστική ευθύνη της εταιρείας για ζημίες που προκαλούνται λόγω της μη συμμόρφωσής της με τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Θεσπίζει επίσης την υποχρέωση των κρατών μελών να διασφαλίζουν ότι η ευθύνη που προβλέπεται στις παραγράφους 1 έως 3 του εν λόγω άρθρου δεν αποκλείεται απλώς και μόνο επειδή το εφαρμοστέο δίκαιο στις εν λόγω απαιτήσεις δεν είναι το δίκαιο κράτους μελών.

Στο άρθρο 23 ορίζεται ότι η οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2019, σχετικά με την προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης εφαρμόζεται στις καταγγελίες όλων των παραβιάσεων της παρούσας οδηγίας και στην προστασία των προσώπων που καταγγέλλουν τις εν λόγω παραβάσεις.

Το άρθρο 23 αποσαφηνίζει τους όρους παροχής δημόσιας στήριξης στις επιχειρήσεις.

Το άρθρο 25 αποσαφηνίζει το καθήκον μέριμνας των διευθυντών.

Το άρθρο 26 θεσπίζει το καθήκον των διευθυντών εταιρειών της ΕΕ να καθορίζουν και να επιβλέπουν την εφαρμογή διαδικασιών και μέτρων εταιρικής δέουσας επιμέλειας όσον αφορά τη βιωσιμότητα και να προσαρμόζουν την εταιρική στρατηγική στη δέουσα επιμέλεια.

Το άρθρο 27 τροποποιεί το παράρτημα της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937.

Το άρθρο 28 καθορίζει τους κανόνες σχετικά με τις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις.

Το άρθρο 29 περιέχει διάταξη για την επανεξέταση της παρούσας οδηγίας.

Το άρθρο 30 περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με τη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο.

Το άρθρο 31 ορίζει την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας.

Το άρθρο 32 ορίζει τους αποδέκτες της παρούσας οδηγίας.

Οι κατάλογοι που περιέχονται στο παράρτημα προσδιορίζουν τις δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις και τις δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα που είναι συναφείς για την παρούσα οδηγία, ώστε να καλύπτονται η παραβίαση δικαιωμάτων και απαγορεύσεων, συμπεριλαμβανομένων των διεθνών συμφωνιών για τα ανθρώπινα δικαιώματα (μέρος Ι τμήμα 1) και των συμβάσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες (μέρος Ι τμήμα 2), και η παραβίαση διεθνώς αναγνωρισμένων στόχων και απαγορεύσεων που περιλαμβάνονται στις περιβαλλοντικές συμβάσεις (μέρος ΙΙ).

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα και για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 50 παράγραφος 1 και παράγραφος 2 στοιχείο ζ) και το άρθρο 114,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής⁷³,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η Ένωση βασίζεται στον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και στον σεβασμό των ανθρώπινων δικαιωμάτων, όπως κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Οι εν λόγω βασικές αξίες που έδωσαν την έμπνευση για τη δημιουργία της ίδιας της Ένωσης, καθώς και ο οικουμενικός και αδιαίρετος χαρακτήρας των ανθρώπινων δικαιωμάτων και ο σεβασμός των αρχών του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και του διεθνούς δικαίου θα πρέπει να καθοδηγούν τη δράση της Ένωσης στη διεθνή σκηνή. Η εν λόγω δράση περιλαμβάνει την προώθηση της βιώσιμης οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης των αναπτυσσόμενων χωρών.
- (2) Μεταξύ των προτεραιοτήτων της Ένωσης είναι η υψηλού επιπέδου προστασία και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος και η προώθηση των ευρωπαϊκών βασικών αξιών, όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία»⁷⁴. Για

⁷³ ΕΕ C της , σ. .

⁷⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία» [COM(2019) 640 final].

την επίτευξη των στόχων αυτών απαιτείται η συμμετοχή όχι μόνο των δημόσιων αρχών αλλά και ιδιωτικών φορέων, ιδίως των εταιρειών.

- (3) Στην ανακοίνωσή της με τίτλο «Μια ισχυρή κοινωνική Ευρώπη για δίκαιες μεταβάσεις»⁷⁵, η Επιτροπή δεσμεύτηκε να αναβαθμίσει την κοινωνική οικονομία της αγοράς της Ευρώπης ώστε να επιτευχθεί δίκαιη μετάβαση στη βιωσιμότητα. Η παρούσα οδηγία θα συμβάλει επίσης στον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, ο οποίος προωθεί δικαιώματα που διασφαλίζουν δίκαιες συνθήκες εργασίας. Αποτελεί μέρος των πολιτικών και των στρατηγικών της ΕΕ που αφορούν την προώθηση της αξιοπρεπούς εργασίας σε ολόκληρο τον κόσμο, μεταξύ άλλων στις παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες, όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής για την αξιοπρεπή εργασία παγκοσμίως⁷⁶.
- (4) Η συμπεριφορά των εταιρειών σε όλους τους τομείς της οικονομίας είναι καίριας σημασίας για την επίτευξη των στόχων βιωσιμότητας της Ένωσης, καθώς οι εταιρείες της Ένωσης, ιδίως οι μεγάλες, βασίζονται σε παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες. Είναι επίσης προς το συμφέρον των εταιρειών να προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον, ιδίως δεδομένης της αυξανόμενης ανησυχίας των καταναλωτών και των επενδυτών σχετικά με τα θέματα αυτά. Υπάρχουν ήδη αρκετές πρωτοβουλίες για την προώθηση επιχειρήσεων που στηρίζουν τον μετασχηματισμό με γνώμονα τις αξίες, τόσο σε ενωσιακό⁷⁷ όσο και σε εθνικό⁷⁸ επίπεδο.
- (5) Τα υφιστάμενα διεθνή πρότυπα για την υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά ορίζουν ότι οι εταιρείες θα πρέπει να προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να αντιμετωπίζουν το ζήτημα της προστασίας του περιβάλλοντος σε όλες τις δραστηριότητες και τις αξιακές αλυσίδες τους. Οι κατευθυντήριες αρχές του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα⁷⁹ αναγνωρίζουν την ευθύνη των εταιρειών να ασκούν τη δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, μέσω του προσδιορισμού, της πρόληψης και του μετριασμού των δυσμενών επιπτώσεων των δραστηριοτήτων τους στα ανθρώπινα δικαιώματα και μέσω της αιτιολόγησης του τρόπου με τον οποίο αντιμετωπίζουν τις εν λόγω επιπτώσεις. Οι εν λόγω κατευθυντήριες αρχές ορίζουν ότι οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αποφεύγουν την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να αντιμετωπίζουν τις δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα τις οποίες έχουν προκαλέσει, στις οποίες έχουν συμβάλει ή οι οποίες συνδέονται με τις δικές τους δραστηριότητες και θυγατρικές, και μέσω των άμεσων και έμμεσων επιχειρηματικών τους σχέσεων.

⁷⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Μια ισχυρή Ευρώπη για δίκαιες μεταβάσεις» [COM(2020) 14 final].

⁷⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή με τίτλο «Για την αξιοπρεπή εργασία παγκοσμίως για την παγκόσμια δίκαιη μετάβαση και τη βιώσιμη ανάκαμψη» [COM(2022) 66 final].

⁷⁷ «Enterprise Models and the EU agenda», *CEPS Policy Insights*, No PI2021-02/ Ιανουάριος 2021.

⁷⁸ Π.χ. <https://www.economie.gouv.fr/entreprises/societe-mission>

⁷⁹ Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, «Guiding Principles on Business and Human Rights: Implementing the United Nations 'Protect, Respect and Remedy' Framework», 2011, διατίθεται στη διεύθυνση https://www.ohchr.org/documents/publications/guidingprinciplesbusinessshr_en.pdf.

- (6) Η έννοια της δέουσας επιμέλειας για τα ανθρώπινα δικαιώματα διευκρινίστηκε και αναπτύχθηκε περαιτέρω στις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις⁸⁰, οι οποίες επέκτειναν την εφαρμογή της δέουσας επιμέλειας σε θέματα περιβάλλοντος και διακυβέρνησης. Οι κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για την υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά και οι τομεακές κατευθυντήριες γραμμές⁸¹ αποτελούν διεθνώς αναγνωρισμένα πλαίσια που καθορίζουν πρακτικά μέτρα δέουσας επιμέλειας τα οποία βοηθούν τις εταιρείες να προσδιορίζουν, να προλαμβάνουν, να μετριάσουν και να αιτιολογούν τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν τις πραγματικές και δυνητικές επιπτώσεις στις οικείες δραστηριότητες, αξιακές αλυσίδες και άλλες επιχειρηματικές σχέσεις. Η έννοια της δέουσας επιμέλειας ενσωματώνεται επίσης στις συστάσεις της τριμερούς δήλωσης αρχών της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) σχετικά με τις πολυεθνικές επιχειρήσεις και την κοινωνική πολιτική⁸².
- (7) Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης⁸³ του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, οι οποίοι εγκρίθηκαν από όλα τα κράτη μέλη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών το 2015, περιλαμβάνουν τον στόχο της προώθησης της διαρκούς, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής ανάπτυξης. Η Ένωση έχει θέσει στόχο την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών. Ο ιδιωτικός τομέας συμβάλλει στην επίτευξη των εν λόγω στόχων.
- (8) Διεθνείς συμφωνίες βάσει της σύμβασης-πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή, στις οποίες η Ένωση και τα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη, όπως η συμφωνία του Παρισιού⁸⁴ και το πρόσφατο σύμφωνο της Γλασκόβης για το κλίμα⁸⁵, καθορίζουν ακριβείς τρόπους για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και τον περιορισμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη εντός 1,5 βαθμού Κελσίου. Εκτός από τις ειδικές δράσεις που αναμένονται από όλα τα συμβαλλόμενα μέρη, ο ρόλος του ιδιωτικού τομέα, ιδίως οι επενδυτικές στρατηγικές του, θεωρείται κεντρικός για την επίτευξη των εν λόγω στόχων.
- (9) Στο ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα⁸⁶, η Ένωση δεσμεύτηκε επίσης νομικά να καταστεί κλιματικά ουδέτερη έως το 2050 και να μειώσει τις εκπομπές κατά τουλάχιστον 55 % έως το

⁸⁰ OECD Guidelines for Multinational Enterprises, επικαιροποιημένη έκδοση 2011, διατίθεται στη διεύθυνση <http://mneguidelines.oecd.org/guidelines/>.

⁸¹ OECD Guidance on Responsible Business Conduct, 2018, και τομεακές κατευθυντήριες γραμμές, διατίθεται στη διεύθυνση <https://www.oecd.org/investment/due-diligence-guidance-for-responsible-business-conduct.htm>.

⁸² Διεθνής Οργάνωση Εργασίας, Tripartite Declaration of Principles concerning Multinational Enterprises and Social Policy, πέμπτη έκδοση, 2017, διατίθεται στη διεύθυνση: https://www.ilo.org/empent/Publications/WCMS_094386/lang--en/index.htm.

⁸³ https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E.

⁸⁴ https://unfccc.int/files/essential_background/convention/application/pdf/english_paris_agreement.pdf.

⁸⁵ Σύμφωνο της Γλασκόβης για το κλίμα, το οποίο εγκρίθηκε στις 13 Νοεμβρίου 2021 στην 26η διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το κλίμα στη Γλασκόβη, https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cma2021_L16_adv.pdf, https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cma2021_L16_adv.pdf.

⁸⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1119 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση πλαισίου με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 401/2009 και (ΕΕ) 2018/1999 («ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα»), PE/27/2021/REV/1 (ΕΕ L 243 της 9.7.2021, σ. 1).

2030. Και οι δύο αυτές δεσμεύσεις απαιτούν αλλαγή του τρόπου παραγωγής και προμήθειας των εταιρειών. Το σχέδιο κλιματικών στόχων της Επιτροπής για το 2030⁸⁷ μοντελοποιεί διαφόρους βαθμούς μείωσης των εκπομπών που απαιτούνται από διάφορους οικονομικούς τομείς, μολονότι σε όλους πρέπει να πραγματοποιηθούν σημαντικές μειώσεις βάσει όλων των σεναρίων προκειμένου η Ένωση να επιτύχει τους στόχους της για το κλίμα. Στο σχέδιο τονίζεται επίσης ότι οι αλλαγές στους κανόνες και τις πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη βιώσιμη χρηματοδότηση, θα ωθήσουν τους ιδιοκτήτες και τα διευθυντικά στελέχη των εταιρειών να δώσουν προτεραιότητα στους στόχους βιωσιμότητας στις δράσεις και τις στρατηγικές τους. Η ανακοίνωση του 2019 για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία⁸⁸ αναφέρει ότι όλες οι δράσεις και οι πολιτικές της Ένωσης θα πρέπει να συντονιστούν για να βοηθήσουν την Ένωση στην επίτευξη μιας επιτυχούς και δίκαιης μετάβασης προς ένα βιώσιμο μέλλον. Αναφέρει επίσης ότι η βιωσιμότητα θα πρέπει να ενσωματωθεί περαιτέρω στο πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης.

- (10) Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη διαμόρφωση μιας Ευρώπης ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή⁸⁹, η οποία παρουσιάζει τη στρατηγική της Ένωσης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, οι νέες αποφάσεις σχετικά με επενδύσεις και πολιτικές θα πρέπει να βασίζονται σε πληροφορίες για το κλίμα και να είναι μακρόπνοες, μεταξύ άλλων για τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις που διαχειρίζονται αξιακές αλυσίδες. Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να συνάδει με την εν λόγω στρατηγική. Ομοίως, θα πρέπει να υπάρχει συνέπεια με την οδηγία [...] της Επιτροπής για την τροποποίηση της οδηγίας 2013/36/ΕΕ όσον αφορά τις εποπτικές εξουσίες, τις κυρώσεις, τα υποκαταστήματα τρίτων χωρών και τους περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και σχετικούς με τη διακυβέρνηση κινδύνους (οδηγία για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις)⁹⁰, η οποία καθορίζει σαφείς απαιτήσεις για τους κανόνες διακυβέρνησης των τραπεζών, συμπεριλαμβανομένων των γνώσεων σχετικά με τους περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και σχετικούς με τη διακυβέρνηση κινδύνους σε επίπεδο διοικητικού συμβουλίου.
- (11) Το σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία⁹¹, η στρατηγική για τη βιοποικιλότητα⁹², η στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο»⁹³, η στρατηγική για τα χημικά προϊόντα⁹⁴, η

⁸⁷ SWD(2020) 176 final.

⁸⁸ COM(2019) 640 final.

⁸⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Διαμορφώνοντας μια Ευρώπη ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή — η νέα στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή» [COM(2021) 82 final], διατίθεται στη διεύθυνση <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=COM:2021:82:FIN>.

⁹⁰ ΕΕ C [...] της [...], σ. [...].

⁹¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με ένα νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία για μια πιο καθαρή και πιο ανταγωνιστική Ευρώπη [COM(2020) 98 final].

⁹² Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 — Επαναφορά της φύσης στη ζωή μας [COM(2020) 380 final].

⁹³ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Από το αγρόκτημα στο πιάτο —

ανακοίνωση «Επικαιροποίηση της νέας βιομηχανικής στρατηγικής του 2020: προς μια ισχυρότερη ενιαία αγορά για την ανάκαμψη της Ευρώπης»⁹⁵, η προσέγγιση Industry 5.0 (Βιομηχανία 5.0)⁹⁶, το σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων⁹⁷ και η ανακοίνωση με τίτλο «Επανεξέταση της εμπορικής πολιτικής» του 2021⁹⁸ περιλαμβάνουν μεταξύ των στοιχείων τους μια πρωτοβουλία για τη βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση.

- (12) Η παρούσα οδηγία συνάδει με το σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία 2020-2024⁹⁹. Αυτό το σχέδιο δράσης ορίζει ως προτεραιότητα την ενίσχυση της δέσμευσης της Ένωσης για την ενεργό προώθηση της παγκόσμιας εφαρμογής των κατευθυντήριων αρχών των Ηνωμένων Εθνών για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα και άλλων σχετικών διεθνών κατευθυντήριων γραμμών, όπως των κατευθυντήριων γραμμών του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις, μεταξύ άλλων με την προώθηση σχετικών προτύπων δέουσας επιμέλειας.
- (13) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο ψήφισμά του της 10ης Μαρτίου 2021, καλεί την Επιτροπή να προτείνει ενωσιακούς κανόνες για μια ολοκληρωμένη εταιρική υποχρέωση δέουσας επιμέλειας¹⁰⁰. Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 1ης Δεκεμβρίου 2020 σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αξιοπρεπή εργασία στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού, η Επιτροπή καλείται να υποβάλει πρόταση για ενωσιακό νομικό πλαίσιο σχετικά με τη βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση, το οποίο θα περιλαμβάνει διατομεακές υποχρεώσεις εταιρικής δέουσας επιμέλειας κατά μήκος των παγκόσμιων αλυσίδων εφοδιασμού¹⁰¹. Στην έκθεση ιδίας πρωτοβουλίας που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 2 Δεκεμβρίου 2020 σχετικά με τη βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση, ζητείται επίσης να αποσαφηνιστούν τα καθήκοντα των

Μια στρατηγική για ένα δίκαιο, υγιές και φιλικό προς το περιβάλλον σύστημα τροφίμων» [COM(2020) 381 final].

⁹⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με τη στρατηγική για τη βιωσιμότητα των χημικών προϊόντων για ένα περιβάλλον χωρίς τοξικές ουσίες [COM(2020) 667 final].

⁹⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Επικαιροποίηση της νέας βιομηχανικής στρατηγικής του 2020: προς μια ισχυρότερη ενιαία αγορά για την ανάκαμψη της Ευρώπης» [COM(2021) 350 final].

⁹⁶ Industry 5.0· https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/industrial-research-and-innovation/industry-50_el

⁹⁷ <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/el/>.

⁹⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Επανεξέταση της εμπορικής πολιτικής — Μια ανοικτή, βιώσιμη και δυναμική εμπορική πολιτική» [COM(2021) 66 final].

⁹⁹ Κοινή ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με τίτλο «Σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία 2020-2024» [JOIN(2020) 5 final].

¹⁰⁰ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 10ης Μαρτίου 2021 που περιέχει συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με την εταιρική δέουσα επιμέλεια και την εταιρική λογοδοσία [2020/2129(INL)], P9_TA(2021)0073, διατίθεται στη διεύθυνση [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2020/2129\(INL\)](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2020/2129(INL)).

¹⁰¹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αξιοπρεπή εργασία στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού, 1 Δεκεμβρίου 2020 (13512/20).

διευθυντών. Στην κοινή δήλωσή τους σχετικά με τις νομοθετικές προτεραιότητες της ΕΕ για το 2022¹⁰², το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Επιτροπή δεσμεύτηκαν να διαμορφώσουν μια οικονομία στην υπηρεσία των ανθρώπων και να βελτιώσουν το κανονιστικό πλαίσιο για τη βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση.

- (14) Η παρούσα οδηγία έχει στόχο να διασφαλίσει ότι οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην εσωτερική αγορά συμβάλλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη και τη μετάβαση των οικονομιών και των κοινωνιών στη βιωσιμότητα, μέσω του προσδιορισμού, της πρόληψης και του μετριασμού, του τερματισμού και της ελαχιστοποίησης των δυνητικών ή πραγματικών δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον που συνδέονται με τις δραστηριότητες, τις θυγατρικές και τις αξιακές αλυσίδες των εταιρειών.
- (15) Οι εταιρείες θα πρέπει να προβούν σε κατάλληλες ενέργειες για τη θέσπιση και την εφαρμογή μέτρων δέουσας επιμέλειας, όσον αφορά τις δραστηριότητές τους, τις θυγατρικές τους, καθώς και τις εδραιωμένες άμεσες και έμμεσες επιχειρηματικές σχέσεις τους σε ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα τους, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας. Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να απαιτεί από τις εταιρείες να εγγυώνται, σε κάθε περίπτωση, ότι δεν θα υπάρξουν ποτέ δυσμενείς επιπτώσεις ή ότι αυτές θα σταματήσουν. Για παράδειγμα, όσον αφορά επιχειρηματικές σχέσεις στις οποίες οι δυσμενείς επιπτώσεις είναι αποτέλεσμα κρατικής παρέμβασης, η εταιρεία ενδέχεται να μην είναι σε θέση να επιτύχει τέτοια αποτελέσματα. Ως εκ τούτου, οι βασικές υποχρεώσεις της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να είναι «υποχρεώσεις δέουσας προσπάθειας». Η εταιρεία θα πρέπει να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα που μπορεί εύλογα να αναμένεται ότι θα έχουν ως αποτέλεσμα την πρόληψη ή την ελαχιστοποίηση των δυσμενών επιπτώσεων υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης. Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες της αξιακής αλυσίδας της εταιρείας, του τομέα ή της γεωγραφικής περιοχής στην οποία δραστηριοποιούνται οι εταίροι της αξιακής αλυσίδας της, η δύναμη της εταιρείας να επηρεάζει τις άμεσες και έμμεσες επιχειρηματικές σχέσεις της και η δυνατότητα της εταιρείας να αυξήσει την επιρροή της.
- (16) Η διαδικασία δέουσας επιμέλειας που καθορίζεται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να καλύπτει τα έξι στάδια που ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές δέουσας επιμέλειας του ΟΟΣΑ για την υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά, τα οποία περιλαμβάνουν μέτρα δέουσας επιμέλειας προκειμένου οι εταιρείες να προσδιορίζουν και να αντιμετωπίζουν τις δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον. Η διαδικασία περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια: 1) την ενσωμάτωση της δέουσας επιμέλειας στις πολιτικές και στα συστήματα διαχείρισης, 2) τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και στο περιβάλλον, 3) την πρόληψη, την παύση ή την ελαχιστοποίηση των πραγματικών και δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και στο περιβάλλον, 4) την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων, 5) την κοινοποίηση των στοιχείων, 6) τη λήψη επανορθωτικών μέτρων.

¹⁰² Κοινή δήλωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Νομοθετικές προτεραιότητες της ΕΕ για το 2022, διατίθεται στη διεύθυνση https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/joint_declaration_2022.pdf.

- (17) Δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον προκύπτουν στις δραστηριότητες, τις θυγατρικές και τα προϊόντα των εταιρειών, καθώς και στις αξιακές αλυσίδες τους, ιδίως στο επίπεδο της προμήθειας πρώτων υλών, της κατασκευής ή στο επίπεδο της διάθεσης των προϊόντων ή των αποβλήτων. Προκειμένου η δέουσα επιμέλεια να έχει ουσιαστικό αντίκτυπο, θα πρέπει να καλύπτει τις δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον που προκύπτουν καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής της παραγωγής, της χρήσης και της διάθεσης προϊόντων, ή της παροχής υπηρεσιών, στο επίπεδο των ιδίων δραστηριοτήτων, των θυγατρικών και των αξιακών αλυσίδων.
- (18) Η αξιακή αλυσίδα θα πρέπει να καλύπτει τις δραστηριότητες που σχετίζονται με την παραγωγή ενός προϊόντος ή την παροχή υπηρεσιών από μια εταιρεία, συμπεριλαμβανομένων της ανάπτυξης του προϊόντος ή της υπηρεσίας και της χρήσης και διάθεσης του προϊόντος, καθώς και των συναφών δραστηριοτήτων εδραιωμένων επιχειρηματικών σχέσεων της εταιρείας. Θα πρέπει να περιλαμβάνει τις εδραιωμένες άμεσες και έμμεσες ανάντη επιχειρηματικές σχέσεις που σχεδιάζουν, εξορύσσουν, κατασκευάζουν, μεταφέρουν, αποθηκεύουν και προμηθεύουν πρώτες ύλες, προϊόντα, μέρη προϊόντων, ή παρέχουν στην εταιρεία υπηρεσίες που είναι απαραίτητες για την άσκηση των δραστηριοτήτων της εταιρείας, καθώς και τις κατάντη σχέσεις, συμπεριλαμβανομένων των εδραιωμένων άμεσων και έμμεσων επιχειρηματικών σχέσεων που χρησιμοποιούν ή παραλαμβάνουν προϊόντα, μέρη προϊόντων ή υπηρεσίες από την εταιρεία έως το τέλος του κύκλου ζωής του προϊόντος, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, της διανομής του προϊόντος σε εμπόρους λιανικής, της μεταφοράς και αποθήκευσης του προϊόντος, της διάλυσης του προϊόντος, της ανακύκλωσης, της λιπασματοποίησης ή της υγειονομικής ταφής του.
- (19) Όσον αφορά τις ρυθμιζόμενες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις που παρέχουν δάνεια, πιστώσεις ή άλλες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, η «αξιακή αλυσίδα» αναφορικά με την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών θα πρέπει να περιορίζεται στις δραστηριότητες των πελατών που λαμβάνουν τις εν λόγω υπηρεσίες και των θυγατρικών τους των οποίων οι δραστηριότητες συνδέονται με την οικεία σύμβαση. Οι πελάτες που είναι νοικοκυριά και φυσικά πρόσωπα που δεν ενεργούν με επαγγελματική ή επιχειρηματική ιδιότητα καθώς και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (στο εξής: ΜΜΕ) δεν θα πρέπει να θεωρούνται μέρος της αξιακής αλυσίδας. Οι δραστηριότητες των εταιρειών ή άλλων νομικών οντοτήτων που περιλαμβάνονται στην αξιακή αλυσίδα του εν λόγω πελάτη δεν θα πρέπει να καλύπτονται.
- (20) Προκειμένου να μπορούν οι εταιρείες να εντοπίζουν κατάλληλα τις δυσμενείς επιπτώσεις στην αξιακή αλυσίδα τους και να μπορούν να ασκούν την κατάλληλη επιρροή, οι υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να περιορίζονται στις εδραιωμένες επιχειρηματικές σχέσεις. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως εδραιωμένες επιχειρηματικές σχέσεις θα πρέπει να νοούνται οι άμεσες και έμμεσες επιχειρηματικές σχέσεις οι οποίες είναι ή αναμένεται να είναι σταθερές, λόγω της έντασης και της διάρκειάς τους, και οι οποίες δεν αντιπροσωπεύουν αμελητέο ή βοηθητικό τμήμα της αξιακής αλυσίδας. Ο χαρακτήρας επιχειρηματικών σχέσεων ως «εδραιωμένων» θα πρέπει να επαναξιολογείται περιοδικά και τουλάχιστον κάθε 12 μήνες. Εάν η άμεση επιχειρηματική σχέση μιας εταιρείας είναι εδραιωμένη, τότε όλες οι συνδεδεμένες έμμεσες επιχειρηματικές σχέσεις θα πρέπει επίσης να θεωρούνται εδραιωμένες όσον αφορά την εν λόγω εταιρεία.
- (21) Σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, οι εταιρείες της ΕΕ με περισσότερους από 500 εργαζομένους κατά μέσο όρο και με παγκόσμιο καθαρό κύκλο εργασιών άνω των 150 εκατ. EUR κατά το οικονομικό έτος που προηγείται του τελευταίου οικονομικού έτους θα πρέπει να υποχρεούνται να συμμορφώνονται με την απαίτηση δέουσας επιμέλειας. Όσον αφορά τις εταιρείες που δεν πληρούν τα εν λόγω κριτήρια, αλλά οι οποίες απασχολούσαν περισσότερους από 250 εργαζομένους κατά μέσο όρο, είχαν παγκόσμιο καθαρό κύκλο εργασιών άνω των 40 εκατ. EUR

κατά το οικονομικό έτος που προηγήθηκε του τελευταίου οικονομικού έτους και δραστηριοποιούνται σε έναν ή περισσότερους τομείς υψηλού αντικτύπου, η απαίτηση δέουσας επιμέλειας θα πρέπει να αρχίσει να εφαρμόζεται 2 έτη μετά τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο, προκειμένου να παρασχεθεί μεγαλύτερη περίοδος προσαρμογής. Προκειμένου να διασφαλιστεί αναλογική επιβάρυνση, οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε τέτοιους τομείς υψηλού αντικτύπου θα πρέπει να υποχρεούνται να συμμορφώνονται με μια περισσότερο στοχευμένη απαίτηση δέουσας επιμέλειας, με έμφαση στις σοβαρές δυσμενείς επιπτώσεις. Οι εργαζόμενοι μέσω εταιρείας προσωρινής απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων όσων έχουν αποσπαστεί σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της οδηγίας 96/71/EK, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/957 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁰³, θα πρέπει να περιλαμβάνονται στον υπολογισμό του αριθμού των εργαζομένων στην εταιρεία-χρήστη. Οι αποσπασμένοι εργαζόμενοι σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 3 στοιχεία α) και β) της οδηγίας 96/71/EK, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/957, θα πρέπει να περιλαμβάνονται μόνο στον υπολογισμό του αριθμού των εργαζομένων της εταιρείας από την οποία αποσπάστηκαν.

- (22) Προκειμένου να αντικατοπτρίζονται οι τομείς προτεραιότητας της διεθνούς δράσης που αποσκοπεί στην αντιμετώπιση ζητημάτων σχετικών με τα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον, η επιλογή τομέων υψηλού αντικτύπου για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να βασίζεται στις υφιστάμενες τομεακές κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια. Οι ακόλουθοι τομείς θα πρέπει να θεωρούνται τομείς υψηλού αντικτύπου για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας: η παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, δέρματος και συναφών προϊόντων (συμπεριλαμβανομένων των υποδημάτων), καθώς και το χονδρικό εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, ειδών ένδυσης και υποδημάτων· η γεωργία, η δασοκομία, η αλιεία (συμπεριλαμβανομένης της υδατοκαλλιέργειας), η βιομηχανία τροφίμων και το χονδρικό εμπόριο γεωργικών πρώτων υλών, ζώων ζώων, ξυλείας, τροφίμων και ποτών· η εξόρυξη ορυκτών πόρων ανεξάρτητα από τον τόπο από τον οποίο εξορύσσονται (συμπεριλαμβανομένων του αργού πετρελαίου, του φυσικού αερίου, του γαιάνθρακα, του λιγνίτη, των μετάλλων και των μεταλλευμάτων, καθώς και όλων των άλλων μη μεταλλικών ορυκτών και προϊόντων λατομείου), η κατασκευή βασικών μεταλλικών προϊόντων, άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων και μεταλλικών προϊόντων (με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού), και το χονδρικό εμπόριο ορυκτών πόρων, βασικών και ενδιάμεσων ορυκτών προϊόντων (συμπεριλαμβανομένων των μετάλλων και μεταλλευμάτων, των δομικών υλικών, των καυσίμων, των χημικών ουσιών και των άλλων ενδιάμεσων προϊόντων). Όσον αφορά τον χρηματοπιστωτικό τομέα, λόγω των ιδιαιτεροτήτων του, ιδίως όσον αφορά την αξιακή αλυσίδα και τις προσφερόμενες υπηρεσίες, ακόμα και αν καλύπτεται από ειδικές ανά τομέα κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ, δεν θα πρέπει να αποτελεί μέρος των τομέων υψηλού αντικτύπου που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία. Ταυτόχρονα, στον τομέα αυτόν, θα πρέπει να διασφαλιστεί η ευρύτερη κάλυψη των πραγματικών και δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων, με τη συμπερίληψη στο πεδίο εφαρμογής και των πολύ μεγάλων εταιρειών που είναι ρυθμιζόμενες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, ακόμα και αν δεν έχουν νομική μορφή κεφαλαιουχικής εταιρείας.

¹⁰³ Οδηγία (ΕΕ) 2018/957 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας 96/71/EK σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών (ΕΕ L 173 της 9.7.2018, σ. 16).

- (23) Προκειμένου να επιτευχθούν πλήρως οι στόχοι της παρούσας οδηγίας για την αντιμετώπιση των δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον όσον αφορά τις δραστηριότητες, τις θυγατρικές και τις αξιακές αλυσίδες των εταιρειών, θα πρέπει να καλύπτονται επίσης οι εταιρείες τρίτων χωρών που ασκούν σημαντικές δραστηριότητες στην ΕΕ. Ειδικότερα, η οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται στις εταιρείες τρίτων χωρών που πραγματοποίησαν καθαρό κύκλο εργασιών τουλάχιστον 150 εκατ. EUR στην Ένωση κατά το οικονομικό έτος που προηγήθηκε του τελευταίου οικονομικού έτους ή καθαρό κύκλο εργασιών άνω των 40 εκατ. EUR, αλλά μικρότερο από 150 εκατ. EUR, κατά το οικονομικό έτος που προηγήθηκε του τελευταίου οικονομικού έτους σε έναν ή περισσότερους από τους τομείς υψηλού αντικτύπου, αρχής γενομένης 2 έτη μετά τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο.
- (24) Για τον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής όσον αφορά τις εταιρείες εκτός ΕΕ, θα πρέπει να επιλεγεί το περιγραφόμενο κριτήριο του κύκλου εργασιών, καθώς δημιουργεί εδαφική σύνδεση μεταξύ των εταιρειών τρίτων χωρών και του εδάφους της Ένωσης. Από τον κύκλο εργασιών συνάγονται οι επιπτώσεις που θα μπορούσαν να έχουν οι δραστηριότητες των εν λόγω εταιρειών στην εσωτερική αγορά. Σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, οι εν λόγω επιπτώσεις δικαιολογούν την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης σε εταιρείες τρίτων χωρών. Προκειμένου να διασφαλιστεί ο προσδιορισμός του συναφούς κύκλου εργασιών των σχετικών εταιρειών, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται οι μέθοδοι υπολογισμού του καθαρού κύκλου εργασιών για τις εταιρείες εκτός ΕΕ που ορίζονται στην οδηγία 2013/34/ΕΕ, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2021/2101. Με σκοπό να διασφαλιστεί η αποτελεσματική επιβολή της παρούσας οδηγίας, δεν θα πρέπει, αντιστοίχως, να εφαρμόζεται κατώτατο όριο αριθμού εργαζομένων για τον προσδιορισμό των εταιρειών τρίτων χωρών που εμπίπτουν στην παρούσα οδηγία, δεδομένου ότι η έννοια των διατηρούμενων «εργαζομένων», για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, βασίζεται στο δίκαιο της Ένωσης και δεν θα μπορούσε εύκολα να εφαρμοστεί εκτός της Ένωσης. Ελλείψει σαφούς και συνεπούς μεθοδολογίας, μεταξύ άλλων στα λογιστικά πλαίσια, για τον προσδιορισμό των εργαζομένων σε εταιρείες τρίτων χωρών, ένα τέτοιο κατώτατο όριο αριθμού εργαζομένων θα δημιουργούσε ανασφάλεια δικαίου και θα ήταν δύσκολο να εφαρμοστεί από τις εποπτικές αρχές. Ο ορισμός του κύκλου εργασιών θα πρέπει να βασίζεται στην οδηγία 2013/34/ΕΕ, η οποία έχει ήδη καθορίσει τις μεθόδους υπολογισμού του καθαρού κύκλου εργασιών για τις μη ενωσιακές εταιρείες, δεδομένου ότι οι ορισμοί του κύκλου εργασιών και των εσόδων είναι παρόμοιοι και στα διεθνή λογιστικά πλαίσια. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η εποπτική αρχή γνωρίζει ποιες εταιρείες τρίτων χωρών παράγουν τον απαιτούμενο κύκλο εργασιών στην Ένωση ώστε να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να ορίζει ότι μια εποπτική αρχή στο κράτος μέλος στο οποίο έχει την κατοικία/έδρα ή στο οποίο είναι εγκατεστημένος ο εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος της εταιρείας τρίτης χώρας και, όταν αυτό διαφέρει, μια εποπτική αρχή στο κράτος μέλος στο οποίο η εταιρεία πραγματοποίησε το μεγαλύτερο μέρος του καθαρού κύκλου εργασιών της στην Ένωση κατά το οικονομικό έτος που προηγήθηκε του τελευταίου οικονομικού έτους πρέπει να ενημερώνονται ότι η εταιρεία είναι εταιρεία που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.
- (25) Προκειμένου να επιτευχθεί ουσιαστική συμβολή στη μετάβαση προς τη βιωσιμότητα, θα πρέπει να ασκείται δέουσα επιμέλεια βάσει της παρούσας οδηγίας όσον αφορά τις δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα προστατευόμενων προσώπων οι οποίες προκαλούνται από την παραβίαση ενός από τα δικαιώματα και τις απαγορεύσεις που κατοχυρώνονται στις διεθνείς συμβάσεις τα οποία αναφέρονται στο παράρτημα της παρούσας οδηγίας. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ολοκληρωμένη κάλυψη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η παραβίαση απαγόρευσης ή δικαιώματος που δεν αναφέρεται συγκεκριμένα στο εν λόγω παράρτημα η οποία θίγει άμεσα έννομο συμφέρον που προστατεύεται από τις εν λόγω συμβάσεις θα πρέπει επίσης να αποτελεί μέρος των δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα που καλύπτονται από την

παρούσα οδηγία, υπό την προϋπόθεση ότι η σχετική εταιρεία θα μπορούσε εύλογα να διαπιστώσει τον κίνδυνο τέτοιας προσβολής και να θεσπίσει οποιαδήποτε κατάλληλα μέτρα έπρεπε να ληφθούν προκειμένου να συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας δυνάμει της παρούσας οδηγίας, αφού συνεκτιμήσει όλες τις σχετικές περιστάσεις των δραστηριοτήτων της, όπως το τομεακό και το επιχειρησιακό πλαίσιο. Η δέουσα επιμέλεια θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει τις δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις που προκύπτουν από την παραβίαση μιας από τις απαγορεύσεις και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διεθνείς περιβαλλοντικές συμβάσεις που αναφέρονται στο παράρτημα της παρούσας οδηγίας.

- (26) Οι εταιρείες έχουν στη διάθεσή τους καθοδήγηση που εξηγεί πώς οι δραστηριότητές τους μπορούν να επηρεάσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και ποια εταιρική συμπεριφορά απαγορεύεται σύμφωνα με τα διεθνώς αναγνωρισμένα ανθρώπινα δικαιώματα. Τέτοια καθοδήγηση περιλαμβάνεται, για παράδειγμα, στις κατευθυντήριες αρχές των Ηνωμένων Εθνών για την υποβολή εκθέσεων¹⁰⁴ και στον ερμηνευτικό οδηγό για τις κατευθυντήριες αρχές των Ηνωμένων Εθνών¹⁰⁵. Χρησιμοποιώντας ως σημείο αναφοράς σχετικές διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές και πρότυπα, η Επιτροπή θα πρέπει να είναι σε θέση να εκδίδει πρόσθετες κατευθυντήριες γραμμές που θα χρησιμεύουν ως πρακτικό εργαλείο για τις εταιρείες.
- (27) Προκειμένου να ασκούν κατάλληλη δέουσα επιμέλεια για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον όσον αφορά τις δραστηριότητές τους, τις θυγατρικές τους και τις αξιακές αλυσίδες τους, οι εταιρείες που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία θα πρέπει να ενσωματώσουν τη δέουσα επιμέλεια στις εταιρικές πολιτικές τους, να προσδιορίζουν, να προλαμβάνουν και να μετριάσουν, καθώς και να τερματίζουν και να ελαχιστοποιούν την έκταση των δυνητικών και πραγματικών δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον, να θεσπίσουν και να διατηρούν διαδικασία υποβολής καταγγελιών, να παρακολουθούν την αποτελεσματικότητα των μέτρων που λαμβάνουν σύμφωνα με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία και να δημοσιοποιούν στοιχεία σχετικά με τη δέουσα επιμέλεια που ασκούν. Προκειμένου να διασφαλιστεί σαφήνεια για τις εταιρείες, στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να γίνεται σαφής διάκριση ιδίως των μέτρων για την πρόληψη και τον μετριασμό των δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων και για τον τερματισμό ή, όταν αυτό δεν είναι εφικτό, για την ελαχιστοποίηση των πραγματικών δυσμενών επιπτώσεων.
- (28) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η δέουσα επιμέλεια αποτελεί μέρος των εταιρικών πολιτικών των εταιρειών, και σύμφωνα με το σχετικό διεθνές πλαίσιο, οι εταιρείες θα πρέπει να ενσωματώσουν τη δέουσα επιμέλεια σε όλες τις εταιρικές πολιτικές τους και να έχουν σε ισχύ πολιτική δέουσας επιμέλειας. Η πολιτική δέουσας επιμέλειας θα πρέπει να περιλαμβάνει περιγραφή της προσέγγισης της εταιρείας όσον αφορά τη δέουσα επιμέλεια, μεταξύ άλλων μακροπρόθεσμα, κώδικα δεοντολογίας που να περιγράφει τους κανόνες και τις αρχές που πρέπει να τηρούν οι εργαζόμενοι και οι θυγατρικές της εταιρείας· περιγραφή των διαδικασιών που ισχύουν για την εφαρμογή της δέουσας επιμέλειας, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων που λαμβάνονται για την επαλήθευση της συμμόρφωσης με τον κώδικα δεοντολογίας και την

104

https://www.ungpreporting.org/wp-content/uploads/UNGPRreportingFramework_withguidance2017.pdf.

105

<https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Business/RtRInterpretativeGuide.pdf>, <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Business/RtRInterpretativeGuide.pdf>.

επέκταση της εφαρμογής του στις εδραιωμένες επιχειρηματικές σχέσεις. Ο κώδικας δεοντολογίας θα πρέπει να εφαρμόζεται σε όλες τις σχετικές εταιρικές λειτουργίες και δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων σύναψης συμβάσεων και αγορών. Οι εταιρείες θα πρέπει επίσης να επικαιροποιούν την πολιτική δέουσας επιμέλειας σε ετήσια βάση.

- (29) Με σκοπό τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας, οι εταιρείες πρέπει να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα όσον αφορά τον προσδιορισμό, την πρόληψη και τον τερματισμό των δυσμενών επιπτώσεων. Ως «κατάλληλο μέτρο» θα πρέπει να νοείται μέτρο ικανό να επιτύχει τους στόχους της δέουσας επιμέλειας, ανάλογο του βαθμού σοβαρότητας και της πιθανότητας πρόκλησης των δυσμενών επιπτώσεων, και το οποίο είναι εύλογα διαθέσιμο στην εταιρεία, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης, συμπεριλαμβανομένων των χαρακτηριστικών του οικονομικού τομέα, της συγκεκριμένης επιχειρηματικής σχέσης και της επιρροής της εταιρείας σε αυτήν, καθώς και της ανάγκης να διασφαλιστεί η ιεράρχηση των μέτρων. Εν προκειμένω, σύμφωνα με τα διεθνή πλαίσια, η επιρροή της εταιρείας σε μια επιχειρηματική σχέση θα πρέπει να περιλαμβάνει, αφενός, την ικανότητά της να πείσει την επιχειρηματική σχέση να αναλάβει δράση για τον τερματισμό ή την πρόληψη δυσμενών επιπτώσεων (παραδείγματος χάριν, μέσω ιδιοκτησιακού ή πραγματικού ελέγχου, ισχύος στην αγορά, απαιτήσεων προεπιλογής, σύνδεσης επιχειρηματικών κινήτρων με επιδόσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του περιβάλλοντος κ.λπ.) και, αφετέρου, τον βαθμό επιρροής ή πίεσης που θα μπορούσε εύλογα να ασκήσει η εταιρεία, παραδείγματος χάριν μέσω συνεργασίας με τον εν λόγω επιχειρηματικό εταίρο ή συνεργασίας με άλλη εταιρεία η οποία είναι άμεσος επιχειρηματικός εταίρος της επιχειρηματικής σχέσης που συνδέεται με δυσμενείς επιπτώσεις.
- (30) Στο πλαίσιο των υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας που ορίζονται στην παρούσα οδηγία, μια εταιρεία θα πρέπει να προσδιορίζει τις πραγματικές ή δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και στο περιβάλλον. Προκειμένου να καταστεί δυνατός ο πλήρης προσδιορισμός των δυσμενών επιπτώσεων, ο εν λόγω προσδιορισμός θα πρέπει να βασίζεται σε ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες. Για παράδειγμα, όσον αφορά τις δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις, η εταιρεία θα πρέπει να λαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις βασικές συνθήκες σε τοποθεσίες ή εγκαταστάσεις υψηλότερου κινδύνου στις αξιακές αλυσίδες. Ο προσδιορισμός των δυσμενών επιπτώσεων θα πρέπει να περιλαμβάνει την αξιολόγηση του πλαισίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του περιβάλλοντος με δυναμικό τρόπο και ανά τακτά χρονικά διαστήματα: πριν από μια νέα δραστηριότητα ή σχέση, πριν από σημαντικές αποφάσεις ή αλλαγές στη δραστηριότητα για την αντιμετώπιση ή εν αναμονή αλλαγών στο περιβάλλον λειτουργίας και περιοδικά, τουλάχιστον κάθε 12 μήνες, καθ' όλη τη διάρκεια μιας δραστηριότητας ή σχέσης. Οι ρυθμιζόμενες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις που παρέχουν δάνεια, πιστώσεις ή άλλες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες θα πρέπει να προσδιορίζουν τις δυσμενείς επιπτώσεις μόνο κατά τη σύναψη της σύμβασης. Κατά τον προσδιορισμό των δυσμενών επιπτώσεων, οι εταιρείες θα πρέπει επίσης να προσδιορίζουν και να αξιολογούν τις επιπτώσεις του επιχειρηματικού μοντέλου και των στρατηγικών μιας επιχειρηματικής σχέσης, συμπεριλαμβανομένων των πρακτικών εμπορίας, προμηθειών και τιμολόγησης. Όταν η εταιρεία δεν μπορεί να αποτρέψει, να τερματίσει ή να ελαχιστοποιήσει όλες τις δυσμενείς επιπτώσεις της ταυτόχρονα, θα πρέπει να είναι σε θέση να ιεραρχήσει τις ενέργειες της, υπό την προϋπόθεση ότι λαμβάνει τα μέτρα που έχει ευλόγως στη διάθεσή της, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές περιστάσεις.
- (31) Προκειμένου να αποφευχθεί η αδικαιολόγητη επιβάρυνση των μικρότερων εταιρειών που δραστηριοποιούνται σε τομείς υψηλού αντικτύπου που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία, οι εν λόγω εταιρείες θα πρέπει να υποχρεούνται μόνο να προσδιορίζουν τις πραγματικές ή δυνητικές σοβαρές δυσμενείς επιπτώσεις που σχετίζονται με τον αντίστοιχο τομέα.

- (32) Σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, η πρόληψη και ο μετριασμός, καθώς και ο τερματισμός και η ελαχιστοποίηση των δυσμενών επιπτώσεων θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα συμφέροντα όσων επηρεάζονται δυσμενώς. Προκειμένου να είναι δυνατή η συνέχιση της συνεργασίας με τον επιχειρηματικό εταίρο της αξιακής αλυσίδας αντί να τερματιστεί η επιχειρηματική σχέση (απεμπλοκή) και, ενδεχομένως, να επιδεινωθούν οι δυσμενείς επιπτώσεις, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να διασφαλίζει ότι η απεμπλοκή αποτελεί μέτρο έσχατης ανάγκης, σύμφωνα με την πολιτική της Ένωσης για μηδενική ανοχή στην παιδική εργασία. Ο τερματισμός μιας επιχειρηματικής σχέσης στην οποία διαπιστώνεται παιδική εργασία θα μπορούσε να εκθέσει το παιδί σε ακόμα σοβαρότερες δυσμενείς επιπτώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ως εκ τούτου, αυτό θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όταν λαμβάνεται απόφαση σχετικά με τα κατάλληλα μέτρα που πρέπει να ληφθούν.
- (33) Στο πλαίσιο των υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας που ορίζονται στην παρούσα οδηγία, εάν μια εταιρεία προσδιορίσει δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα ή στο περιβάλλον, θα πρέπει να λάβει κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη και τον επαρκή μετριασμό τους. Για να παρέχεται στις εταιρείες νομική σαφήνεια και ασφάλεια δικαίου, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να καθορίζει τα μέτρα που θα πρέπει να αναμένεται ότι θα λάβουν οι εταιρείες για την πρόληψη και τον μετριασμό των δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων, κατά περίπτωση ανάλογα με τις περιστάσεις.
- (34) Προκειμένου να συμμορφωθούν με την υποχρέωση πρόληψης και μετριασμού βάσει της παρούσας οδηγίας, οι εταιρείες θα πρέπει να υποχρεούνται να λάβουν τα ακόλουθα μέτρα, κατά περίπτωση. Όπου είναι αναγκαίο λόγω της πολυπλοκότητας των μέτρων πρόληψης, οι εταιρείες θα πρέπει να εκπονήσουν και να εφαρμόζουν σχέδιο προληπτικής δράσης. Οι εταιρείες θα πρέπει να επιδιώκουν να λαμβάνουν συμβατικές εγγυήσεις από τους άμεσους εταίρους με τους οποίους έχουν εδραιωμένη επιχειρηματική σχέση ότι θα διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τον κώδικα δεοντολογίας ή το σχέδιο προληπτικής δράσης, μεταξύ άλλων μέσω της επιδίωξης λήψης αντίστοιχων συμβατικών εγγυήσεων από τους δικούς τους εταίρους, στον βαθμό που οι δραστηριότητές τους αποτελούν μέρος της αξιακής αλυσίδας της εταιρείας. Οι συμβατικές εγγυήσεις θα πρέπει να συνοδεύονται από τα κατάλληλα μέτρα για την επαλήθευση της συμμόρφωσης. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ολοκληρωμένη πρόληψη των πραγματικών και δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων, οι εταιρείες θα πρέπει επίσης να πραγματοποιούν επενδύσεις που αποσκοπούν στην πρόληψη των δυσμενών επιπτώσεων, να παρέχουν στοχευμένη και αναλογική στήριξη σε ΜΜΕ με τις οποίες έχουν εδραιωμένη επιχειρηματική σχέση, όπως χρηματοδότηση, για παράδειγμα, μέσω άμεσης χρηματοδότησης, δανείων με χαμηλό επιτόκιο, εγγυήσεων συνεχούς προμήθειας, και συνδρομής για την εξασφάλιση χρηματοδότησης, προκειμένου να συμβάλουν στην εφαρμογή του κώδικα δεοντολογίας ή του σχεδίου προληπτικής δράσης, ή τεχνική καθοδήγηση, όπως με τη μορφή κατάρτισης, αναβάθμισης των συστημάτων διαχείρισης, και να συνεργάζονται με άλλες εταιρείες.
- (35) Προκειμένου να αντικατοπτριστεί το πλήρες φάσμα των επιλογών που έχει στη διάθεσή της μια εταιρεία στις περιπτώσεις που οι δυνητικές επιπτώσεις δεν ήταν δυνατόν να αντιμετωπιστούν με τα περιγραφόμενα μέτρα πρόληψης ή ελαχιστοποίησης, η παρούσα οδηγία θα πρέπει επίσης να αναφέρεται στη δυνατότητα της εταιρείας να επιδιώξει τη σύναψη σύμβασης με τον έμμεσο επιχειρηματικό εταίρο, με σκοπό την επίτευξη της συμμόρφωσης με τον κώδικα δεοντολογίας της εταιρείας ή με σχέδιο προληπτικής δράσης, και να λάβει κατάλληλα μέτρα για την επαλήθευση της συμμόρφωσης της έμμεσης επιχειρηματικής σχέσης με τη σύμβαση.
- (36) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η πρόληψη και ο μετριασμός των δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων πραγματοποιούνται αποτελεσματικά, οι εταιρείες θα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα στη συνεργασία τους με τις επιχειρηματικές σχέσεις στην αξιακή αλυσίδα, αντί να τερματίζουν την επιχειρηματική σχέση, καταλήγοντας σε αυτήν την επιλογή ως έσχατη λύση, αφού

επιχειρήσουν ανεπιτυχώς να αποτρέψουν και να μετριάσουν τις δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις. Ωστόσο, για τις περιπτώσεις που οι δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν με τα περιγραφόμενα μέτρα πρόληψης ή μετριασμού, η οδηγία θα πρέπει να αναφέρεται επίσης στην υποχρέωση των εταιρειών να απέχουν από τη σύναψη νέων ή την επέκταση υφιστάμενων σχέσεων με τον εν λόγω εταίρο και, εφόσον το δίκαιο που διέπει τις σχέσεις τους τούς παρέχει το δικαίωμα, είτε να αναστέλλουν προσωρινά τις εμπορικές σχέσεις με τον εν λόγω εταίρο, ενώ παράλληλα καταβάλλουν προσπάθειες πρόληψης και ελαχιστοποίησης, εάν υπάρχει εύλογη προσδοκία ότι οι προσπάθειες αυτές θα επιτύχουν βραχυπρόθεσμα· είτε να τερματίζουν την επιχειρηματική σχέση όσον αφορά τις σχετικές δραστηριότητες, εάν οι δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις είναι σοβαρές. Για να έχουν οι εταιρείες τη δυνατότητα να εκπληρώσουν την εν λόγω υποχρέωση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν τη δυνατότητα λύσης της επιχειρηματικής σχέσης σε συμβάσεις που διέπονται από το δίκαιό τους. Για την πρόληψη δυσμενών επιπτώσεων στο επίπεδο των έμμεσων επιχειρηματικών σχέσεων, είναι πιθανόν να απαιτείται συνεργασία με άλλη εταιρεία, για παράδειγμα με εταιρεία που έχει άμεση συμβατική σχέση με τον προμηθευτή. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η εν λόγω συνεργασία θα μπορούσε να είναι ο μόνος ρεαλιστικός τρόπος να προληφθούν οι δυσμενείς επιπτώσεις, ιδίως όταν η έμμεση επιχειρηματική σχέση δεν είναι έτοιμη να συνάψει σύμβαση με την εταιρεία. Στις περιπτώσεις αυτές, η εταιρεία θα πρέπει να συνεργάζεται με την οντότητα η οποία μπορεί να αποτρέψει ή να μετριάσει αποτελεσματικότερα τις δυσμενείς επιπτώσεις στο επίπεδο της έμμεσης επιχειρηματικής σχέσης, τηρώντας παράλληλα τη νομοθεσία περί ανταγωνισμού.

- (37) Όσον αφορά τις άμεσες και έμμεσες επιχειρηματικές σχέσεις, η συνεργασία στο πλαίσιο του κλάδου, τα κλαδικά συστήματα και οι πολυμερείς πρωτοβουλίες μπορούν να συμβάλουν στη δημιουργία πρόσθετης επιρροής για τον προσδιορισμό, τον μετριασμό και την πρόληψη δυσμενών επιπτώσεων. Ως εκ τούτου, οι εταιρείες θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να βασίζονται σε τέτοιες πρωτοβουλίες για να στηρίξουν την εκπλήρωση των οικείων υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας που ορίζονται στην παρούσα οδηγία, στον βαθμό που τα εν λόγω συστήματα και οι εν λόγω πρωτοβουλίες είναι κατάλληλα για τη στήριξη της εκπλήρωσης των εν λόγω υποχρεώσεων. Οι εταιρείες θα μπορούσαν να αξιολογούν, με δική τους πρωτοβουλία, την εναρμόνιση των εν λόγω συστημάτων και πρωτοβουλιών με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρούσα οδηγία. Για να διασφαλιστεί πλήρης ενημέρωση σχετικά με τέτοιες πρωτοβουλίες, η οδηγία θα πρέπει επίσης να αναφέρεται στη δυνατότητα της Επιτροπής και των κρατών μελών να διευκολύνουν τη διάδοση πληροφοριών σχετικά με τέτοια συστήματα ή τέτοιες πρωτοβουλίες και τα αποτελέσματά τους. Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, μπορεί να εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση της καταλληλότητας κλαδικών συστημάτων του κλάδου και πολυμερών πρωτοβουλιών.
- (38) Στο πλαίσιο των υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας που ορίζονται στην παρούσα οδηγία, εάν μια εταιρεία προσδιορίσει πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα ή το περιβάλλον, θα πρέπει να λάβει κατάλληλα μέτρα για τον τερματισμό τους. Μπορεί να αναμένεται ότι μια εταιρεία έχει τη δυνατότητα να τερματίσει τις πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις που επιφέρουν οι δραστηριότητές της και οι θυγατρικές της. Ωστόσο, θα πρέπει να διευκρινίζεται ότι, όσον αφορά τις εδραιωμένες επιχειρηματικές σχέσεις, όταν οι δυσμενείς επιπτώσεις δεν μπορούν να τερματιστούν, οι εταιρείες θα πρέπει να ελαχιστοποιούν την έκταση των εν λόγω επιπτώσεων. Για την ελαχιστοποίηση της έκτασης των δυσμενών επιπτώσεων θα πρέπει να απαιτείται αποτέλεσμα όσο το δυνατόν εγγύτερο στον τερματισμό των δυσμενών επιπτώσεων. Προκειμένου να παρέχεται στις εταιρείες νομική σαφήνεια και ασφάλεια δικαίου, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να καθορίζει τα μέτρα τα οποία θα πρέπει να λάβουν οι εταιρείες προκειμένου να τερματίσουν τις πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον και να ελαχιστοποιήσουν την έκτασή τους, κατά περίπτωση ανάλογα με τις περιστάσεις.

- (39) Προκειμένου να συμμορφώνονται με την υποχρέωση τερματισμού και ελαχιστοποίησης της έκτασης των πραγματικών δυσμενών επιπτώσεων βάσει της παρούσας οδηγίας, οι εταιρείες θα πρέπει να υποχρεούνται να λαμβάνουν τα ακόλουθα μέτρα, κατά περίπτωση. Θα πρέπει να εξουδετερώνουν τις δυσμενείς επιπτώσεις ή να ελαχιστοποιούν την έκτασή τους, λαμβάνοντας μέτρα ανάλογα προς τη σημασία και την κλίμακα των δυσμενών επιπτώσεων και προς τη συμβολή της συμπεριφοράς της εταιρείας στις δυσμενείς επιπτώσεις. Όταν είναι αναγκαίο, στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει δυνατότητα άμεσου τερματισμού των δυσμενών επιπτώσεων, οι εταιρείες θα πρέπει να εκπονούν και να εφαρμόζουν σχέδιο διορθωτικής δράσης με εύλογα και σαφώς καθορισμένα χρονοδιαγράμματα δράσης και με ποιοτικούς και ποσοτικούς δείκτες για τη μέτρηση της βελτίωσης. Οι εταιρείες θα πρέπει να επιδιώκουν επίσης να λαμβάνουν συμβατικές εγγυήσεις από τους άμεσους επιχειρηματικούς εταίρους με τους οποίους έχουν εδραιωμένη επιχειρηματική σχέση ότι θα διασφαλίσουν τη συμμόρφωση με τον κώδικα δεοντολογίας της εταιρείας και, κατά περίπτωση, με ένα σχέδιο προληπτικής δράσης, μεταξύ άλλων μέσω της επιδίωξης λήψης αντίστοιχων συμβατικών εγγυήσεων από τους δικούς τους εταίρους, στον βαθμό που οι δραστηριότητές τους αποτελούν μέρος της αξιακής αλυσίδας της εταιρείας. Οι συμβατικές εγγυήσεις θα πρέπει να συνοδεύονται από τα κατάλληλα μέτρα για την επαλήθευση της συμμόρφωσης. Τέλος, οι εταιρείες θα πρέπει επίσης να πραγματοποιούν επενδύσεις με στόχο την παύση ή την ελαχιστοποίηση της έκτασης των δυσμενών επιπτώσεων, να παρέχουν στοχευμένη και αναλογική στήριξη σε ΜΜΕ με τις οποίες έχουν εδραιωμένη επιχειρηματική σχέση και να συνεργάζονται με άλλες οντότητες, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, με σκοπό την αύξηση της ικανότητας της εταιρείας να τερματίζει τις δυσμενείς επιπτώσεις.
- (40) Προκειμένου να αντικατοπτριστεί το πλήρες φάσμα των επιλογών που έχει στη διάθεσή της μια εταιρεία στις περιπτώσεις που οι πραγματικές επιπτώσεις δεν ήταν δυνατόν να αντιμετωπιστούν με τα περιγραφόμενα μέτρα, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να αναφέρεται επίσης στη δυνατότητα της εταιρείας να επιδιώξει τη σύναψη σύμβασης με τον έμμεσο επιχειρηματικό εταίρο, με σκοπό την επίτευξη της συμμόρφωσης με τον κώδικα δεοντολογίας της εταιρείας ή με σχέδιο διορθωτικής δράσης, και να λάβει κατάλληλα μέτρα για την επαλήθευση της συμμόρφωσης της έμμεσης επιχειρηματικής σχέσης με τη σύμβαση.
- (41) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ο τερματισμός ή η ελαχιστοποίηση των πραγματικών δυσμενών επιπτώσεων πραγματοποιούνται αποτελεσματικά, οι εταιρείες θα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα στη συνεργασία με τις επιχειρηματικές σχέσεις στην αξιακή αλυσίδα, αντί του τερματισμού της επιχειρηματικής σχέσης, καταλήγοντας σε αυτήν την επιλογή ως έσχατη λύση, αφού επιχειρήσουν ανεπιτυχώς να τερματίσουν ή να ελαχιστοποιήσουν τις δυσμενείς επιπτώσεις. Ωστόσο, για τις περιπτώσεις στις οποίες οι πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις δεν ήταν δυνατόν να τερματιστούν ή να μετριαστούν επαρκώς με τα περιγραφόμενα μέτρα, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να αναφέρεται επίσης στην υποχρέωση των εταιρειών να μη συνάπτουν νέες ή επεκτείνουν υπάρχουσες σχέσεις με τον εν λόγω εταίρο και, εφόσον το δίκαιο που διέπει τις σχέσεις τους τους παρέχει το δικαίωμα, είτε να αναστέλλουν προσωρινά τις εμπορικές σχέσεις με τον εν λόγω εταίρο, ενώ καταβάλλουν παράλληλα προσπάθειες για τον τερματισμό ή την ελαχιστοποίηση της έκτασης των δυσμενών επιπτώσεων, είτε να τερματίζουν την επιχειρηματική σχέση όσον αφορά τις σχετικές δραστηριότητες, εάν οι δυσμενείς επιπτώσεις θεωρούνται σοβαρές. Για να έχουν οι εταιρείες τη δυνατότητα να εκπληρώσουν την εν λόγω υποχρέωση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν τη δυνατότητα λύσης της επιχειρηματικής σχέσης σε συμβάσεις που διέπονται από το δίκαιό τους.
- (42) Οι εταιρείες θα πρέπει να παρέχουν τη δυνατότητα σε πρόσωπα και οργανισμούς να υποβάλλουν καταγγελίες απευθείας σε αυτές, στην περίπτωση εύλογων ανησυχιών σχετικά με πραγματικές ή δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον. Στους οργανισμούς που θα μπορούσαν να υποβάλλουν τέτοιες καταγγελίες θα πρέπει να περιλαμβάνονται οι συνδικαλιστικές οργανώσεις και οι άλλοι εκπρόσωποι εργαζομένων που

εκπροσωπούν άτομα τα οποία εργάζονται στη σχετική αξιακή αλυσίδα, καθώς και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στους τομείς που σχετίζονται με την εν λόγω αξιακή αλυσίδα, στις περιπτώσεις που γνωρίζουν δυνητικές ή πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις. Οι εταιρείες θα πρέπει να θεσπίσουν διαδικασία για την εξέταση των εν λόγω καταγγελιών και να ενημερώνουν τους εργαζομένους, τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και τους άλλους εκπροσώπους των εργαζομένων, κατά περίπτωση, σχετικά με τις εν λόγω διαδικασίες. Η προσφυγή στον μηχανισμό υποβολής καταγγελιών και επανόρθωσης δεν θα πρέπει να εμποδίζει τον καταγγέλλοντα να προσφύγει σε ένδικα βοηθήματα. Σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, οι καταγγέλλοντες θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν από την εταιρεία να δώσει κατάλληλη συνέχεια στην καταγγελία και να συναντηθούν με κατάλληλου επιπέδου εκπροσώπους της εταιρείας προκειμένου να συζητήσουν τις δυνητικές ή πραγματικές σοβαρές δυσμενείς επιπτώσεις που αποτελούν το αντικείμενο της καταγγελίας. Η πρόσβαση αυτή δεν θα πρέπει να οδηγεί σε παράλογα αιτήματα προς τις εταιρείες.

- (43) Οι εταιρείες θα πρέπει να παρακολουθούν την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα των μέτρων δέουσας επιμέλειας που λαμβάνουν. Θα πρέπει να διενεργούν περιοδικές αξιολογήσεις των δικών τους δραστηριοτήτων, των δραστηριοτήτων των θυγατρικών τους και, όταν σχετίζονται με τις αξιακές αλυσίδες της εταιρείας, των δραστηριοτήτων των εδραιωμένων επιχειρηματικών τους σχέσεων, με σκοπό να παρακολουθούν την αποτελεσματικότητα του προσδιορισμού, της πρόληψης, της ελαχιστοποίησης, του τερματισμού και του μετριασμού των δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον. Οι εν λόγω αξιολογήσεις θα πρέπει να επαληθεύουν ότι οι δυσμενείς επιπτώσεις προσδιορίζονται δεόντως, ότι εφαρμόζονται μέτρα δέουσας επιμέλειας και ότι οι δυσμενείς επιπτώσεις έχουν πράγματι προληφθεί ή τερματιστεί. Προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι εν λόγω αξιολογήσεις είναι επικαιροποιημένες, θα πρέπει να διενεργούνται τουλάχιστον κάθε 12 μήνες και να αναθεωρούνται στο μεσοδιάστημα, εάν υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να θεωρείται ότι ενδέχεται να έχουν προκύψει σημαντικοί νέοι κίνδυνοι δυσμενών επιπτώσεων.
- (44) Όπως και στα υφιστάμενα διεθνή πρότυπα που ορίζονται στις κατευθυντήριες αρχές των Ηνωμένων Εθνών για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα και στο πλαίσιο του ΟΟΣΑ, αποτελεί μέρος της απαίτησης δέουσας επιμέλειας η εξωτερική κοινοποίηση συναφών πληροφοριών σχετικά με τις πολιτικές, τις διαδικασίες και τις δραστηριότητες δέουσας επιμέλειας που διεξάγονται με σκοπό τον προσδιορισμό και την αντιμετώπιση πραγματικών ή δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων των πορισμάτων και των αποτελεσμάτων των εν λόγω δραστηριοτήτων. Η πρόταση για την τροποποίηση της οδηγίας 2013/34/ΕΕ όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες καθορίζει τις σχετικές υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων για τις εταιρείες που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία. Ως εκ τούτου, προκειμένου να αποφευχθεί η αλληλεπικάλυψη των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων, η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εισαγάγει νέες υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων πέραν εκείνων που προβλέπονται στην οδηγία 2013/34/ΕΕ για τις εταιρείες που καλύπτονται από την εν λόγω οδηγία, καθώς και των προτύπων υποβολής εκθέσεων που θα πρέπει να αναπτυχθούν στο πλαίσιο αυτής. Όσον αφορά τις εταιρείες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, αλλά δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2013/34/ΕΕ, προκειμένου να συμμορφώνονται με την οικεία υποχρέωση κοινοποίησης στο πλαίσιο της δέουσας επιμέλειας δυνάμει της παρούσας οδηγίας, θα πρέπει να δημοσιεύουν στον ιστότοπό τους ετήσια κατάσταση, σε γλώσσα ευρέως διαδεδομένη στον τομέα των διεθνών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.
- (45) Προκειμένου να διευκολυνθεί η συμμόρφωση των εταιρειών με τις οικείες απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας μέσω της αξιακής αλυσίδας τους και να περιοριστεί η μετατόπιση του βάρους της συμμόρφωσης στους επιχειρηματικούς εταίρους—ΜΜΕ, η Επιτροπή θα πρέπει να παρέχει καθοδήγηση σχετικά με πρότυπες συμβατικές ρήτρες.

- (46) Για την παροχή στήριξης και πρακτικών εργαλείων στις εταιρείες ή στις αρχές των κρατών μελών σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι εταιρείες θα πρέπει να εκπληρώνουν τις οικείες υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας, η Επιτροπή, χρησιμοποιώντας σχετικές διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές και σχετικά διεθνή πρότυπα ως σημείο αναφοράς, και σε διαβούλευση με κράτη μέλη και ενδιαφερόμενους, τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος και, κατά περίπτωση, διεθνείς φορείς που διαθέτουν εμπειρογνώσια στον τομέα της δέουσας επιμέλειας, θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές, μεταξύ άλλων για συγκεκριμένους τομείς ή συγκεκριμένες δυσμενείς επιπτώσεις.
- (47) Μολονότι οι ΜΜΕ δεν περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, θα μπορούσαν να επηρεαστούν από τις διατάξεις της ως εργολάβοι ή υπεργολάβοι εταιρειών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της. Ωστόσο, στόχος είναι να μετριαστεί η οικονομική ή διοικητική επιβάρυνση για τις ΜΜΕ, πολλές από τις οποίες αντιμετωπίζουν ήδη δυσκολίες στο πλαίσιο της παγκόσμιας οικονομικής και υγειονομικής κρίσης. Προκειμένου να στηρίξουν τις ΜΜΕ, τα κράτη μέλη θα πρέπει να δημιουργήσουν και να θέσουν σε λειτουργία, είτε μεμονωμένα είτε από κοινού, ειδικούς δικτυακούς τόπους, πύλες ή πλατφόρμες, και τα κράτη μέλη θα μπορούσαν επίσης να στηρίξουν οικονομικά τις ΜΜΕ και να τις βοηθήσουν να αναπτύξουν ικανότητες. Η στήριξη αυτή θα πρέπει επίσης να καταστεί προσβάσιμη και, όπου είναι αναγκαίο, να προσαρμοστεί και να επεκταθεί σε ανάντη οικονομικούς φορείς σε τρίτες χώρες. Οι εταιρείες των οποίων επιχειρηματικός εταίρος είναι ΜΜΕ ενθαρρύνονται επίσης να τη στηρίζουν ώστε να συμμορφώνεται με τα μέτρα δέουσας επιμέλειας, στην περίπτωση που οι εν λόγω απαιτήσεις θα έθεταν σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα της ΜΜΕ, και να χρησιμοποιούν δίκαιες, εύλογες, αμερόληπτες και αναλογικές απαιτήσεις έναντι των ΜΜΕ.
- (48) Προκειμένου να συμπληρώσει τη στήριξη των κρατών μελών προς τις ΜΜΕ, η Επιτροπή μπορεί να αξιοποιήσει υφιστάμενα εργαλεία, έργα και άλλες δράσεις της ΕΕ που συμβάλλουν στην εφαρμογή της δέουσας επιμέλειας στην ΕΕ και σε τρίτες χώρες. Μπορεί να θεσπίσει νέα μέτρα στήριξης που παρέχουν βοήθεια σε εταιρείες, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, όσον αφορά τις απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας, συμπεριλαμβανομένων ενός παρατηρητηρίου για τη διαφάνεια της αξιακής αλυσίδας και της διευκόλυνσης κοινών πρωτοβουλιών ενδιαφερομένων.
- (49) Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν να συνεργάζονται με τρίτες χώρες με σκοπό να βοηθήσουν ανάντη οικονομικούς φορείς να αναπτύξουν την ικανότητα αποτελεσματικής πρόληψης και μετριασμού των δυσμενών επιπτώσεων των δραστηριοτήτων και των επιχειρηματικών σχέσεων τους στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον, με ιδιαίτερη προσοχή στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι μικρές εκμεταλλεύσεις. Θα πρέπει να χρησιμοποιούν τους οικείους μηχανισμούς γειτονίας, ανάπτυξης και διεθνούς συνεργασίας για τη στήριξη των κυβερνήσεων τρίτων χωρών και των ανάντη οικονομικών φορέων σε τρίτες χώρες ώστε να αντιμετωπίσουν τις δυσμενείς επιπτώσεις των δραστηριοτήτων τους και των ανάντη επιχειρηματικών τους σχέσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον. Στο πλαίσιο αυτό, θα μπορούσαν να συνεργαστούν με τις κυβερνήσεις χωρών εταίρων, τον τοπικό ιδιωτικό τομέα και ενδιαφερόμενους για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων των δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον.
- (50) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η παρούσα οδηγία συμβάλει αποτελεσματικά στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, οι εταιρείες θα πρέπει να καταρτίζουν σχέδιο προκειμένου να διασφαλίσουν ότι το επιχειρηματικό μοντέλο και η στρατηγική της εταιρείας συνάδουν με τη μετάβαση σε βιώσιμη οικονομία και με τον περιορισμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη στον 1,5 °C σύμφωνα με τη συμφωνία του Παρισιού. Στην περίπτωση που το κλίμα έχει ή θα έπρεπε να έχει προσδιοριστεί ως κύριος κίνδυνος για τις δραστηριότητες της εταιρείας ή

κύρια επίπτωση των εν λόγω δραστηριοτήτων, η εταιρεία θα πρέπει να συμπεριλάβει στο σχέδιό της στόχους μείωσης των εκπομπών.

- (51) Προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή του εν λόγω σχεδίου μείωσης των εκπομπών και η ενσωμάτωσή του στα οικονομικά κίνητρα των διευθυντών, το σχέδιο θα πρέπει να λαμβάνεται δεόντως υπόψη κατά τον καθορισμό των μεταβλητών αποδοχών των διευθυντών, εάν οι μεταβλητές αποδοχές συνδέονται με τη συμβολή διευθυντή στην επιχειρηματική στρατηγική και στα μακροπρόθεσμα συμφέροντα και τη βιωσιμότητα της εταιρείας.
- (52) Προκειμένου να είναι δυνατή η αποτελεσματική εποπτεία και, όπου απαιτείται, επιβολή της παρούσας οδηγίας σε σχέση με τις εταιρείες που δεν διέπονται από το δίκαιο κράτους μέλους, οι εν λόγω εταιρείες θα πρέπει να διορίσουν εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο στην Ένωση, με επαρκώς ισχυρή εντολή, και να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τους εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους τους. Ο εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος θα πρέπει να μπορεί να ενεργεί επίσης ως σημείο επαφής, υπό τον όρο ότι πληρούνται οι σχετικές απαιτήσεις της παρούσας οδηγίας.
- (53) Προκειμένου να διασφαλιστεί η παρακολούθηση της ορθής εφαρμογής των υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας των εταιρειών και η ενδεδειγμένη επιβολή της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ορίσουν μία ή περισσότερες εθνικές εποπτικές αρχές. Οι εποπτικές αρχές αυτές θα πρέπει να είναι δημόσιου χαρακτήρα, ανεξάρτητες από τις εταιρείες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας ή άλλα συμφέροντα της αγοράς, και απαλλαγμένες από συγκρούσεις συμφερόντων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν την κατάλληλη χρηματοδότηση της αρμόδιας αρχής, σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο. Θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να διεξάγουν έρευνες, με δική τους πρωτοβουλία ή βάσει καταγγελιών ή τεκμηριωμένων ανησυχιών που διατυπώνονται βάσει της παρούσας οδηγίας. Στις περιπτώσεις που υπάρχουν αρμόδιες αρχές βάσει τομεακής νομοθεσίας, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να ορίσουν τις εν λόγω αρχές ως υπεύθυνες για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας στους τομείς αρμοδιότητάς τους. Θα μπορούσαν να ορίσουν τις αρχές που είναι αρμόδιες για την εποπτεία των ρυθμιζόμενων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και ως εποπτικές αρχές για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας.
- (54) Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική επιβολή των εθνικών μέτρων εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέψουν αποτρεπτικές, αναλογικές και αποτελεσματικές κυρώσεις για παραβάσεις των εν λόγω μέτρων. Για να είναι αποτελεσματικό το εν λόγω καθεστώς κυρώσεων, οι διοικητικές κυρώσεις που θα επιβάλλονται από τις εθνικές εποπτικές αρχές θα πρέπει να περιλαμβάνουν χρηματικές κυρώσεις. Όταν το νομικό σύστημα ενός κράτους μέλους δεν προβλέπει διοικητικές κυρώσεις όπως προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, οι κανόνες σχετικά με τις διοικητικές κυρώσεις θα πρέπει να εφαρμόζονται με τρόπο ώστε η διαδικασία κύρωσης να κινείται από την αρμόδια εποπτική αρχή και η κύρωση να επιβάλλεται από τη δικαστική αρχή. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο τα εν λόγω κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι η εφαρμογή των κανόνων και των κυρώσεων έχει ισοδύναμο αποτέλεσμα με τις διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές.
- (55) Προκειμένου να διασφαλιστεί η συνεπής εφαρμογή και επιβολή των εθνικών διατάξεων που έχουν θεσπιστεί σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, οι εθνικές εποπτικές αρχές θα πρέπει να συνεργάζονται και να συντονίζουν τη δράση τους. Για τον σκοπό αυτόν, θα πρέπει να συσταθεί από την Επιτροπή ευρωπαϊκό δίκτυο εποπτικών αρχών και οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να αλληλοβοηθούνται κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και να παρέχουν αμοιβαία συνδρομή.
- (56) Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική αποζημίωση των θυμάτων δυσμενών επιπτώσεων, θα πρέπει να κληθούν τα κράτη μέλη να θεσπίσουν κανόνες που θα διέπουν την αστική ευθύνη των εταιρειών για ζημιές που προκύπτουν λόγω της μη συμμόρφωσής τους με τη

διαδικασία δέουσας επιμέλειας. Η εταιρεία θα πρέπει να υποχρεούται σε αποζημίωση εάν δεν εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις πρόληψης και μετριασμού των δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων ή τερματισμού των πραγματικών επιπτώσεων και ελαχιστοποίησης της έκτασής τους, και, ως αποτέλεσμα αυτής της μη εκπλήρωσης, δυσμενείς επιπτώσεις που θα έπρεπε να έχουν προσδιοριστεί, προληφθεί, μετριαστεί ή τερματιστεί, ή των οποίων θα έπρεπε να έχει ελαχιστοποιηθεί η έκταση μέσω των κατάλληλων μέτρων επήλθαν και προκάλεσαν ζημία.

- (57) Όσον αφορά ζημίες που προκύπτουν στο επίπεδο των εδραιωμένων έμμεσων επιχειρηματικών σχέσεων, η ευθύνη της εταιρείας θα πρέπει να υπόκειται σε ειδικές προϋποθέσεις. Η εταιρεία δεν θα πρέπει να φέρει ευθύνη εάν εφάρμοσε συγκεκριμένα μέτρα δέουσας επιμέλειας. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να απαλλάσσεται από την ευθύνη μέσω της εφαρμογής τέτοιων μέτρων στην περίπτωση που δεν ήταν εύλογο να αναμένεται ότι τα μέτρα που πράγματι ελήφθησαν, μεταξύ άλλων όσον αφορά την επαλήθευση της συμμόρφωσης, θα επαρκούσαν για την πρόληψη, τον μετριασμό, τον τερματισμό ή την ελαχιστοποίηση των δυσμενών επιπτώσεων. Επίσης, κατά την αξιολόγηση της ύπαρξης και της έκτασης της ευθύνης, πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι προσπάθειες της εταιρείας, στον βαθμό που σχετίζονται άμεσα με τη σχετική ζημία, να συμμορφωθεί με τυχόν επανορθωτικά μέτρα που απαιτήθηκαν από εποπτική αρχή, οι τυχόν επενδύσεις που πραγματοποίησε και η τυχόν στοχευμένη στήριξη που παρείχε, καθώς και η τυχόν συνεργασία με άλλες οντότητες για την αντιμετώπιση των δυσμενών επιπτώσεων στις αξιακές αλυσίδες της.
- (58) Το καθεστώς ευθύνης δεν ρυθμίζει ποιος θα πρέπει να αποδεικνύει ότι τα μέτρα της εταιρείας ήταν ευλόγως επαρκή με βάση τις περιστάσεις της υπόθεσης και, ως εκ τούτου, η επίλυση του ζητήματος αυτού επαφίεται στο εθνικό δίκαιο.
- (59) Όσον αφορά τους κανόνες για την αστική ευθύνη, η αστική ευθύνη μιας εταιρείας για ζημίες που προκύπτουν λόγω της μη επίδειξης επαρκούς δέουσας επιμέλειας θα πρέπει να μη θίγει την αστική ευθύνη των θυγατρικών της ή την αντίστοιχη αστική ευθύνη των άμεσων και έμμεσων επιχειρηματικών εταίρων στην αξιακή αλυσίδα. Επίσης, οι κανόνες για την αστική ευθύνη της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να μη θίγουν τους ενωσιακούς ή εθνικούς κανόνες σχετικά με την αστική ευθύνη για δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα ή δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις οι οποίοι προβλέπουν ευθύνη σε καταστάσεις που δεν καλύπτονται από την παρούσα οδηγία ή προβλέπουν αυστηρότερη ευθύνη σε σύγκριση με αυτήν.
- (60) Όσον αφορά την αστική ευθύνη που προκύπτει από δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις, τα πρόσωπα που υφίστανται ζημία μπορούν να αξιώσουν αποζημίωση δυνάμει της παρούσας οδηγίας ακόμα και στην περίπτωση αλληλεπικάλυψης με αξιώσεις που αφορούν ανθρώπινα δικαιώματα.
- (61) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα θύματα βλάβης στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον μπορούν να ασκήσουν αγωγή αποζημίωσης και να αξιώσουν αποζημίωση για ζημίες που προκλήθηκαν λόγω μη συμμόρφωσης μιας εταιρείας με τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας που απορρέουν από την παρούσα οδηγία, ακόμα και όταν το εφαρμοστέο δίκαιο για τις εν λόγω αξιώσεις δεν είναι το δίκαιο κράτους μέλους, όπως θα μπορούσε να συμβεί, για παράδειγμα, σύμφωνα με τους κανόνες του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, όταν η ζημία επέρχεται σε τρίτη χώρα, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να απαιτεί από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι η ευθύνη που προβλέπεται στις διατάξεις του εθνικού δικαίου με τις οποίες μεταφέρεται αυτό το άρθρο στο εθνικό δίκαιο είναι επιτακτικής υποχρεωτικής εφαρμογής στις περιπτώσεις που το εφαρμοστέο δίκαιο για τις σχετικές αξιώσεις δεν είναι το δίκαιο κράτους μέλους.
- (62) Το καθεστώς αστικής ευθύνης βάσει της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να ισχύει με την επιφύλαξη της οδηγίας 2004/35/EK σχετικά με την περιβαλλοντική ευθύνη. Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εμποδίζει τα κράτη μέλη να επιβάλλουν περαιτέρω αυστηρότερες υποχρεώσεις στις

εταιρείες ή να λαμβάνουν με άλλον τρόπο περαιτέρω μέτρα που έχουν τους ίδιους στόχους με την εν λόγω οδηγία.

- (63) Σε όλες τις εθνικές νομοθεσίες των κρατών μελών, οι διευθυντές βαρύνονται με καθήκον μέριμνας έναντι της εταιρείας. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι αυτό το γενικό καθήκον γίνεται κατανοητό και εφαρμόζεται με τρόπο συνεκτικό και συνεπή με τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας που θεσπίζει η παρούσα οδηγία και ότι οι διευθυντές λαμβάνουν συστηματικά υπόψη τα ζητήματα βιωσιμότητας στις αποφάσεις τους, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να διευκρινίζει, με εναρμονισμένο τρόπο, το γενικό καθήκον μέριμνας των διευθυντών να ενεργούν προς το βέλτιστο συμφέρον της εταιρείας, ορίζοντας ότι οι διευθυντές λαμβάνουν υπόψη τα θέματα βιωσιμότητας που αναφέρονται στην οδηγία 2013/34/ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της κλιματικής αλλαγής και των περιβαλλοντικών συνεπειών, μεταξύ άλλων σε βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Η εν λόγω διευκρίνιση δεν απαιτεί αλλαγή των υφιστάμενων εθνικών εταιρικών δομών.
- (64) Η ευθύνη για τη δέουσα επιμέλεια θα πρέπει να ανατίθεται στους διευθυντές της εταιρείας, σύμφωνα με τα διεθνή πλαίσια δέουσας επιμέλειας. Ως εκ τούτου, οι διευθυντές θα πρέπει να είναι υπεύθυνοι για τη θέσπιση και την εποπτεία των μέτρων δέουσας επιμέλειας που ορίζονται στην παρούσα οδηγία και για την έγκριση της πολιτικής δέουσας επιμέλειας της εταιρείας, λαμβάνοντας υπόψη τις εισηγήσεις των ενδιαφερομένων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και ενσωματώνοντας τη δέουσα επιμέλεια στα συστήματα εταιρικής διαχείρισης. Οι διευθυντές θα πρέπει επίσης να προσαρμόζουν την εταιρική στρατηγική στις πραγματικές και δυνητικές επιπτώσεις που έχουν προσδιοριστεί και σε οποιαδήποτε μέτρα δέουσας επιμέλειας που έχουν ληφθεί.
- (65) Τα πρόσωπα που εργάζονται για εταιρείες που υπόκεινται σε υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας βάσει της παρούσας οδηγίας ή που έρχονται σε επαφή με τέτοιες εταιρείες στο πλαίσιο των εργασιακών τους δραστηριοτήτων μπορούν να διαδραματίσουν καίριο ρόλο στην αποκάλυψη παραβάσεων των κανόνων της παρούσας οδηγίας. Ως εκ τούτου, μπορούν να συμβάλουν στην πρόληψη και την αποτροπή τέτοιων παραβάσεων και στην ενίσχυση της επιβολής της παρούσας οδηγίας. Επομένως, η οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁰⁶ θα πρέπει να εφαρμόζεται στην αναφορά κάθε παράβασης της παρούσας οδηγίας και στην προστασία των προσώπων που αναφέρουν τέτοιες παραβάσεις.
- (66) Προκειμένου να προσδιοριστούν οι πληροφορίες τις οποίες θα πρέπει να κοινοποιούν οι εταιρείες που δεν υπόκεινται σε απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων βάσει των διατάξεων σχετικά με την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες που προβλέπονται στην οδηγία 2013/34/ΕΕ, όσον αφορά τα θέματα που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία, θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τον καθορισμό πρόσθετων κανόνων σχετικά με το περιεχόμενο και τα κριτήρια της εν λόγω υποβολής εκθέσεων, με προσδιορισμό των πληροφοριών σχετικά με την περιγραφή της δέουσας επιμέλειας, των δυνητικών και

¹⁰⁶ Οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2019, σχετικά με την προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης (ΕΕ L 305 της 26.11.2019, σ. 17).

πραγματικών επιπτώσεων και των μέτρων που λαμβάνονται σχετικά με αυτές. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η Επιτροπή να διεξάγει, κατά τις προπαρασκευαστικές της εργασίες, τις κατάλληλες διαβουλεύσεις, μεταξύ άλλων σε επίπεδο εμπειρογνομόνων, και οι διαβουλεύσεις αυτές να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου¹⁰⁷. Ιδίως, προκειμένου να διασφαλιστεί ισότιμη συμμετοχή στην κατάρτιση των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν όλα τα έγγραφα ταυτόχρονα με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, και οι εμπειρογνώμονές τους έχουν συστηματική πρόσβαση στις συνεδριάσεις των ομάδων εμπειρογνομόνων της Επιτροπής που ασχολούνται με την κατάρτιση των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.

- (67) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται με τρόπο που συμμορφώνεται με το ενωσιακό δίκαιο για την προστασία των δεδομένων και το δικαίωμα στην προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει της παρούσας οδηγίας πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁰⁸, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για τον περιορισμό του σκοπού, την ελαχιστοποίηση των δεδομένων και τον περιορισμό της αποθήκευσης.
- (68) Ζητήθηκε η γνώμη του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁰⁹, ο οποίος γνωμοδότησε στις ... 2022.
- (69) Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τις υποχρεώσεις στους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της προστασίας του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής βάσει άλλων ενωσιακών νομοθετικών πράξεων. Σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ των διατάξεων της παρούσας οδηγίας και διάταξης άλλης ενωσιακής νομοθετικής πράξης που επιδιώκει τους ίδιους στόχους και προβλέπει εκτενέστερες ή ειδικότερες υποχρεώσεις, οι διατάξεις της άλλης ενωσιακής νομοθετικής πράξης θα πρέπει να υπερισχύουν στον βαθμό που υφίσταται σύγκρουση και να εφαρμόζονται στις εν λόγω ειδικές υποχρεώσεις.
- (70) Η Επιτροπή θα πρέπει να αξιολογήσει και να υποβάλει έκθεση σχετικά με το αν θα πρέπει να προστεθούν νέοι τομείς στον κατάλογο των τομέων υψηλού αντικτύπου που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία, προκειμένου να εναρμονιστεί με τις κατευθυντήριες γραμμές του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης ή υπό το πρίσμα σαφών αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με εργασιακή εκμετάλλευση, παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή νέες

¹⁰⁷ ΕΕ L 123 της 12.5.2016, σ. 1.

¹⁰⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1).

¹⁰⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 295 της 21.11.2018, σ. 39).

αναδυόμενες περιβαλλοντικές απειλές, το αν ο κατάλογος των σχετικών διεθνών συμβάσεων που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να τροποποιηθεί, ιδίως υπό το πρίσμα διεθνών εξελίξεων, ή το αν οι διατάξεις σχετικά με τη δέουσα επιμέλεια της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να επεκταθούν στις δυσμενείς επιπτώσεις στο κλίμα.

- (71) Ο στόχος της παρούσας οδηγίας, δηλαδή η καλύτερη αξιοποίηση των δυνατοτήτων της ενιαίας αγοράς να συμβάλει στη μετάβαση σε βιώσιμη οικονομία και η συμβολή στη βιώσιμη ανάπτυξη μέσω της πρόληψης και του μετριασμού των δυνητικών ή πραγματικών δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον στις αξιακές αλυσίδες των εταιρειών, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη ενεργώντας μεμονωμένα ή με ασυντόνιστο τρόπο, αλλά μπορεί, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων των δράσεων, να επιτευχθεί καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης. Ειδικότερα, τα προβλήματα που αντιμετωπίζονται και τα αίτιά τους έχουν διακρατική διάσταση, καθώς πολλές εταιρείες δραστηριοποιούνται σε επίπεδο Ένωσης ή παγκοσμίως και οι αξιακές αλυσίδες εκτείνονται σε άλλα κράτη μέλη και σε τρίτες χώρες. Επίσης, η λήψη μέτρων από μεμονωμένα κράτη μέλη ενέχει τον κίνδυνο να είναι αναποτελεσματική και να επιφέρει τον κατακερματισμό της εσωτερικής αγοράς. Επομένως, η Ένωση μπορεί να θεσπίσει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας που διατυπώνεται στο άρθρο 5 της ΣΛΕΕ. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, που διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει κανόνες
 - α) σχετικά με υποχρεώσεις των εταιρειών όσον αφορά τις πραγματικές και δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις οι οποίες συνδέονται με τις δικές τους δραστηριότητες, τις δραστηριότητες των θυγατρικών τους και τις δραστηριότητες της αξιακής αλυσίδα που διεξάγονται από οντότητες με τις οποίες η εταιρεία έχει εδραιωμένη επιχειρηματική σχέση και
 - β) σχετικά με την ευθύνη για παραβάσεις των υποχρεώσεων που αναφέρονται ανωτέρω.Ο χαρακτήρας των επιχειρηματικών σχέσεων ως «εδραιωμένων» επαναξιολογείται περιοδικά και τουλάχιστον κάθε 12 μήνες.
2. Η παρούσα οδηγία δεν συνιστά λόγο μείωσης του επιπέδου προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή προστασίας του περιβάλλοντος ή προστασίας του κλίματος που προβλέπεται από το δίκαιο των κρατών μελών κατά τον χρόνο έκδοσης της παρούσας οδηγίας.
3. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τις υποχρεώσεις στους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της προστασίας του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής δυνάμει άλλων ενωσιακών νομοθετικών πράξεων. Σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ των διατάξεων της παρούσας οδηγίας και διάταξης άλλης ενωσιακής νομοθετικής πράξης που επιδιώκει τους ίδιους στόχους και προβλέπει εκτενέστερες ή ειδικότερες υποχρεώσεις, οι διατάξεις της άλλης ενωσιακής νομοθετικής πράξης υπερισχύουν στον βαθμό που υφίσταται σύγκρουση και εφαρμόζονται στις εν λόγω ειδικές υποχρεώσεις.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις εταιρείες που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία κράτους μέλους και πληρούν μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - α) η εταιρεία απασχολούσε περισσότερους από 500 εργαζομένους κατά μέσο όρο και είχε καθαρό παγκόσμιο κύκλο εργασιών άνω των 150 εκατ. EUR κατά το τελευταίο οικονομικό έτος για το οποίο έχουν καταρτιστεί ετήσιες οικονομικές καταστάσεις·
 - β) η εταιρεία δεν συμπλήρωσε τα όρια του στοιχείου α), αλλά απασχολούσε περισσότερους από 250 εργαζομένους κατά μέσο όρο και είχε καθαρό παγκόσμιο κύκλο εργασιών άνω των 40 εκατ. EUR κατά το τελευταίο οικονομικό έτος για το οποίο έχουν καταρτιστεί ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι τουλάχιστον το 50 % του εν λόγω καθαρού κύκλου εργασιών προήλθε από έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους τομείς:
 - i) παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, δέρματος και συναφών προϊόντων (συμπεριλαμβανομένων των υποδημάτων), καθώς και χονδρικό εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, ειδών ένδυσης και υποδημάτων·
 - ii) γεωργία, δασοκομία, αλιεία (συμπεριλαμβανομένης της υδατοκαλλιέργειας), βιομηχανία τροφίμων και χονδρικό εμπόριο γεωργικών πρώτων υλών, ζώων ζώων, ξυλείας, τροφίμων και ποτών·
 - iii) εξόρυξη ορυκτών πόρων ανεξάρτητα από τον τόπο από τον οποίο εξορύσσονται (συμπεριλαμβανομένων του αργού πετρελαίου, του φυσικού αερίου, του γαιάνθρακα, του λιγνίτη, των μετάλλων και των μεταλλευμάτων, καθώς και όλων των άλλων μη μεταλλικών ορυκτών και προϊόντων λατομείου), κατασκευή βασικών μεταλλικών προϊόντων, άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων και μεταλλικών προϊόντων (με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού), και χονδρικό εμπόριο ορυκτών πόρων, βασικών και ενδιάμεσων ορυκτών προϊόντων (συμπεριλαμβανομένων των μετάλλων και μεταλλευμάτων, των δομικών υλικών, των καυσίμων, των χημικών ουσιών και των άλλων ενδιάμεσων προϊόντων).
2. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται επίσης στις εταιρείες που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία τρίτης χώρας και πληρούν μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - α) πραγματοποίησαν καθαρό κύκλο εργασιών άνω των 150 εκατ. EUR στην Ένωση κατά το οικονομικό έτος που προηγήθηκε του τελευταίου οικονομικού έτους·
 - β) πραγματοποίησαν καθαρό κύκλο εργασιών άνω των 40 εκατ. EUR, αλλά όχι άνω των 150 εκατ. EUR, στην Ένωση κατά το οικονομικό έτος που προηγήθηκε του τελευταίου οικονομικού έτους, υπό την προϋπόθεση ότι τουλάχιστον το 50 % του καθαρού παγκόσμιου κύκλου εργασιών της εταιρείας προήλθε από έναν ή περισσότερους από τους τομείς που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο β).
3. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, ο αριθμός των εργαζομένων μερικής απασχόλησης υπολογίζεται σε όρους ισοδυνάμου πλήρους απασχόλησης. Οι εργαζόμενοι μέσω εταιρείας προσωρινής απασχόλησης συμπεριλαμβάνονται στον υπολογισμό του αριθμού των εργαζομένων με τον ίδιο τρόπο όπως εάν απασχολούνταν άμεσα από την εταιρεία για το ίδιο χρονικό διάστημα.

4. Όσον αφορά τις εταιρείες που αναφέρονται στην παράγραφο 1, αρμόδιο για τη ρύθμιση των θεμάτων που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία είναι το κράτος μέλος στο οποίο η εταιρεία έχει την καταστατική της έδρα.

Άρθρο 3

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) «εταιρεία»: οποιοδήποτε από τα ακόλουθα:
- i) νομικό πρόσωπο που έχει συσταθεί υπό μία από τις νομικές μορφές που αναφέρονται στο παράρτημα I της οδηγίας 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹¹⁰.
 - ii) νομικό πρόσωπο που έχει συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία τρίτης χώρας υπό μορφή συγκρίσιμη με εκείνες που αναφέρονται στα παραρτήματα I και II της εν λόγω οδηγίας·
 - iii) νομικό πρόσωπο που έχει συσταθεί υπό μία από τις νομικές μορφές που αναφέρονται στο παράρτημα II της οδηγίας 2013/34/ΕΕ και αποτελείται εξ ολοκλήρου από επιχειρήσεις οργανωμένες υπό μία από τις νομικές μορφές που καλύπτονται από τα σημεία i) και ii)·
 - iv) ρυθμιζόμενη χρηματοπιστωτική επιχείρηση, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή της, η οποία είναι
 - πιστωτικό ίδρυμα, όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 1) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹¹¹.
 - επιχείρηση επενδύσεων, όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 1) της οδηγίας 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹¹².
 - διαχειριστής οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων (στο εξής: ΔΟΕΕ), όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) της οδηγίας 2011/61/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (2), συμπεριλαμβανομένων του διαχειριστή Euneca βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 345/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹¹³, του διαχειριστή EuSEF βάσει του

¹¹⁰ Οδηγία 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και συναφείς εκθέσεις επιχειρήσεων ορισμένων μορφών (ΕΕ L 182 της 29.6.2013, σ. 19).

¹¹¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 1).

¹¹² Οδηγία 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και την τροποποίηση της οδηγίας 2002/92/ΕΚ και της οδηγίας 2011/61/ΕΕ (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 349).

¹¹³ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 345/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2013, σχετικά με τις ευρωπαϊκές εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου (ΕΕ L 115 της 25.4.2013, σ. 1).

κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 346/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹¹⁴ και του διαχειριστή ΕΜΕΚ βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2015/760 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹¹⁵.

- εταιρεία διαχείρισης οργανισμού συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (στο εξής: ΟΣΕΚΑ), όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο β) της οδηγίας 2009/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹¹⁶.
- ασφαλιστική επιχείρηση, όπως ορίζεται στο άρθρο 13 σημείο 1) της οδηγίας 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹¹⁷.
- αντασφαλιστική επιχείρηση, όπως ορίζεται στο άρθρο 13 σημείο 4) της οδηγίας 2009/138/ΕΚ.
- ίδρυμα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 σημείο 6) της οδηγίας (ΕΕ) 2016/2341 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹¹⁸.
- συνταξιοδοτικά ιδρύματα που διαχειρίζονται συνταξιοδοτικά προγράμματα τα οποία θεωρούνται συστήματα κοινωνικής ασφάλισης εμπίπτοντα στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹¹⁹ και στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹²⁰, καθώς και κάθε νομική οντότητα που συστάθηκε με σκοπό τις επενδύσεις τέτοιων προγραμμάτων.
- οργανισμός εναλλακτικών επενδύσεων (στο εξής: ΟΕΕ) τη διαχείριση του οποίου έχει ΔΟΕΕ, όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) της οδηγίας 2011/61/ΕΕ, ή ΟΕΕ που εποπτεύεται βάσει του ισχύοντος εθνικού δικαίου.

¹¹⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 346/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2013, σχετικά με τα ευρωπαϊκά ταμεία κοινωνικής επιχειρηματικότητας (ΕΕ L 115 της 25.4.2013, σ. 18).

¹¹⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/760 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2015, σχετικά με τα ευρωπαϊκά μακροπρόθεσμα επενδυτικά κεφάλαια (ΕΕ L 123 της 19.5.2015, σ. 98).

¹¹⁶ Οδηγία 2009/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) (ΕΕ L 302 της 17.11.2009, σ. 32).

¹¹⁷ Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα II) (ΕΕ L 335 της 17.12.2009, σ. 1).

¹¹⁸ Οδηγία (ΕΕ) 2016/2341 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2016, για τις δραστηριότητες και την εποπτεία των ιδρυμάτων επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών (ΙΕΣΠ) (ΕΕ L 354 της 23.12.2016, σ. 37).

¹¹⁹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (ΕΕ L 166 της 30.4.2004, σ. 1).

¹²⁰ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (ΕΕ L 284 της 30.10.2009, σ. 1).

- ΟΣΕΚΑ κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 2 της οδηγίας 2009/65/EK·
- κεντρικός αντισυμβαλλόμενος, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 1) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹²¹.
- κεντρικό αποθετήριο τίτλων, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 1) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 909/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹²².
- φορέας ειδικού σκοπού για ασφάλιση ή αντασφάλιση που έχει λάβει άδεια σύμφωνα με το άρθρο 211 της οδηγίας 2009/138/EK·
- «οντότητα ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση», όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 2) του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2402 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹²³.
- ασφαλιστική εταιρεία χαρτοφυλακίου, όπως ορίζεται στο άρθρο 212 παράγραφος 1 στοιχείο στ) της οδηγίας 2009/138/EK, ή εταιρεία χρηματοπιστωτικών συμμετοχών, όπως ορίζεται στο άρθρο 212 παράγραφος 1 στοιχείο η) της οδηγίας 2009/138/EK, η οποία αποτελεί μέρος ασφαλιστικού ομίλου που υπόκειται σε εποπτεία σε επίπεδο ομίλου σύμφωνα με το άρθρο 213 της εν λόγω οδηγίας και δεν εξαιρείται από την εποπτεία ομίλου σύμφωνα με το άρθρο 214 παράγραφος 2 της οδηγίας 2009/138/EK·
- ίδρυμα πληρωμών, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο δ) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹²⁴.
- ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 1) της οδηγίας 2009/110/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹²⁵.

¹²¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, για τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους και τα αρχεία καταγραφής συναλλαγών (ΕΕ L 201 της 27.7.2012, σ. 1).

¹²² Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 909/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με τη βελτίωση του διακανονισμού αξιογράφων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κεντρικά αποθετήρια τίτλων και για την τροποποίηση των οδηγιών 98/26/EK και 2014/65/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 236/2012 (ΕΕ L 257 της 28.8.2014, σ. 1).

¹²³ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/2402 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2017, σχετικά με τη θέσπιση γενικού πλαισίου για την τιτλοποίηση και σχετικά με τη δημιουργία ειδικού πλαισίου για απλή, διαφανή και τυποποιημένη τιτλοποίηση και σχετικά με την τροποποίηση των οδηγιών 2009/65/EK, 2009/138/EK και 2011/61/ΕΕ και των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1060/2009 και (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ L 347 της 28.12.2017, σ. 35).

¹²⁴ Οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 2002/65/EK, 2009/110/EK και 2013/36/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και την κατάργηση της οδηγίας 2007/64/EK (ΕΕ L 337 της 23.12.2015, σ. 35).

¹²⁵ Οδηγία 2009/110/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για την ανάληψη, άσκηση και προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος,

- πάροχος υπηρεσιών συμμετοχικής χρηματοδότησης, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1503 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹²⁶.
 - πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 σημείο 8) [της πρότασης κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις αγορές κρυπτοστοιχείων και την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937¹²⁷], όταν παρέχει μία ή περισσότερες υπηρεσίες κρυπτοστοιχείων, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 σημείο 9) [της πρότασης κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις αγορές κρυπτοστοιχείων και την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937].
- β) «δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις»: δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον που προκύπτουν από την παραβίαση μιας από τις απαγορεύσεις και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διεθνείς περιβαλλοντικές συμβάσεις που αναφέρονται στο μέρος II του παραρτήματος·
- γ) «δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα»: δυσμενείς επιπτώσεις στα προστατευόμενα πρόσωπα που προκύπτουν από την παραβίαση ενός από τα δικαιώματα ή μιας από τις απαγορεύσεις που αναφέρονται στο μέρος I τμήμα 1 του παραρτήματος, όπως κατοχυρώνονται στις διεθνείς συμβάσεις που αναφέρονται στο μέρος I τμήμα 2 του παραρτήματος·
- δ) «θυγατρική»: νομικό πρόσωπο μέσω του οποίου ασκείται η δραστηριότητα μιας «ελεγχόμενης επιχείρησης», όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο στ) της οδηγίας 2004/109/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹²⁸.
- ε) «επιχειρηματική σχέση»: σχέση με εργολάβο, υπεργολάβο ή οποιαδήποτε άλλη νομική οντότητα (στο εξής: εταίρος)
- i) με την οποία η εταιρεία έχει συνάψει εμπορική συμφωνία ή προς την οποία η εταιρεία παρέχει χρηματοδότηση, ασφάλιση ή αντασφάλιση, ή
 - ii) η οποία εκτελεί επιχειρηματικές δραστηριότητες που σχετίζονται με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες της εταιρείας για λογαριασμό ή εξ ονόματος της εταιρείας·

την τροποποίηση των οδηγιών 2005/60/EK και 2006/48/EK και την κατάργηση της οδηγίας 2000/46/EK (ΕΕ L 267 της 10.10.2009, σ. 7).

¹²⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/1503 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Οκτωβρίου 2020, σχετικά με τους Ευρωπαίους παρόχους υπηρεσιών συμμετοχικής χρηματοδότησης για επιχειρήσεις και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1129 και της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937 (ΕΕ L 347 της 20.10.2020, σ. 1).

¹²⁷ COM(2020) 593 final.

¹²⁸ Οδηγία 2004/109/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 2004, για την εναρμόνιση των προϋποθέσεων διαφάνειας αναφορικά με την πληροφόρηση σχετικά με εκδότες των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά και για την τροποποίηση της οδηγίας 2001/34/EK (ΕΕ L 390 της 31.12.2004, σ. 38).

- στ) «εδραιωμένη επιχειρηματική σχέση»: επιχειρηματική σχέση, άμεση ή έμμεση, η οποία είναι ή αναμένεται να είναι σταθερή, λόγω της έντασης ή της διάρκειάς της, και η οποία δεν αντιπροσωπεύει αμελητέο ή απλώς βοηθητικό τμήμα της αξιακής αλυσίδας·
- ζ) «αξιακή αλυσίδα»: δραστηριότητες που σχετίζονται με την παραγωγή προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών από μια εταιρεία, συμπεριλαμβανομένων της ανάπτυξης του προϊόντος ή της υπηρεσίας και της χρήσης και διάθεσης του προϊόντος, καθώς και των συναφών δραστηριοτήτων των εδραιωμένων ανάντη και κατόντη επιχειρηματικών σχέσεων της εταιρείας. Όσον αφορά τις εταιρείες κατά την έννοια του στοιχείου α) σημείο iv), η «αξιακή αλυσίδα» σχετικά με την παροχή αυτών των συγκεκριμένων υπηρεσιών περιλαμβάνει μόνο τις δραστηριότητες των πελατών που λαμβάνουν τέτοια δάνεια, πιστώσεις και άλλες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, καθώς και άλλων εταιρειών που ανήκουν στον ίδιο όμιλο των οποίων οι δραστηριότητες συνδέονται με την εν λόγω σύμβαση. Η αξιακή αλυσίδα των εν λόγω ρυθμιζόμενων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων δεν καλύπτει ΜΜΕ που λαμβάνουν δάνεια, πιστώσεις, χρηματοδότηση, ασφάλιση ή αντασφάλιση από τέτοιες οντότητες·
- η) «επαλήθευση από ανεξάρτητο τρίτο μέρος»: η επαλήθευση της συμμόρφωσης μιας εταιρείας, ή τμημάτων της αξιακής αλυσίδας της, προς τις απαιτήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον που απορρέουν από τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας από ελεγκτή ο οποίος είναι ανεξάρτητος από την εταιρεία, δεν υπόκειται σε συγκρούσεις συμφερόντων, διαθέτει πείρα και ικανότητες σε θέματα περιβάλλοντος και ανθρωπίνων δικαιωμάτων και είναι υπόλογος για την ποιότητα και την αξιοπιστία του ελέγχου·
- θ) «ΜΜΕ»: πολύ μικρή, μικρή ή μεσαία επιχείρηση, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή της, η οποία δεν ανήκει σε μεγάλο όμιλο, όπως οι εν λόγω όροι ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφοι 1, 2, 3 και 7 της οδηγίας 2013/34/ΕΕ·
- ι) «πρωτοβουλία του κλάδου»: συνδυασμός εθελοντικών διαδικασιών, εργαλείων και μηχανισμών δέουσας επιμέλειας στην αξιακή αλυσίδα, συμπεριλαμβανομένων επαληθεύσεων από ανεξάρτητο τρίτο μέρος, που αναπτύσσονται και εποπτεύονται από κυβερνήσεις, κλαδικές ενώσεις ή ομάδες ενδιαφερόμενων οργανισμών·
- ια) «εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος»: φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει την κατοικία/έδρα του ή είναι εγκατεστημένο στην Ένωση και το οποίο έχει εντολή από εταιρεία κατά την έννοια του στοιχείου α) σημείο ii) να ενεργεί για λογαριασμό της όσον αφορά τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις της εν λόγω εταιρείας σύμφωνα με την παρούσα οδηγία·
- ιβ) «σοβαρές δυσμενείς επιπτώσεις»: δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις ή δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα που είναι ιδιαίτερα σημαντικές λόγω της φύσης τους, ή επηρεάζουν μεγάλο αριθμό ατόμων ή μεγάλη περιοχή στο περιβάλλον, ή οι οποίες είναι μη αναστρέψιμες, ή είναι ιδιαίτερα δύσκολο να επανορθωθούν ως αποτέλεσμα των μέτρων που είναι αναγκαία για την επαναφορά στην κατάσταση που επικρατούσε πριν από τις επιπτώσεις·
- ιγ) «καθαρός κύκλος εργασιών»:
- i) το «καθαρό ύψος κύκλου εργασιών» όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 5) της οδηγίας 2013/34/ΕΕ· ή

- ii) όταν η εταιρεία εφαρμόζει διεθνή λογιστικά πρότυπα που έχουν εγκριθεί βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹²⁹ ή είναι εταιρεία κατά την έννοια του στοιχείου α) σημείο ii), τα έσοδα όπως ορίζονται από το πλαίσιο χρηματοοικονομικής πληροφόρησης ή κατά την έννοια του πλαισίου χρηματοοικονομικής πληροφόρησης βάσει του οποίου καταρτίζονται οι οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας·
- ιδ) «ενδιαφερόμενοι»: οι εργαζόμενοι της εταιρείας, οι εργαζόμενοι των θυγατρικών της και άλλα άτομα, ομάδες, κοινότητες ή οντότητες των οποίων τα δικαιώματα ή τα συμφέροντα επηρεάζονται ή θα μπορούσαν να επηρεαστούν από τα προϊόντα, τις υπηρεσίες και τις δραστηριότητες της εν λόγω εταιρείας, των θυγατρικών της και των επιχειρηματικών της σχέσεων·
- ιε) «διευθυντής»:
- i) κάθε μέλος των διοικητικών, διαχειριστικών ή εποπτικών οργάνων μιας εταιρείας·
- ii) επίσης, αν δεν είναι μέλη διοικητικών, διαχειριστικών ή εποπτικών οργάνων μιας εταιρείας, ο γενικός διευθυντής και, αν υπάρχει τέτοια θέση στην εταιρεία, ο αναπληρωτής γενικός διευθυντής·
- iii) άλλα πρόσωπα που εκτελούν καθήκοντα παρόμοια με εκείνα των σημείων i) ή ii)·
- ιστ) «διοικητικό συμβούλιο»: το διοικητικό ή εποπτικό όργανο που είναι υπεύθυνο για την εποπτεία της εκτελεστικής διαχείρισης της εταιρείας ή, εάν δεν υπάρχει τέτοιο όργανο, το πρόσωπο ή τα πρόσωπα που ασκούν ισοδύναμα καθήκοντα·
- ιζ) «κατάλληλο μέτρο»: μέτρο ικανό να επιτύχει τους στόχους της δέουσας επιμέλειας, ανάλογο του βαθμού σοβαρότητας και της πιθανότητας πρόκλησης των δυσμενών επιπτώσεων, και το οποίο είναι εύλογα διαθέσιμο στην εταιρεία, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης, συμπεριλαμβανομένων των χαρακτηριστικών του οικονομικού τομέα και της συγκεκριμένης επιχειρηματικής σχέσης, και της επιρροής της εταιρείας σε αυτήν, καθώς και της ανάγκης να διασφαλιστεί η ιεράρχηση των μέτρων.

Άρθρο 4

Δέουσα επιμέλεια

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες ασκούν δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον όπως ορίζεται στα άρθρα 5 έως 11 (στο εξής: δέουσα επιμέλεια), προβαίνοντας στις ακόλουθες ενέργειες:
- α) ενσωμάτωση της δέουσας επιμέλειας στις πολιτικές τους σύμφωνα με το άρθρο 5·
- β) προσδιορισμός των πραγματικών ή δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων σύμφωνα με το άρθρο 6·

¹²⁹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Ιουλίου 2002, για την εφαρμογή διεθνών λογιστικών προτύπων (ΕΕ L 243 της 11.9.2002, σ. 1).

- γ) πρόληψη και μετριασμός των δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων, και τερματισμός των πραγματικών δυσμενών επιπτώσεων και ελαχιστοποίηση της έκτασής τους σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 8·
 - δ) θέσπιση και διατήρηση διαδικασίας υποβολής καταγγελιών σύμφωνα με το άρθρο 9·
 - ε) παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας της πολιτικής και των μέτρων δέουσας επιμέλειας που εφαρμόζουν σύμφωνα με το άρθρο 10·
 - στ) δημοσιοποίηση στοιχείων σχετικά με τη δέουσα επιμέλεια σύμφωνα με το άρθρο 11.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, για τους σκοπούς της δέουσας επιμέλειας, οι εταιρείες δικαιούνται να ανταλλάσσουν πόρους και πληροφορίες εντός των αντίστοιχων οικείων ομίλων εταιρειών και με άλλες νομικές οντότητες σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία περί ανταγωνισμού.

Άρθρο 5

Ενσωμάτωση της δέουσας επιμέλειας στις πολιτικές των εταιρειών

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες ενσωματώνουν τη δέουσα επιμέλεια σε όλες τις εταιρικές πολιτικές τους και διαθέτουν πολιτική δέουσας επιμέλειας. Η πολιτική δέουσας επιμέλειας περιλαμβάνει όλα τα ακόλουθα στοιχεία:
- α) περιγραφή της προσέγγισης της εταιρείας, μεταξύ άλλων μακροπρόθεσμα, όσον αφορά τη δέουσα επιμέλεια·
 - β) κώδικα δεοντολογίας που περιγράφει τους κανόνες και τις αρχές που πρέπει να τηρούν οι εργαζόμενοι και οι θυγατρικές της εταιρείας·
 - γ) περιγραφή των διαδικασιών που ισχύουν για την εφαρμογή της δέουσας επιμέλειας, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων που λαμβάνονται για την επαλήθευση της συμμόρφωσης με τον κώδικα δεοντολογίας και την επέκταση της εφαρμογής του στις εδραιωμένες επιχειρηματικές σχέσεις.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες επικαιροποιούν την πολιτική τους δέουσας επιμέλειας σε ετήσια βάση.

Άρθρο 6

Προσδιορισμός πραγματικών και δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για τον προσδιορισμό των πραγματικών και δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και δυσμενών περιβαλλοντικών επιπτώσεων που προκύπτουν από τις δικές τους δραστηριότητες ή τις δραστηριότητες των θυγατρικών τους και, όταν σχετίζονται με τις αξιακές αλυσίδες τους, από τις εδραιωμένες επιχειρηματικές σχέσεις τους, σύμφωνα με τις παραγράφους 2, 3 και 4.
2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, οι εταιρείες που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο β) και στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο β) υποχρεούνται να προσδιορίζουν μόνο τις πραγματικές και δυνητικές σοβαρές δυσμενείς επιπτώσεις που αφορούν τον αντίστοιχο τομέα που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο β).
3. Όταν οι εταιρείες που αναφέρονται στο άρθρο 3 στοιχείο α) σημείο iv) παρέχουν πιστώσεις, δάνεια ή άλλες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, ο προσδιορισμός των πραγματικών και

δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και δυσμενών περιβαλλοντικών επιπτώσεων πραγματοποιείται μόνο πριν από την παροχή της εν λόγω υπηρεσίας.

4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, για τους σκοπούς του προσδιορισμού των δυσμενών επιπτώσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 βάσει, κατά περίπτωση, ποσοτικών και ποιοτικών πληροφοριών, οι εταιρείες δικαιούνται να χρησιμοποιούν κατάλληλους πόρους, συμπεριλαμβανομένων ανεξάρτητων εκθέσεων και πληροφοριών που συλλέγονται μέσω της διαδικασίας υποβολής καταγγελιών που προβλέπεται στο άρθρο 9. Οι εταιρείες, κατά περίπτωση, διενεργούν επίσης διαβουλεύσεις με δυνητικά επηρεαζόμενες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων και άλλων σχετικών ενδιαφερομένων, για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με πραγματικές ή δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις.

Άρθρο 7

Πρόληψη δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη ή, όταν η πρόληψη δεν είναι εφικτή ή δεν είναι άμεσα εφικτή, για τον επαρκή μετριασμό των δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και δυσμενών περιβαλλοντικών επιπτώσεων που έχουν ή θα έπρεπε να έχουν προσδιοριστεί κατά το άρθρο 6, σύμφωνα με τις παραγράφους 2, 3, 4 και 5 του παρόντος άρθρου.
2. Οι εταιρείες υποχρεούνται να λαμβάνουν τα ακόλουθα μέτρα, κατά περίπτωση:
 - α) όταν είναι αναγκαίο, λόγω της φύσης ή της πολυπλοκότητας των μέτρων που απαιτούνται για την πρόληψη, εκπονούν και εφαρμόζουν σχέδιο προληπτικής δράσης με εύλογα και σαφώς καθορισμένα χρονοδιαγράμματα δράσης και με ποιοτικούς και ποσοτικούς δείκτες για τη μέτρηση της βελτίωσης. Το σχέδιο προληπτικής δράσης εκπονείται σε συνεννόηση με τους επηρεαζόμενους ενδιαφερομένους·
 - β) ζητούν συμβατικές εγγυήσεις από τους επιχειρηματικούς εταίρους με τους οποίους έχουν εδραιωμένη επιχειρηματική σχέση ότι θα διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τον κώδικα δεοντολογίας της εταιρείας και, κατά περίπτωση, με σχέδιο προληπτικής δράσης, μεταξύ άλλων μέσω της επιδίωξης λήψης αντίστοιχων συμβατικών εγγυήσεων από τους δικούς τους εταίρους, στον βαθμό που οι δραστηριότητές τους αποτελούν μέρος της αξιακής αλυσίδας της εταιρείας (αλυσιδωτή επιβολή συμβατικών υποχρεώσεων). Όταν λαμβάνονται τέτοιες συμβατικές εγγυήσεις, εφαρμόζεται η παράγραφος 4·
 - γ) πραγματοποιούν τις αναγκαίες επενδύσεις, όπως σε διαδικασίες και υποδομές διαχείρισης ή παραγωγής, για τη συμμόρφωση με την παράγραφο 1·
 - δ) παρέχουν στοχευμένη και αναλογική στήριξη στις ΜΜΕ με τις οποίες η εταιρεία έχει εδραιωμένη επιχειρηματική σχέση, στις περιπτώσεις που η συμμόρφωση με τον κώδικα δεοντολογίας ή το σχέδιο προληπτικής δράσης θα έθετε σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα των ΜΜΕ·
 - ε) σε συμμόρφωση με το δίκαιο της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού, συνεργάζονται με άλλες οντότητες, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, για να αυξήσουν την ικανότητα της εταιρείας να τερματίζει δυσμενείς επιπτώσεις, ιδίως όταν κανένα άλλο μέτρο δεν είναι κατάλληλο ή αποτελεσματικό.
3. Όσον αφορά δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις που δεν ήταν δυνατόν να προληφθούν ή να μετριαστούν επαρκώς με τα μέτρα της παραγράφου 2, η εταιρεία μπορεί να επιδιώξει να συνάψει σύμβαση με εταίρο με τον οποίο έχει έμμεση σχέση, με σκοπό την επίτευξη

συμμόρφωσης με τον κώδικα δεοντολογίας της εταιρείας ή με σχέδιο προληπτικής δράσης. Όταν συνάπτεται τέτοια σύμβαση, εφαρμόζεται η παράγραφος 4.

4. Οι συμβατικές εγγυήσεις ή η σύμβαση συνοδεύονται από κατάλληλα μέτρα για την επαλήθευση της συμμόρφωσης. Για τους σκοπούς της επαλήθευσης της συμμόρφωσης, η εταιρεία μπορεί να παραπέμπει σε κατάλληλες πρωτοβουλίες του κλάδου ή σε επαλήθευση από ανεξάρτητο τρίτο μέρος.

Όταν λαμβάνονται συμβατικές εγγυήσεις από ΜΜΕ ή συνάπτεται σύμβαση με ΜΜΕ, οι όροι που χρησιμοποιούνται είναι δίκαιοι, εύλογοι και αμερόληπτοι. Όταν λαμβάνονται μέτρα για την επαλήθευση της συμμόρφωσης σε σχέση με ΜΜΕ, η εταιρεία αναλαμβάνει το κόστος της επαλήθευσης από ανεξάρτητο τρίτο μέρος.

5. Όσον αφορά δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις κατά την έννοια της παραγράφου 1 οι οποίες δεν ήταν δυνατόν να προληφθούν ή να μετριαστούν επαρκώς με τα μέτρα των παραγράφων 2, 3 και 4, η εταιρεία υποχρεούται να μην προβεί σε σύναψη νέων ή σε επέκταση των υφιστάμενων σχέσεων με τον εταίρο σε σχέση με την αξιακή αλυσίδα ή εντός της αξιακής αλυσίδας από την οποία προέκυψαν οι επιπτώσεις και, εφόσον το δίκαιο που διέπει τις σχέσεις τους τούς παρέχει το δικαίωμα, να προβεί στις ακόλουθες ενέργειες:

- α) να αναστείλει προσωρινά τις εμπορικές σχέσεις με τον εν λόγω εταίρο, ενώ καταβάλλει παράλληλα προσπάθειες πρόληψης και ελαχιστοποίησης, εάν υπάρχει εύλογη προσδοκία ότι οι προσπάθειες αυτές θα επιτύχουν βραχυπρόθεσμα·
- β) να τερματίσει την επιχειρηματική σχέση όσον αφορά τις σχετικές δραστηριότητες, εάν οι δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις είναι σοβαρές.

Τα κράτη μέλη παρέχουν τη δυνατότητα λύσης της επιχειρηματικής σχέσης στις συμβάσεις που διέπονται από το δίκαιό τους.

6. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 5 στοιχείο β), όταν οι εταιρείες που αναφέρονται στο άρθρο 3 στοιχείο α) σημείο iv) παρέχουν πιστώσεις, δάνεια ή άλλες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, δεν υποχρεούνται να καταγγείλουν τη σύμβαση πίστωσης, δανείου ή άλλων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, όταν αυτό μπορεί εύλογα να αναμένεται ότι θα προκαλέσει σημαντική ζημία στην οντότητα στην οποία παρέχεται η εν λόγω υπηρεσία.

Άρθρο 8

Τερματισμός πραγματικών δυσμενών επιπτώσεων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για τον τερματισμό των πραγματικών δυσμενών επιπτώσεων που έχουν ή θα έπρεπε να έχουν προσδιοριστεί κατά το άρθρο 6, σύμφωνα με τις παραγράφους 2 έως 6 του παρόντος άρθρου.
2. Όταν οι δυσμενείς επιπτώσεις δεν μπορούν να τερματιστούν, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες ελαχιστοποιούν την έκταση των εν λόγω επιπτώσεων.
3. Οι εταιρείες υποχρεούνται να λαμβάνουν τα ακόλουθα μέτρα, κατά περίπτωση:
 - α) εξουδετερώνουν τις δυσμενείς επιπτώσεις ή ελαχιστοποιούν την έκτασή τους, μεταξύ άλλων με την καταβολή αποζημίωσης στα πληγέντα πρόσωπα και χρηματικής αντιστάθμισης στις πληγείσες κοινότητες. Τα μέτρα είναι ανάλογα προς τη σημασία και την κλίμακα των δυσμενών επιπτώσεων και προς τη συμβολή της συμπεριφοράς της εταιρείας στις δυσμενείς επιπτώσεις·

- β) όταν είναι αναγκαίο, λόγω αδυναμίας άμεσου τερματισμού των δυσμενών επιπτώσεων, εκπονούν και εφαρμόζουν σχέδιο διορθωτικής δράσης με εύλογα και σαφώς καθορισμένα χρονοδιαγράμματα δράσης και με ποιοτικούς και ποσοτικούς δείκτες για τη μέτρηση της βελτίωσης. Κατά περίπτωση, το σχέδιο διορθωτικής δράσης εκπονείται σε συνεννόηση με τους ενδιαφερομένους·
 - γ) ζητούν συμβατικές εγγυήσεις από τους άμεσους εταίρους με τους οποίους έχουν εδραιωμένη επιχειρηματική σχέση ότι θα διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τον κώδικα δεοντολογίας και, κατά περίπτωση, με σχέδιο διορθωτικής δράσης, μεταξύ άλλων μέσω της επιδίωξης λήψης αντίστοιχων συμβατικών εγγυήσεων από τους δικούς τους εταίρους, στον βαθμό που αποτελούν μέρος της αξιακής αλυσίδας (αλυσιδωτή επιβολή συμβατικών υποχρεώσεων). Όταν λαμβάνονται τέτοιες συμβατικές εγγυήσεις, εφαρμόζεται η παράγραφος 5·
 - δ) πραγματοποιούν τις αναγκαίες επενδύσεις, όπως σε διαδικασίες και υποδομές διαχείρισης ή παραγωγής, για τη συμμόρφωση με τις παραγράφους 1, 2 και 3·
 - ε) παρέχουν στοχευμένη και αναλογική στήριξη στις ΜΜΕ με τις οποίες η εταιρεία έχει εδραιωμένη επιχειρηματική σχέση, στις περιπτώσεις που η συμμόρφωση με τον κώδικα δεοντολογίας ή το σχέδιο διορθωτικής δράσης θα έθετε σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα των ΜΜΕ·
 - στ) σε συμμόρφωση με το δίκαιο της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού, συνεργάζονται με άλλες οντότητες, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, για να αυξήσουν την ικανότητα της εταιρείας να τερματίζει δυσμενείς επιπτώσεις, ιδίως όταν κανένα άλλο μέτρο δεν είναι κατάλληλο ή αποτελεσματικό.
4. Όσον αφορά πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις που δεν ήταν δυνατόν να τερματιστούν ή να μετριαστούν επαρκώς με τα μέτρα της παραγράφου 3, η εταιρεία μπορεί να επιδιώξει να συνάψει σύμβαση με εταίρο με τον οποίο έχει έμμεση σχέση, με σκοπό την επίτευξη συμμόρφωσης με τον κώδικα δεοντολογίας της εταιρείας ή με σχέδιο διορθωτικής δράσης. Όταν συνάπτεται τέτοια σύμβαση, εφαρμόζεται η παράγραφος 5.
5. Οι συμβατικές εγγυήσεις ή η σύμβαση συνοδεύονται από κατάλληλα μέτρα για την επαλήθευση της συμμόρφωσης. Για τους σκοπούς της επαλήθευσης της συμμόρφωσης, η εταιρεία μπορεί να παραπέμπει σε κατάλληλες πρωτοβουλίες του κλάδου ή σε επαλήθευση από ανεξάρτητο τρίτο μέρος.
- Όταν λαμβάνονται συμβατικές εγγυήσεις από ΜΜΕ ή συνάπτεται σύμβαση με ΜΜΕ, οι όροι που χρησιμοποιούνται είναι δίκαιοι, εύλογοι και αμερόληπτοι. Όταν λαμβάνονται μέτρα για την επαλήθευση της συμμόρφωσης σε σχέση με ΜΜΕ, η εταιρεία αναλαμβάνει το κόστος της επαλήθευσης από ανεξάρτητο τρίτο μέρος.
6. Όσον αφορά πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις κατά την έννοια της παραγράφου 1 οι οποίες δεν ήταν δυνατόν να τερματιστούν ή των οποίων η έκταση δεν ήταν δυνατόν να ελαχιστοποιηθεί με τα μέτρα που προβλέπονται στις παραγράφους 3, 4 και 5, η εταιρεία υποχρεούται να μην προβεί σε σύναψη νέων ή σε επέκταση των υφιστάμενων σχέσεων με τον εταίρο σε σχέση με την αξιακή αλυσίδα ή εντός της αξιακής αλυσίδας από την οποία προέκυψαν οι επιπτώσεις και, εφόσον το δίκαιο που διέπει τις σχέσεις τους τούς παρέχει το δικαίωμα, να προβεί στις ακόλουθες ενέργειες:
- α) να αναστείλει προσωρινά τις εμπορικές σχέσεις με τον εν λόγω εταίρο, ενώ καταβάλλει παράλληλα προσπάθειες για τον τερματισμό ή την ελαχιστοποίηση της έκτασης των δυσμενών επιπτώσεων, ή

- β) να τερματίσει την επιχειρηματική σχέση όσον αφορά τις σχετικές δραστηριότητες, εάν οι δυσμενείς επιπτώσεις θεωρούνται σοβαρές.

Τα κράτη μέλη παρέχουν τη δυνατότητα λύσης της επιχειρηματικής σχέσης στις συμβάσεις που διέπονται από το δίκαιό τους.

7. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 6 στοιχείο β), όταν οι εταιρείες που αναφέρονται στο άρθρο 3 στοιχείο α) σημείο iv) παρέχουν πιστώσεις, δάνεια ή άλλες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, δεν υποχρεούνται να καταγγείλουν τη σύμβαση πίστωσης, δανείου ή άλλων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, όταν αυτό μπορεί εύλογα να αναμένεται ότι θα προκαλέσει σημαντική ζημία στην οντότητα στην οποία παρέχεται η εν λόγω υπηρεσία.

Άρθρο 9

Διαδικασία υποβολής καταγγελιών

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες παρέχουν στα πρόσωπα και τους οργανισμούς που αναφέρονται στην παράγραφο 2 τη δυνατότητα να υποβάλλουν καταγγελίες σε αυτές όταν έχουν εύλογες ανησυχίες σχετικά με πραγματικές ή δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις όσον αφορά τις δικές τους δραστηριότητες, τις δραστηριότητες των θυγατρικών τους και τις αξιακές αλυσίδες τους.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι καταγγελίες μπορούν να υποβάλλονται από:
 - α) πρόσωπα που επηρεάζονται ή έχουν βάσιμους λόγους να πιστεύουν ότι ενδέχεται να επηρεαστούν από δυσμενείς επιπτώσεις·
 - β) συνδικαλιστικές οργανώσεις και άλλους εκπροσώπους των εργαζομένων που εκπροσωπούν άτομα που εργάζονται στη σχετική αξιακή αλυσίδα·
 - γ) οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στους τομείς που συνδέονται με τη σχετική αξιακή αλυσίδα.
3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες θεσπίζουν διαδικασία για την εξέταση των καταγγελιών που αναφέρονται στην παράγραφο 1, συμπεριλαμβανομένης διαδικασίας για τις περιπτώσεις που η εταιρεία θεωρεί την καταγγελία αβάσιμη, και ενημερώνουν τους σχετικούς εργαζομένους και συνδικαλιστικές οργανώσεις για τις εν λόγω διαδικασίες. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν η καταγγελία είναι βάσιμη, οι δυσμενείς επιπτώσεις που αποτελούν το αντικείμενο της καταγγελίας θεωρούνται ότι έχουν προσδιοριστεί κατά την έννοια του άρθρου 6.
4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι καταγγέλλοντες δικαιούνται:
 - α) να ζητήσουν να δοθεί κατάλληλη συνέχεια στην καταγγελία από την εταιρεία στην οποία υπέβαλαν καταγγελία σύμφωνα με την παράγραφο 1 και
 - β) να συναντηθούν με τους εκπροσώπους της εταιρείας σε κατάλληλο επίπεδο για να συζητήσουν για δυνητικές ή πραγματικές σοβαρές δυσμενείς επιπτώσεις που αποτελούν το αντικείμενο της καταγγελίας.

Άρθρο 10

Παρακολούθηση

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες διενεργούν περιοδικές αξιολογήσεις των δικών τους δραστηριοτήτων και μέτρων, των δραστηριοτήτων και των μέτρων των θυγατρικών τους και, όταν

σχετίζονται με τις αξιακές αλυσίδες της εταιρείας, των δραστηριοτήτων και των μέτρων των εδραιωμένων επιχειρηματικών τους σχέσεων, με σκοπό να παρακολουθούν την αποτελεσματικότητα του προσδιορισμού, της πρόληψης, του μετριασμού, του τερματισμού και της ελαχιστοποίησης της έκτασης των δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και των δυσμενών περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Οι εν λόγω αξιολογήσεις βασίζονται, κατά περίπτωση, σε ποιοτικούς και ποσοτικούς δείκτες και διενεργούνται τουλάχιστον κάθε 12 μήνες και όποτε υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να θεωρείται ότι ενδέχεται να προκύψουν σημαντικοί νέοι κίνδυνοι εμφάνισης των εν λόγω δυσμενών επιπτώσεων. Η πολιτική δέουσας επιμέλειας επικαιροποιείται σύμφωνα με το αποτέλεσμα των εν λόγω αξιολογήσεων.

Άρθρο 11

Κοινοποίηση στοιχείων

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες που δεν υπόκεινται σε απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων δυνάμει των άρθρων 19α και 29α της οδηγίας 2013/34/ΕΕ υποβάλλουν έκθεση σχετικά με τα θέματα που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία, δημοσιεύοντας στον ιστότοπό τους ετήσια κατάσταση σε γλώσσα ευρέως διαδεδομένη στον τομέα των διεθνών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Η κατάσταση δημοσιεύεται έως τις 30 Απριλίου κάθε έτους και καλύπτει το προηγούμενο ημερολογιακό έτος.

Η Επιτροπή εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 28 σχετικά με το περιεχόμενο και τα κριτήρια για την εν λόγω υποβολή εκθέσεων σύμφωνα με την παράγραφο 1, προσδιορίζοντας πληροφορίες σχετικά με την περιγραφή της δέουσας επιμέλειας, τις δυνητικές και πραγματικές δυσμενείς επιπτώσεις και τα μέτρα που λαμβάνονται σχετικά με αυτές.

Άρθρο 12

Πρότυπες συμβατικές ρήτρες

Για την παροχή στήριξης στις εταιρείες με σκοπό τη διευκόλυνση της συμμόρφωσής τους με το άρθρο 7 παράγραφος 2 στοιχείο β) και το άρθρο 8 παράγραφος 3 στοιχείο γ), η Επιτροπή εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με προαιρετικές πρότυπες συμβατικές ρήτρες.

Άρθρο 13

Κατευθυντήριες γραμμές

Για την παροχή στήριξης στις εταιρείες ή στις αρχές των κρατών μελών σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι εταιρείες θα πρέπει να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους δέουσας επιμέλειας, η Επιτροπή, σε διαβούλευση με τα κράτη μέλη και τους ενδιαφερόμενους, τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος και, κατά περίπτωση, διεθνείς φορείς που διαθέτουν εμπειρογνωσία στον τομέα της δέουσας επιμέλειας, μπορεί να εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές, μεταξύ άλλων για συγκεκριμένους τομείς ή συγκεκριμένες δυσμενείς επιπτώσεις.

Άρθρο 14

Συνοδευτικά μέτρα

1. Προκειμένου να παρέχουν πληροφορίες και στήριξη στις εταιρείες και στους εταίρους με τους οποίους αυτές έχουν εδραιωμένες επιχειρηματικές σχέσεις στις αξιακές αλυσίδες τους, στις προσπάθειές τους να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρούσα οδηγία, τα κράτη μέλη δημιουργούν και θέτουν σε λειτουργία, μεμονωμένα ή από κοινού, ειδικούς δικτυακούς τόπους, πλατφόρμες ή πύλες. Στο πλαίσιο αυτό, δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στις ΜΜΕ που είναι παρούσες στις αξιακές αλυσίδες των εταιρειών.

2. Με την επιφύλαξη των εφαρμοστέων κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, τα κράτη μέλη μπορούν να στηρίζουν οικονομικά τις ΜΜΕ.
3. Η Επιτροπή μπορεί να συμπληρώνει τα μέτρα στήριξης των κρατών μελών με βάση την υφιστάμενη δράση της Ένωσης για τη στήριξη της δέουσας επιμέλειας στην Ένωση και σε τρίτες χώρες και μπορεί να σχεδιάζει νέα μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης κοινών πρωτοβουλιών ενδιαφερομένων, προκειμένου να βοηθά τις εταιρείες να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους.
4. Οι εταιρείες μπορούν να βασίζονται σε κλαδικά συστήματα και πολυμερείς πρωτοβουλίες για τη στήριξη της εκπλήρωσης των υποχρεώσεών τους που αναφέρονται στα άρθρα 5 έως 11 της παρούσας οδηγίας, στον βαθμό που τα εν λόγω συστήματα και οι εν λόγω πρωτοβουλίες είναι κατάλληλα για τη στήριξη της εκπλήρωσης των εν λόγω υποχρεώσεων. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη μπορούν να διευκολύνουν τη διάδοση πληροφοριών σχετικά με τέτοια συστήματα ή πρωτοβουλίες και τα αποτελέσματά τους. Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, μπορεί να εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση της καταλληλότητας κλαδικών συστημάτων και πολυμερών πρωτοβουλιών.

Άρθρο 15

Καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής:

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) και στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο α) καταρτίζουν σχέδιο προκειμένου να διασφαλίσουν ότι το επιχειρηματικό μοντέλο και η στρατηγική της εταιρείας συνάδουν με τη μετάβαση σε βιώσιμη οικονομία και με τον περιορισμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη στον 1,5 °C σύμφωνα με τη συμφωνία του Παρισιού. Το εν λόγω σχέδιο προσδιορίζει, ιδίως, με βάση τις πληροφορίες που έχει εύλογα στη διάθεσή της η εταιρεία, τον βαθμό στον οποίο η κλιματική αλλαγή συνιστά κίνδυνο για τις δραστηριότητες της εταιρείας ή επίπτωση των εν λόγω δραστηριοτήτων.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, στην περίπτωση που η κλιματική αλλαγή έχει ή θα έπρεπε να έχει προσδιοριστεί ως κύριος κίνδυνος για τις δραστηριότητες της εταιρείας ή κύρια επίπτωση των εν λόγω δραστηριοτήτων, η εταιρεία περιλαμβάνει στο σχέδιό της στόχους μείωσης των εκπομπών.
3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες λαμβάνουν δεόντως υπόψη την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 κατά τον καθορισμό των μεταβλητών αποδοχών, εάν οι μεταβλητές αποδοχές συνδέονται με τη συμβολή διευθυντή στην επιχειρηματική στρατηγική και στα μακροπρόθεσμα συμφέροντα και τη βιωσιμότητα της εταιρείας.

Άρθρο 16

Εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι κάθε εταιρεία που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 διορίζει ένα νομικό ή φυσικό πρόσωπο ως εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπό της, ο οποίος είναι εγκατεστημένος ή έχει την κατοικία/έδρα του σε ένα από τα κράτη μέλη στα οποία δραστηριοποιείται η εταιρεία. Ο διορισμός ισχύει όταν επιβεβαιωθεί ότι έγινε δεκτός από τον εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι το όνομα, η διεύθυνση, η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ο αριθμός τηλεφώνου του εξουσιοδοτημένου εκπροσώπου κοινοποιούνται σε

εποπτική αρχή του κράτους μέλους στο οποίο ο εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος έχει την κατοικία/έδρα του ή είναι εγκατεστημένος. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι ο εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος υποχρεούται να παρέχει, κατόπιν αιτήματος, αντίγραφο του εγγράφου διορισμού του, σε επίσημη γλώσσα κράτους μέλους, σε οποιαδήποτε από τις εποπτικές αρχές.

3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι εποπτική αρχή του κράτους μέλους στο οποίο ο εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος έχει την κατοικία/έδρα του ή είναι εγκατεστημένος και, σε περίπτωση που διαφέρει, εποπτική αρχή του κράτους μέλους στο οποίο η εταιρεία πραγματοποίησε το μεγαλύτερο μέρος του καθαρού κύκλου εργασιών της στην Ένωση κατά το οικονομικό έτος που προηγήθηκε του τελευταίου οικονομικού έτους ενημερώνονται ότι η εταιρεία είναι εταιρεία κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος 2.
4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι κάθε εταιρεία χορηγεί στον εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπό της την εξουσία να λαμβάνει κοινοποιήσεις από τις εποπτικές αρχές σχετικά με όλα τα θέματα που είναι αναγκαία για τη συμμόρφωση με τις εθνικές διατάξεις για τη μεταφορά της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο και την επιβολή τους. Οι εταιρείες υποχρεούνται να παρέχουν στον εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπό τους τις εξουσίες και τους πόρους που απαιτούνται για τη συνεργασία με τις εποπτικές αρχές.

Άρθρο 17

Εποπτικές αρχές

1. Κάθε κράτος μέλος ορίζει μία ή περισσότερες εποπτικές αρχές για την εποπτεία της συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις που ορίζονται στις εθνικές διατάξεις που θεσπίζονται σύμφωνα με τα άρθρα 6 έως 11 και το άρθρο 15 παράγραφοι 1 και 2 (στο εξής: εποπτική αρχή).
2. Όσον αφορά τις εταιρείες που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1, αρμόδια εποπτική αρχή είναι η εποπτική αρχή του κράτους μέλους στο οποίο η εταιρεία έχει την καταστατική της έδρα.
3. Όσον αφορά τις εταιρείες που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2, αρμόδια εποπτική αρχή είναι η εποπτική αρχή του κράτους μέλους στο οποίο η εταιρεία έχει υποκατάστημα. Εάν η εταιρεία δεν διαθέτει υποκατάστημα σε κανένα κράτος μέλος ή έχει υποκαταστήματα σε διαφορετικά κράτη μέλη, αρμόδια εποπτική αρχή είναι η εποπτική αρχή του κράτους μέλους στο οποίο η εταιρεία πραγματοποίησε το μεγαλύτερο μέρος του καθαρού κύκλου εργασιών της στην Ένωση κατά το οικονομικό έτος που προηγήθηκε του τελευταίου οικονομικού έτους πριν από την ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 30 ή την ημερομηνία κατά την οποία η εταιρεία πληροί για πρώτη φορά τα κριτήρια του άρθρου 2 παράγραφος 2, ανάλογα με το ποια ημερομηνία είναι τελευταία.

Οι εταιρείες που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 μπορούν, λόγω μεταβολής των συνθηκών η οποία έχει ως αποτέλεσμα να πραγματοποιούν το μεγαλύτερο μέρος του κύκλου εργασιών τους στην Ένωση σε διαφορετικό κράτος μέλος, να υποβάλουν δεόντως αιτιολογημένο αίτημα αλλαγής της εποπτικής αρχής που είναι αρμόδια για τη ρύθμιση των θεμάτων που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία όσον αφορά την εν λόγω εταιρεία.
4. Όταν ένα κράτος μέλος ορίζει περισσότερες από μία εποπτικές αρχές, διασφαλίζει ότι οι αντίστοιχες αρμοδιότητες των εν λόγω αρχών καθορίζονται σαφώς και ότι οι εν λόγω αρχές συνεργάζονται στενά και αποτελεσματικά μεταξύ τους.
5. Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν τις αρχές που είναι αρμόδιες για την εποπτεία των ρυθμιζόμενων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και ως εποπτικές αρχές για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας.

6. Έως την ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 30 παράγραφος 1 στοιχείο α), τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τα ονόματα και τα στοιχεία επικοινωνίας των εποπτικών αρχών που ορίζονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο, καθώς και τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους, όταν ορίζονται περισσότερες από μία εποπτικές αρχές. Ενημερώνουν την Επιτροπή για κάθε σχετική αλλαγή.
7. Η Επιτροπή δημοσιοποιεί κατάλογο των εποπτικών αρχών, τον οποίο δημοσιεύει και στον δικτυακό τόπο της. Η Επιτροπή επικαιροποιεί τακτικά τον κατάλογο με βάση τις πληροφορίες που λαμβάνει από τα κράτη μέλη.
8. Τα κράτη μέλη εγγυώνται την ανεξαρτησία των εποπτικών αρχών και διασφαλίζουν ότι αυτές, καθώς και όλα τα πρόσωπα που εργάζονται ή έχουν εργαστεί για λογαριασμό τους και οι ελεγκτές ή οι εμπειρογνώμονες που ενεργούν για λογαριασμό τους, ασκούν τις αρμοδιότητές τους με αμεροληψία, διαφάνεια και δέοντα σεβασμό των υποχρεώσεων τήρησης του επαγγελματικού απορρήτου. Ιδίως, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η αρχή είναι νομικά και λειτουργικά ανεξάρτητη από τις εταιρείες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας ή άλλα συμφέροντα της αγοράς, ότι το προσωπικό της και τα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για τη διαχείρισή της δεν υπόκεινται σε συγκρούσεις συμφερόντων, υπόκεινται σε απαιτήσεις εμπιστευτικότητας και απέχουν από κάθε ενέργεια ασυμβίβαστη με τα καθήκοντά τους.

Άρθρο 18

Εξουσίες των εποπτικών αρχών

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εποπτικές αρχές διαθέτουν επαρκείς εξουσίες και πόρους για την εκτέλεση των καθηκόντων που τους ανατίθενται βάσει της παρούσας οδηγίας, συμπεριλαμβανομένης της εξουσίας να ζητούν πληροφορίες και να διενεργούν έρευνες σχετικά με τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που ορίζονται στην παρούσα οδηγία.
2. Εποπτική αρχή μπορεί να κινήσει έρευνα, με δική της πρωτοβουλία ή ως αποτέλεσμα τεκμηριωμένων ανησυχιών που της κοινοποιήθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 19, όταν κρίνει ότι διαθέτει επαρκείς πληροφορίες που υποδεικνύουν πιθανή παράβαση από μέρους εταιρείας των υποχρεώσεων που προβλέπονται στις εθνικές διατάξεις που θεσπίζονται σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.
3. Επιθεωρήσεις διενεργούνται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο διενεργείται η επιθεώρηση και κατόπιν προειδοποίησης της εταιρείας, εκτός εάν η εκ των προτέρων ειδοποίηση εμποδίζει την αποτελεσματικότητα του ελέγχου. Όταν, στο πλαίσιο της έρευνάς της, εποπτική αρχή επιθυμεί να διενεργήσει επιθεώρηση στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από το δικό της, ζητεί τη συνδρομή της εποπτικής αρχής στο εν λόγω κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 2.
4. Εάν, ως αποτέλεσμα των ενεργειών κατά τις παραγράφους 1 και 2, εποπτική αρχή διαπιστώσει μη συμμόρφωση με τις εθνικές διατάξεις που έχουν θεσπιστεί σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, παρέχει στην ενδιαφερόμενη εταιρεία κατάλληλη προθεσμία για να λάβει επανορθωτικά μέτρα, εφόσον αυτό είναι δυνατό.

Η λήψη επανορθωτικών μέτρων δεν αποκλείει την επιβολή διοικητικών κυρώσεων ή τη θεμελίωση αστικής ευθύνης σε περίπτωση ζημίας, σύμφωνα με τα άρθρα 20 και 22, αντίστοιχα.
5. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, οι εποπτικές αρχές διαθέτουν τουλάχιστον τις ακόλουθες εξουσίες:

- α) να διατάσσουν την παύση των παραβάσεων των εθνικών διατάξεων που έχουν θεσπιστεί σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, τη μη επανάληψη της σχετικής συμπεριφοράς και, κατά περίπτωση, τη λήψη επανορθωτικών μέτρων ανάλογων προς την παράβαση και αναγκαίων για τον τερματισμό της·
 - β) να επιβάλλουν χρηματικές κυρώσεις σύμφωνα με το άρθρο 20·
 - γ) να λαμβάνουν προσωρινά μέτρα για την αποφυγή του κινδύνου σοβαρής και ανεπανόρθωτης βλάβης.
6. Όταν το νομικό σύστημα του κράτους μέλους δεν προβλέπει διοικητικές κυρώσεις, το παρόν άρθρο και το άρθρο 20 μπορεί να εφαρμόζονται με τρόπο ώστε η διαδικασία επιβολής της κύρωσης να κινείται από την αρμόδια εποπτική αρχή και η κύρωση να επιβάλλεται από τα αρμόδια εθνικά δικαστήρια, διασφαλιζόμενου ταυτόχρονα ότι τα εν λόγω νομικά μέτρα είναι αποτελεσματικά και έχουν ισοδύναμο αποτέλεσμα με τις διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται από εποπτικές αρχές.
7. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει το δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προσφυγής κατά νομικά δεσμευτικής απόφασης εποπτικής αρχής που το αφορά.

Άρθρο 19

Τεκμηριωμένες ανησυχίες

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι φυσικά και νομικά πρόσωπα δικαιούνται να υποβάλλουν τεκμηριωμένες ανησυχίες σε οποιαδήποτε εποπτική αρχή, όταν έχουν λόγους να πιστεύουν, βάσει αντικειμενικών περιστάσεων, ότι μια εταιρεία δεν συμμορφώνεται με τις εθνικές διατάξεις που έχουν θεσπιστεί σύμφωνα με την παρούσα οδηγία (στο εξής: τεκμηριωμένες ανησυχίες).
2. Όταν η τεκμηριωμένη ανησυχία εμπίπτει στην αρμοδιότητα άλλης εποπτικής αρχής, η αρχή στην οποία γνωστοποιείται η ανησυχία τη διαβιβάζει στην εν λόγω αρχή.
3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εποπτικές αρχές αξιολογούν τις τεκμηριωμένες ανησυχίες και, κατά περίπτωση, ασκούν τις εξουσίες τους που αναφέρονται στο άρθρο 18.
4. Η εποπτική αρχή, το συντομότερο δυνατόν και σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου και σε συμμόρφωση με το ενωσιακό δίκαιο, ενημερώνει το πρόσωπο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 σχετικά με το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της τεκμηριωμένης ανησυχίας του και τη σχετική αιτιολογία.
5. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα πρόσωπα που διατυπώνουν την τεκμηριωμένη ανησυχία σύμφωνα με το παρόν άρθρο και έχουν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, έννομο συμφέρον όσον αφορά το συγκεκριμένο θέμα έχουν πρόσβαση σε δικαστήριο ή άλλο ανεξάρτητο και αμερόληπτο δημόσιο φορέα αρμόδιο για τον έλεγχο, τόσο ως προς τη διαδικασία όσο και ως προς την ουσία, της νομιμότητας των αποφάσεων, πράξεων ή παραλείψεων της εποπτικής αρχής.

Άρθρο 20

Κυρώσεις

1. Τα κράτη μέλη ορίζουν τους κανόνες για τις κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παράβασης των εθνικών διατάξεων που έχουν θεσπιστεί κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας

και λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν την εφαρμογή τους. Οι προβλεπόμενες κυρώσεις είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.

2. Κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με την επιβολή κυρώσεων και, εάν αποφασιστεί η επιβολή, κατά τον καθορισμό της φύσης και του κατάλληλου επιπέδου τους, λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι προσπάθειες της εταιρείας να συμμορφωθεί με τυχόν επανορθωτικά μέτρα που απαιτήθηκαν από εποπτική αρχή, τυχόν επενδύσεις που πραγματοποίησε και τυχόν στοχευμένη στήριξη που παρείχε σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 8, καθώς και η συνεργασία με άλλες οντότητες για την αντιμετώπιση των δυσμενών επιπτώσεων στις αξιακές αλυσίδες της, ανάλογα με την περίπτωση.
3. Όταν επιβάλλονται χρηματικές κυρώσεις, αυτές βασίζονται στον κύκλο εργασιών της εταιρείας.
4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι δημοσιεύεται κάθε απόφαση των εποπτικών αρχών που περιέχει κυρώσεις σε σχέση με παράβαση των διατάξεων της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 21

Ευρωπαϊκό δίκτυο εποπτικών αρχών

1. Η Επιτροπή συγκροτεί ευρωπαϊκό δίκτυο εποπτικών αρχών, αποτελούμενο από εκπροσώπους των εποπτικών αρχών. Το δίκτυο διευκολύνει τη συνεργασία των εποπτικών αρχών και τον συντονισμό και την εναρμόνιση των κανονιστικών πρακτικών και των πρακτικών έρευνας, επιβολής κυρώσεων και εποπτείας των εποπτικών αρχών και, κατά περίπτωση, την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τους.

Η Επιτροπή μπορεί να καλεί οργανισμούς της Ένωσης με σχετική εμπειρογνώσια στους τομείς που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία να συμμετάσχουν στο ευρωπαϊκό δίκτυο εποπτικών αρχών.
2. Οι εποπτικές αρχές παρέχουν μεταξύ τους σχετικές πληροφορίες και αμοιβαία συνδρομή κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και θεσπίζουν μέτρα για την αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ τους. Η αμοιβαία συνδρομή περιλαμβάνει συνεργασία με σκοπό την άσκηση των εξουσιών που αναφέρονται στο άρθρο 18, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις επιθεωρήσεις και τα αιτήματα παροχής πληροφοριών.
3. Οι εποπτικές αρχές λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα που απαιτούνται για να απαντούν σε αίτημα παροχής συνδρομής άλλης εποπτικής αρχής αμελλητί και το αργότερο 1 μήνα μετά την παραλαβή του αιτήματος. Τα εν λόγω μέτρα μπορεί να περιλαμβάνουν, ιδίως, τη διαβίβαση σχετικών πληροφοριών όσον αφορά τη διενέργεια έρευνας.
4. Τα αιτήματα παροχής συνδρομής περιέχουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων του σκοπού και των λόγων υποβολής του αιτήματος. Οι εποπτικές αρχές χρησιμοποιούν τις πληροφορίες που λαμβάνουν μέσω αιτήματος παροχής συνδρομής μόνο για τον σκοπό για τον οποίο ζητήθηκαν.
5. Η εποπτική αρχή στην οποία υποβλήθηκε το αίτημα ενημερώνει την εποπτική αρχή που υπέβαλε το αίτημα για τα αποτελέσματα ή, ανάλογα με την περίπτωση, για την πρόοδο όσον αφορά τα μέτρα που θα ληφθούν για να ανταποκριθεί στο αίτημα παροχής συνδρομής.
6. Οι εποπτικές αρχές δεν επιβάλλουν μεταξύ τους τέλη για ενέργειες που πραγματοποιούνται και μέτρα που λαμβάνονται σύμφωνα με αίτημα παροχής συνδρομής.

Ωστόσο, οι εποπτικές αρχές μπορούν να συμφωνούν κανόνες που προβλέπουν αποζημίωση για συγκεκριμένες δαπάνες που προκύπτουν από την παροχή συνδρομής σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

7. Η εποπτική αρχή που είναι αρμόδια βάσει του άρθρου 17 παράγραφος 3 ενημερώνει το ευρωπαϊκό δίκτυο εποπτικών αρχών για το γεγονός αυτό και για κάθε αίτημα αλλαγής της αρμόδιας εποπτικής αρχής.
8. Όταν υπάρχουν αμφιβολίες σχετικά με την κατανομή της αρμοδιότητας, οι πληροφορίες στις οποίες βασίζεται η εν λόγω κατανομή κοινοποιούνται στο ευρωπαϊκό δίκτυο εποπτικών αρχών, το οποίο μπορεί να συντονίζει τις προσπάθειες για την εξεύρεση λύσης.

Άρθρο 22

Αστική ευθύνη

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες υπέχουν υποχρέωση αποζημίωσης, εάν:
 - α) δεν εκπλήρωσαν τις υποχρεώσεις που ορίζονται στα άρθρα 7 και 8· και
 - β) ως αποτέλεσμα αυτής της μη εκπλήρωσης, δυσμενείς επιπτώσεις που θα έπρεπε να έχουν προσδιοριστεί, προληφθεί, μετριαστεί ή τερματιστεί, ή των οποίων θα έπρεπε να έχει ελαχιστοποιηθεί η έκταση μέσω των κατάλληλων μέτρων που προβλέπονται στα άρθρα 7 και 8 επήλθαν και προκάλεσαν ζημία.
2. Παρά τις διατάξεις της παραγράφου 1, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν μια εταιρεία έχει λάβει τα μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 2 στοιχείο β) και στο άρθρο 7 παράγραφος 4 ή στο άρθρο 8 παράγραφος 3 στοιχείο γ) και στο άρθρο 8 παράγραφος 5, δεν ευθύνεται για ζημίες που προκαλούνται από δυσμενείς επιπτώσεις που προκύπτουν ως αποτέλεσμα των δραστηριοτήτων έμμεσου εταίρου με τον οποίο έχει εδραιωμένη επιχειρηματική σχέση, εκτός εάν δεν ήταν εύλογο, υπό τις περιστάσεις της υπόθεσης, να αναμένεται ότι τα μέτρα που πράγματι ελήφθησαν, μεταξύ άλλων όσον αφορά την επαλήθευση της συμμόρφωσης, θα ήταν επαρκή για την πρόληψη, τον μετριασμό, τον τερματισμό ή την ελαχιστοποίηση της έκτασης των δυσμενών επιπτώσεων.

Κατά την αξιολόγηση της ύπαρξης και της έκτασης ευθύνης βάσει της παρούσας παραγράφου, λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι προσπάθειες της εταιρείας, στον βαθμό που σχετίζονται άμεσα με τη σχετική ζημία, να συμμορφωθεί με τυχόν επανορθωτικά μέτρα που απαιτήθηκαν από εποπτική αρχή, οι τυχόν επενδύσεις που πραγματοποίησε και η τυχόν στοχευμένη στήριξη που παρείχε σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 8, καθώς και η τυχόν συνεργασία με άλλες οντότητες για την αντιμετώπιση των δυσμενών επιπτώσεων στις αξιακές αλυσίδες της.
3. Η αστική ευθύνη εταιρείας για ζημίες βάσει της παρούσας διάταξης δεν θίγει την αστική ευθύνη των θυγατρικών της ή οποιωνδήποτε άμεσων και έμμεσων επιχειρηματικών εταίρων στην αξιακή αλυσίδα.
4. Οι κανόνες για την αστική ευθύνη της παρούσας οδηγίας δεν θίγουν τους ενωσιακούς ή εθνικούς κανόνες σχετικά με την αστική ευθύνη για δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα ή δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις οι οποίοι προβλέπουν ευθύνη σε καταστάσεις που δεν καλύπτονται από την παρούσα οδηγία ή προβλέπουν αυστηρότερη ευθύνη σε σύγκριση με αυτήν.
5. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η ευθύνη που προβλέπεται στις διατάξεις του εθνικού δικαίου με τις οποίες μεταφέρεται στο εθνικό δίκαιο το παρόν άρθρο είναι επιτακτικής υποχρεωτικής εφαρμογής στις περιπτώσεις που το εφαρμοστέο δίκαιο για τις σχετικές αξιώσεις δεν είναι το δίκαιο κράτους μέλους.

Άρθρο 23

Αναφορά παραβάσεων και προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβάσεις

Η οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 εφαρμόζεται στην αναφορά κάθε παράβασης της παρούσας οδηγίας και στην προστασία των προσώπων που αναφέρουν τέτοιες παραβάσεις.

Άρθρο 24

Δημόσια στήριξη

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρείες που υποβάλλουν αίτηση για δημόσια στήριξη πιστοποιούν ότι δεν τους έχουν επιβληθεί κυρώσεις για μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 25

Καθήκον μέριμνας των διευθυντών

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, κατά την εκπλήρωση του καθήκοντός τους να ενεργούν προς το βέλτιστο συμφέρον της εταιρείας, οι διευθυντές των εταιρειών που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 λαμβάνουν υπόψη τις συνέπειες των αποφάσεών τους για τα θέματα βιωσιμότητας, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των συνεπειών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την κλιματική αλλαγή και το περιβάλλον, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις τους που αφορούν την παράβαση των καθηκόντων των διευθυντών εφαρμόζονται και στις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 26

Θέσπιση και εποπτεία της δέουσας επιμέλειας

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι διευθυντές των εταιρειών που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 είναι υπεύθυνοι για τη θέσπιση και την εποπτεία των μέτρων δέουσας επιμέλειας που αναφέρονται στο άρθρο 4 και, ιδίως, της πολιτικής δέουσας επιμέλειας που αναφέρεται στο άρθρο 5, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις σχετικές εισηγήσεις ενδιαφερομένων και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Οι διευθυντές λογοδοτούν σχετικά στο διοικητικό συμβούλιο.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι διευθυντές λαμβάνουν μέτρα για την προσαρμογή της εταιρικής στρατηγικής ούτως ώστε να λαμβάνει υπόψη τις πραγματικές και δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις που προσδιορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 6 και τα μέτρα που λαμβάνονται σύμφωνα με τα άρθρα 7 έως 9.

Άρθρο 27

Τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937

Στο μέρος I σημείο E.2 του παραρτήματος της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937 προστίθεται το εξής σημείο:

«vi) [την οδηγία ... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της ..., σχετικά με την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα και για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937⁺]]»

Άρθρο 28

Άσκηση της εξουσιοδότησης

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις υπό τους όρους του παρόντος άρθρου.
2. Η προβλεπόμενη στο άρθρο 11 εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων ανατίθεται στην Επιτροπή για αόριστο χρονικό διάστημα.
3. Η εξουσιοδότηση που προβλέπεται στο άρθρο 11 μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης περατώνει την εξουσιοδότηση που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτήν. Δεν θίγει το κύρος των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που ισχύουν ήδη.
4. Πριν εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή διεξάγει διαβουλεύσεις με εμπειρογνώμονες που ορίζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις αρχές της διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.
5. Μόλις εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.
6. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται δυνάμει του άρθρου 11 τίθεται σε ισχύ μόνο αν δεν διατυπωθεί αντίρρηση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο εντός δύο μηνών από την ημέρα κοινοποίησης της πράξης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ή αν, πριν λήξει αυτή η προθεσμία, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν θα προβάλουν αντιρρήσεις. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά δύο μήνες κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 29

Επανεξέταση

Έως την ... [Υπηρεσία Εκδόσεων: να εισαχθεί η ημερομηνία που υπολογίζεται σε 7 έτη μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας], η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό

⁺ ΕΕ: Να εισαχθεί στο κείμενο ο αριθμός και η ημερομηνία της οδηγίας που περιέχεται στο έγγραφο ... και να εισαχθούν στην υποσημείωση τα στοιχεία αναφοράς της εν λόγω οδηγίας στην Επίσημη Εφημερίδα.

Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Η έκθεση εκτιμά την αποτελεσματικότητα της παρούσας οδηγίας όσον αφορά την επίτευξη των στόχων της και αξιολογεί τα ακόλουθα ζητήματα:

- α) αν πρέπει να μειωθούν τα κατώτατα όρια σχετικά με τον αριθμό των εργαζομένων και τον καθαρό κύκλο εργασιών που ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1·
- β) αν πρέπει να τροποποιηθεί ο κατάλογος των τομέων του άρθρου 2 παράγραφος 1 στοιχείο β), μεταξύ άλλων προκειμένου να εναρμονιστεί με τις κατευθυντήριες γραμμές του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης·
- γ) αν πρέπει να τροποποιηθεί το παράρτημα, μεταξύ άλλων υπό το πρίσμα των διεθνών εξελίξεων·
- δ) αν τα άρθρα 4 έως 14 θα πρέπει να επεκταθούν ώστε να συμπεριλάβουν τις δυσμενείς κλιματικές επιπτώσεις.

Άρθρο 30

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν και δημοσιεύουν, το αργότερο την ... [ΕΕ, να εισαχθεί η ημερομηνία: 2 έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας], τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

Εφαρμόζουν τις εν λόγω διατάξεις ως εξής:

- α) από την ... [ΕΕ, να εισαχθεί η ημερομηνία: 2 έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας] όσον αφορά τις εταιρείες που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) και στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο α)·
- β) από την ... [ΕΕ, να εισαχθεί η ημερομηνία: 4 έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας] όσον αφορά τις εταιρείες που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο β) και στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο β).

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εθνικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 31

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 32

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες,

*Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Η Πρόεδρος*

*Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος*